

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI

THE LIGHTS OF HOMELAND

Nr. 27 (2158) 1991 LIEPA-JULY 2

LIETUVIŲ SAVAITRAŠTIS — LITHUANIAN WEEKLY

2185 STAVEBANK RD., MISSISSAUGA, ONT. L5C 1T3, CANADA

Tel. (416)275-4672

Jų galia – mūsų valia

Galima kadaise būdavo pats geriausias įrankis valstybinių problemų sprendimui. Tačiau per ilgesnius kovų ir permainų šimtmečius gyvenimo slinktis tą valdantiųjų galią ėmė trupinti, pešioti, draskyti. Išliko jos pasidalinimo klausimas, atsirado varžybos, tebesitęsiančios iki šių dienų. Senoji aksioma "kieno galia, to ir valia" ėmė nublukti, nes kumščio sistema nebetinka mąstancioje visuomenėje.

VIS DĖLTO valdovo galia dar labai tikima totalistinio režimo kraštuose. Sovietų Sąjungoje politinis bei ekonominis nuosmukis, privedęs kraštą prie išeičių ieškojimo, iki šiol dar nesurado jokių kitų atramos taškų, o tik tą įprastą įrankį — jėgą. Su Gorbačiovo planais pertvarkos vardu ieškoti gelbėjimosi ėjo kartu ir savaime ten suprantamas palydovas — galia. Valdovas jos paprašė parlamente vieną kartą ir gavo. Paprašė daugiau — ir vėl gavo. Taigi senojo tipo atrama atsirado nesunkiai — tik, drauge, eik ir dirbk. Deja, užsiangazavimas Vakaruose tą atramą jam vis iš po kojų traukė, ir "komunistinės demokratijos" kūrėjas dar ir dabar negali žengti tvirtesnio žingsnio, nes suteiktos galios nieko nereiškia už imperijos ribų. Keliai pasidarė painūs — kryžkelių daugiau negu tiesių takų. Kur pagaliau pasukti? Galiomis naudojantis, lengviausia būtų atgal. To labai laukia pertvarkų priešininkai, greičiausiai ir galias tik dėl to jam suteikė. Galvosūkiuose pasiskendus, šoktelėjo į paviršių Sov. Sąjungos ministeris pirmininkas V. Pavlovas, išsigeidęs specialių galių. Tai vėl vienas rimtas ženklas Gorbačioviui pajudėti iš kryžkelės, nes planai ir žodžiai komunistiniams didikams nieko nereiškia. Stalinistinis sparnas šaukia, esą laikas jau grįžti prie tvarkos. Sunku dar spėti, kuo įvairūs Kremlius sąjūdžiai ir sąjūdėliai pasibaigs. Vienas dalykas liko aiškus: Gorbačioviui visų valdomųjų siūlų suėmimas į savo rankas dar iki šiol nedaug ką reiškė. O birželio 12 dienos Rusijos rinkimais įsitvirtinęs B. Jelcinas tampa rimtu svoriu, galinčiu spausti išdidųjį komunistinį centrą.

ŽVELGDAMI į šitą Kremlius galių — negalių laikotarpį ir spėliodami apie tolimesnį jo vystymąsi, neturėtume savo darbų taktikos prilipdyti nė prie vieno to vystymosi riedmens. Tebūna, kokia bebūtų, jų galia. Bet jau bent šį kartą valia turi būti mūsų. Dairytis ir pasitikėti "geresniu" gali būti labai apgaulinga. Tai žino ir jaučia Lietuvos vyriausybė, nė kiek nepristabdydama beldimosi į laisvojo pasaulio sostines. Dėl Kremlius zigzagų ir nesutarimų neturėtų susilpnėti nė išeivijos politinių veiksmų darbuotės, ar aplamai platus, visuotinis, jau sėkmingai pradėtas ir vykdomas visokeriopos Lietuvai pagalbos vąjas. Nuomonės, kad reiktų palaukti "aiškumo", pažiūrėti kaip vystysis Maskvoje varžybos, kieno rankosna pateks galia, neturėtų mūsų blaškyti, juoba, kad ir panašių nuomonių šaltiniai gali būti ne iš tų pačių versmų. Lūkuriavimu neturime užsikirsti. Taipgi klaidinga būtų save kelti į visai kitą, skirtingą plotmę: savo uždavinį Lietuvai padėti negalime lyginti su dėsiančiais verslinių kapitalų investuotojais, kuriųėjimai ir tikslai yra visai kitokio pobūdžio. Mūsų nepriklausomybės įgyvendinimas negali būti sąlygojamas jokių išorinių galių ar permainų. Kas beatsitiktų Kremliaus viršūnėse, mūsų tikslai lieka tie patys. Tauta apklausoje pareikšto nusistatymo nėra pakeitusi. O tai jau yra ir valdovų galias skaldanti tvirtovė. Išeivija turi prisidėti, kad Lietuvos plevėsuotų vienybės vėliava. Č. S.

KANADOS ĮVYKIAI

Keisti NDP socialistų planai

Socialistinė Kanados naujų demokratų partija savo ateities planus aptarė Naujosios Škotijos sostinėje Halifakse sušauktame atstovų suvažiavime. Spaudoje nuskambėjo drąsi šios partijos vadovės Audrey McLaughlin pranašystė, kad ji laimės sekančius parlamento rinkimus ir taps pirmąja Kanados ministere pirmininke. Nieko nenustebino NDP socialistų įsipareigojimas laimėjimo atveju panaikinti dabartinės progresyviųjų konservatorių ministerio pirm. B. Mulronio vyriausybės įvestą 7% GST prekių ir paslaugų mokestį bei jų kiti pažadai.

Didžiausia staigmena tapo pasiūlymas NDP kandidatais Kanados parlamento rinkimuose skelbti beveik vienodą vyrų ir moterų skaičių. Planus šiam netikėtam posūkiui turės paruošti NDP socialistų federacinė taryba š.m. spalio mėnesį. Juos norima padaryti privalomais šios partijos nariams. Prieš parlamento rinkimus bus nustatytos rinkiminių apylinkės, kuriose NDP socialistams tegalės atstovauti moterų kandidatės. Dar keistesnis yra pasiūlymas į NDP socialistų rinkiminių kandidatų sąrašus įtraukti ir nustatytą skaičių Kanados čiabuvių,

rasiškai lengvai pastebimų ateivių mažumos atstovų ir netgi kanadiečių invalidų.

Tokios idėjos įgyvendinimas gali baigtis susiskaldymu NDP socialistų eilėse. Nesinori tikėti, kad politiniame gyvenime plačiau besireiškiantys vyrai, būdami NDP socialistų nariai, savo vietas rinkiminėse apylinkėse be kovos atiduotų moterims vien tik dėl to, kad jos yra moterys. Dienraščio "The Toronto Sun" žurnalistas J. Downingas birželio 11 d. laidoje primena, kad taip jau buvo pasiegtas paskutiniuose NDP socialistų vado rinkimuose. Mat tada pirmą kartą šios partijos vadovu buvo išrinkta Audrey McLaughlin, Kanados politikoje nepasizymėjusi moteris, stokojanti politinės partijos.

Proporcingas vyrų, moterų ir netgi rasinių mažumos grupių kandidatų įvesdinimas į parlamento rinkimus suskaldytų ne tik partiją, bet ir rinkėjus. Juk jie dabar yra įpratę balsuoti už jų nuomone geriausias politikas, nekreipdami dėmesio į jo lytį ir rasinę veido spalvą. Tokiu atveju rinkimuose geresnių rezultatų gali sulaukti kandidatai rinkėjus nesiskaldanti partija.

(Nukelta į 8-tą psl.)

ŠV. TĖVAS JONAS-PAULIUS II (dešinėje), 1991 metų pavasarį lankęsis Lenkijoje ir pasakęs istorinį pamokslą lietuviams Lomžos katedroje birželio 5 dieną. Šalia jo — belgas vienuolis premonstratietis kun. WERENFRIED VAN STRATEN, šį pavasarį lankęsis Sov. Sąjungoje. Jis yra steigėjas organizacijos "Kirche in Not", kuri rūpinasi persekiojamų krikščionių šalpa, įskaitant ir Lietuvą

ISTORINIS PAMOKSLAS

Lietuva, aš girdžiu tavo balsą...

Šv. Tėvo Jono-Pauliaus II pamokslas lietuviams Lomžos katedroje, Lenkijoje, 1991 metų birželio 5 dieną

Vatikano savaitraštis anglų kalba "L'Osservatore Romano" 1991 m. 24 nr. išspausdino pilną tekstą pamokslą, kurį pasakė Jonas-Paulius II lenkų ir lietuvių kalba susitikime su lietuviais Lomžoje. Įvadinėje pastaboje savaitraščio redakcija pažymi, kad minėtame susitikime dalyvavo lietuvių grupė iš šiaurės rytų Lenkijos Lomžos katedroje, kurios didžiajame altoriuje buvo įkeltas Gailestingumo Motinos, t. y. Aušros Vartų, Marijos paveikslas. Čia pateikiamas minėto pamokslų vertimas iš anglų kalbos. Pažymėtina, kad jo klausėsi ne tik Lomžos vyskupijos lietuviai, bet ir gausūs maldininkai iš Lietuvos — apie 20.000. Susitikime dalyvavo ir Lietuvos kardinolas V. Sladkevičius su kitais Lietuvos vyskupaipais. RED.

Broliai ir seserys! Mielie lietuviai! Jūsų Eminencija, brangūs broliai vyskupai!

1. Aš labai norėjau šio susitikimo su jumis mano lankymosi metu Lomžoje. Visų pirma aš labai džiaugiuosi, kad šis susitikimas įvyksta čia, Lomžos vyskupijos katedroje, kuriai jūs taip pat priklausote kaip šio krašto gyventojai, melsdamiesi ir išreiškdami savo tikėjimą. Sveikinu jus visus iš visos širdies. Taip pat džiaugiuosi drauge su jumis, kad čia dalyvauja Lietuvos episkopato atstovai ir kiti svečiai, atvykę Lomžos vyskupo kvietimu. Šiuo momentu mano mintys krypta į gražias Seinų ir Suvalkų apylinkes, kur gyvena jūsų lietuviškoji bendruomenė. Atsimenu gražią Seinų baziliką, su kuria jūs esate taip glaudžiai susigiję. Tenai prieš daugelį metų aš, drauge su Lenkijos primu kardinolu Stefanu Višinskiu, vainikavome Seinų Marijos statulą.

Jūs gyvenate čia savo senųjų žemėje vienijami bendros lietuvių kalbos, kurią taip brangino vyskupas Antanas Baranuskas, palaidotas Seinų bazilikoje. Tikėjimo branginimas, kultūra ir papročiai vienija jus — jūsų šeimas ir

parapijas. Tuo būdu visa Lenkijos visuomenė, kurios esate piliečiai, buvo praturtinta. Tai aš turėjau galvoje, kai rašiau enciklikoje *Redemptoris missio*: "Krikščionys ir Krikščioniška bendrija, būdama giliai jaugusi į paskirų tautų gyvenimą, yra ženklas Evangelijos, lojalumo savo tėvynei bei tautinės kultūros, ir gyvena Kristaus mums atneštoje laisvėje" (nr. 43).

Gimnazija Punske aiškiai rodo, kad rūpinatės bei puoselėjate savo lietuvių kalbą bei kultūrinį paveldą. Tik šiuo būdu, t. y. jaunimo auklėjimu, galite užtikrinti lietuvių tapatybės ateitį bei pastovumą. Savo visuomenės gyvenime stengėtės įgyvendinti rekomendacijas, kurias su meile pateikia Tikinčiųjų Bendrija. Vatikano santarybos pastoracinėje konstitucijoje apie Tikinčiųjų Bendriją (Bažnyčią) moderniajame pasaulyje skaitome: "Kiekvienoje grupėje ar tautoje yra nuolat didėjantis skaičius vyrų ir moterų, jaučiančių, kad jie yra savosios bendruomenės kultūros puoselėtojai ir kūrėjai. Visame pasaulyje pastebima panaši auganti sąsaja tarp nepriklausomybės ir atsakomybės. Tokia raida yra esmingai reikšminga dvasiniam bei moraliniam žmonijos brendimui. Šis tiesa darosi aiškesnė, kai imame stebėti, kaip pasaulis vienijasi ir kad mes turime pareigą kurti geresnį pasaulį, paremtą tiesa ir teisingumu. Tuo būdu mes esame liudininkai gimstančio naujo humanizmo, kuriame žmogus iškyla visų pirma savo atsakingumu savo broliams ir istorijai" (*Gaudium et spes*, 55).

2. Mūsų Viešpats Kristus, apimdamas savo kunigiškoje maldoje visus būsimus tikinčiuosius, taip pat meldėsi ir už jus, kad pasaulio tautų, žmonių ir kalbų įvairovėje jūsų tauta rastų sau tinkamą

vieta, kad "jie būtų viena, kad pasaulis tikėtų" (Jn 7, 21). Tikinčiųjų Bendrija, Kristaus valia jungianti visas tautas, išreiškė savo rūpestį jų dvasine gerove įvairiais būdais. Kunigų veikla jūsų parapijoje remia tautinius jūsų poreikius, stiprina jūsų samonę ir jūsų tapatybę. *Štai dėl ko pašaukimai į kunigus iš lietuvių šeimų, kuriose vyrauja krikščioniška dvasia, yra labai svarbus dalykas.* Jūs gerai suprantate kaip labai reikia lietuvių kunigų — jums ir ne tik tai jums.

Brangūs lietuviai broliai ir seserys! Tėvai ir motinos! Tebūnie kunigų ir seselių pašaukimai jūsų maldų objektu ir gyvo tikėjimo vaisiumi. Popiežius tą mintį šiandieną įdiegia jūsų širdyse!

3. Šiandieninis susitikimas su lietuvių bendruomene Lomžos šventovėje, šalia to, kas pasakyta, turi ir platesnę reikšmę. *Šis susitikimas su jumis kreipia mūsų mintis į širdis į visą lietuvių tautą*, kuri čia yra taip arti, ribojasi su Lenkija per Lomžos vyskupiją. Argi galima šiuo momentu to nepaminti? Argi aidas tikėjimo bei vilties šios tautos, kuri man taip artima ir brangi, neatskrieja per sieną pas mus šiuo specialaus susitikimo momentu? Lietuvių tautos!

Su specialiu dėmesiu prisimenu neužmirštamą datą — 1987 metų birželio 28 dieną, kai Lietuvos Tikinčiųjų Bendrija Vilniuje ir visuotinė Bendrija Romos Šv. Petro bazilikoje šventė Lietuvos krikščionų šešių šimtų metų sukaktį. Tuo metu, dalyvaujant Europos vyskupų atstovams, bylojau žodžius, kurie ir dabar neprarado savo reikšmės. Paremti praėjusių metų ir mėnesių patirtimi, tie žodžiai ir šiandien išreiškia mano jausmus jums ir mylimai Lietuvai.

(Nukelta į 2-ą psl.)

PRANEŠIMAS IŠ ŠVEDIJOS

Ne laisvės, bet turto gaili

Sov. Sąjungos krašto gynybos ministeris generolas Jazovas geresnis diplomatas už Gorbačiovą

A. LEMBERGAS

"Pabaltijys atgaus savo laisvę. Bet klausimą reikia spręsti protingai. Kaip visose skyrybose, pirma reikia pasidalyti turtą". Taip kalbėjo Sov. Sąjungos gynybos ministeris Dmitrijus Jazovas Švedijos sostinėje Stockholme birželio 10 d. pradėjęs savaitę trukusį vizitą.

Dar tą pačią dieną jis kalbėjosi su savo kolega Švedijos krašto apsaugos ministriu Roine Carlssonu. Buvo prisiminti nemalonūs praeities incidentai: sovietų povandeninių laivų brovimasis į Švedijos pakrančių vandenį, Švedijos lėktuvų numušimas virš Baltijos. Jazovas užtikrino, kad sovietai yra pasirengę priimti švedų ekspertų komisiją, kuri užsienio reikalų ministerijos pavedimu tiria lėktuvų dingimo aplinkybes.

Maršalas su krokodilo šypsena

Naujausi pranešimai apie sovietų kariškių jėgos demonstravimą ir nebaudžiamą siautėjimą Lietuvoje sukėlė skandinavų spaudos nerimą, todėl Jazovas mėgino įspūdį sušvelninti. *Dagens Nyheter* birželio 11 d. citavo tokį jo pareiškimą: "Aš suprantu Pabaltijo opumą Švedijai bei Norvegijai ir tai, kad sovietų daliniai Lietuvos teritorijoje kelia nerimą. Bet tai tiksliai patuliavimas ir visai ne peštynės", sakė jis.

Pacitavus tuos žodžius, korespondentė pažymėjo, kad svečias nutaisė "draugišką krokodilo šypseną" ir pasakė, jog Pabaltijo kraštų laisvės klausimas bus protingai sprendžiamas. Kai kas norėtų užtrenkti duris ir greitai išeiti, bet kas bus su nuosavybe, su atomine jėgine ir vienkartiniais fabrikais? — klausė Jazovas, užtikrindamas, jog problema — ne politinė laisvė, kurią Pabaltijys gaus, bet turto dalybos, kurios vyksta visose skyrybose.

Jazovas visą savaitę buvo savo kolegos Švedijos krašto apsaugos ministerio Roinės Carlssonso svečias. Svarbiausius politikos klausimus jie aptarė pačią pirmą vizito dieną. Po to jis susipažino su Švedijos pakrančių salynais, su pakrančių apsauga, su medžiotojais, lankė gamyklas.

Kariškiams ir karo reikalų žinovams Stockholme kalbėjo apie naujuosius sovietų gynybos uždavinius, bet ko nors naujo ir negirdėto nepasakė. Sovietų Sąjungos kariuomenė persitvarko, siekdama grynai gynybos pobūdžio tikslų. Drauge mažinamas karių skaičius, kuris dutūkstantaisiais metais neviršys trijų milijonų.

Jazovas prieštaravo kai kuriems Gorbačiovo patarėjams,

aiškindamas, jog branduoliniai sovietų ginklai gerai saugomi, bet pripažino, kad labai sunku karo pramonę pritaikyti civilinei gamybai. Galiu pasakyti, jog turime keturis tankų fabrikus, bet du iš jų negali ko nors kito gaminti.

Jazovas nekritikavo Švedijos neutralumo, bet pažymėjo, kad jai niekas negrasina ir jai užtenka gynybos priemonių. Pabaltijo atsiskyrimą jis tebelaiiko neišskios ateities dalyku. Švedų žurnalistas taip pat liko neaišku, kokius ateities planus turi sovietų karo strategai Karaliaučiaus srityje. Kol kas tai sovietų Baltijos laivyno bazė, kuri atsidurs už šalies ribų, kai sustiprės Lietuvos suverenumas.

Sprendžiant iš atsiliepimų švedų spaudoje, maršalas su "krokodilo šypsena" Stockholme pasirodė geresnis diplomatas negu keletą dienų anksčiau čia trumpai stabtelėjęs Nobelio taikos premijos laureatas, kuris negalėjo paslėpti, kad klausimai apie Pabaltiją jį tiesiog erzino.

Maskva trukdo Šiaurės informacijos centrų darbą

Kaip ten bebūtų, netrukus rengiasi važiuoti į Maskvą Šiaurės valstybių delegacija, kuri neketina ten vesti jokių derybų, bet norėtų labai draugiškai įtikinti sovietų užsienio reikalų ministeriją, kad ji netrukdytų Šiaurės tarybos informacijos centrų darbą.

Jau keletą mėnesių šių įstaių vedėdai skandinaviai negauna reikiamų vizų. Iki šiol jie gavo tik trumpai galiojančias turistų vizas. Kaip pranešė *Dagens Nyheter*, ypač tuo pasipiktinę danai. Gal neatsitiktinai Šiaurės delegacijai vadovaus danas Fridtjovas Clemetas, Šiaurės ministerių tarybos generalinis sekretorius.

Steigti Šiaurės informacijos tarnybas Baltijos valstybių sostinėse buvo nutarta praėjusią žiemą. Formaliai jos buvo atidarytos Taline, Rygoje ir Vilniuje vasario pabaigoje prieš pat Šiaurės tarybos sesiją Kopenhagoje. Kaip žinoma, toje sesijoje dalyvavo visų trijų Baltijos valstybių vadovai, kurie, be to, ta proga pasakė kalbas bei Danijos folkletinę. Susierzinusi Maskva dėl to vėliau pasiuntė protesto notas ir Šiaurės tarybai, ir Danijos vyriausybei. Pabaltijo klausimas tokiu būdu dar labiau įkaito.

Ar pavyks jį kiek atvėsinti Šiaurės delegatams Maskvoje, pamatysim. Tai nemažai priklausys nuo to, ar Maskva liausis trukdžiusi Šiaurės informacijos centrų darbą Baltijos valstybių sostinėse. Šių įstaių paskirtis — skleisti informaciją apie Šiaurės valstybių gyvenimą ir palaikyti ryšius su Pabaltijo kraštais.

Šiame numeryje:

Jų galia – mūsų valia

Sovietinė kumščio sistema nebetinka mąstancioje visuomenėje

Lietuva, aš girdžiu tavo balsą...

Šv. Tėvo pamokslas lietuviams Lomžoje

Ne laisvės, bet turto gaili

"TŽ" korespondento pranešimas iš Europos

Lietuvos žydai Izraelyje

Žydų organizacijos vadovo neigiami pasisakymai apie lietuvius

Kitataučių spaudos atgarsiai

Rusų ir lenkų spaudoje pasizvalgius

Orai ir savijauta

Dr. Vytauto Meškaus sveikatos patarimai

Kai kelio galo nematyti

Algirdo Gustaičio dienoraštis "Karas braukia kruviną asarą"

Vakarietiškas universitetas Kaune

Vytauto Didžiojo universitetas baigė antrus mokslo metus

2185 Stavebank Rd., Mississauga, Ont. L5C 1T3, Canada. Tel. (416) 275-4672. FAX (416) 275-1336. Second class mail reg. nr. 00509 LEIDĖJAS: Kanados lietuvių katalikų kultūros draugija "Žiburiai" REDAGUOJA: kun. dr. Pr. Gaida, Vyt. Kastytis, J. Andrusis, Vyt. Balčiūnas, Č. Senkevičius. Metinė prenumerata – \$30, pusmetinė – \$16, remėjo – \$40, garbės – \$50 (Amerikoj – JAV dol.), oro paštu – \$100. Pavieniai nr. – 1 doleris. Adresų keitimo reikalų kreiptis į "TŽ" administraciją. Skelbimai ruošiamam nr. priimami iki ketvirtadienio. Už skelbimų turinį redakcija neatsako. Rankraščiai taisomi redakcijos nuožiūra. Bendradarbių pasirašyti straipsniai nebūtinai reiškia redakcijos nuomonę. Tėviškės žiburiai (The Lights of Homeland, USPS 740-550) is published weekly, except 1st a. 2nd week in August and 4th week in December by Lithuanian Canadian R.C. Cultural Soc. "Žiburiai", Inc., 2185 Stavebank Rd., Mississauga, Ont. L5C 1T3. Phone: (416) 275-4672. U.S. office of publication, Lewiston, NY 14092. Subscriptions: regular \$30.00, supporter \$40.00, honorary \$50.00 per year. Second Class Postage paid at Lewiston, NY. US POSTMASTER: send address changes to: "Tėviškės žiburiai", P. O. Box 1195 Lewiston, NY 14092. CANADA POST: send address changes to 2185 Stavebank Rd., Mississauga, Ontario L5C 1T3. Printed in Canada.

Lietuva, aš girdžiu tavo balsą...

(Atkelta iš 1-mo psl.)

"Brangūs broliai ir seserys Lietuvoje! Savo širdies ilgesiu esu su jumis. Jau seniai norėjau būti tarp jūsų. Kiekvieną dieną lankau jūsų tėvynę savo maldose. Visa Tikinčiųjų Bendrija jungiasi su manimi šiose maldose ir mintyse. Ypač Europos žemyno Tikinčiųjų Bendrija jaučia gyvą ryšį su jumis, mylimi broliai ir seserys, kurie dėl geografinės padėties ir visų savo darbų priklausote didžiai šio žemyno krikščionių šeimai" (*L'Osservatore Romano*, angliškoji laida, 27 nr., 1987 m. liepos 6 d.).

Šiandieną prisimenu tą specialią lietuvių katalikų šventę – Lietuvos krikštą 600 metų sukakties minėjimą. Toji šventė priartino lietuvių tautą prie Europos bendruomenės ir atneša pasauliui turtingą paveldą krikščioniškojo tikėjimo, kuris per šimtmečius giliai įaugo žmonių sielose, įkvėpdamas papročius, dvasingumą, kultūrą bei civilizaciją baltiškoje Tikinčiųjų Bendrijos tvirtovėje. Šiame kontekste aš, drauge su jumis, broliai ir seserys lietuviai, norėčiau priminti tuo ypatinčius Lietuvos ženklus krikščionybės širdyje Romoje.

Šv. Petro bazilikos grotoje, Vatikane, yra lietuvių koplyčia su Aušros Vartų Marijos paveikslu. Tai regimas lietuvių tautos ženklas, rodantis jos ryšius su Tikinčiųjų Bendrija, Šventuoju Sostu ir su lotynų tradicija bei kultūra.

Antras reikšmingas Lietuvos ženklas Amžinajame mieste yra Pontifikalinė lietuvių kolegija, globojama šv. Kazimiero, skirta lietuvių kunigų paruošimui. Sunkiausiame tautos istorijos laikotarpyje ji išaugo ir tapo dvasine atstove lietuvių Tikinčiųjų Bendrijos ir visos tautos.

Aš lankau šią vietą, jausdamas norą savo širdyje melstis drauge su lietuviais, išreikšti savo meilę bei ryšius su Tikinčiųjų Bendrija Lietuvoje ir visa lietuvių tauta.

4. Lietuva! Šventųjų, kankinių ir didvyrių tėvyne! Lietuva, Marijos žeme, kaip ją pagarbiam pavadino apaštalinis vizitatorius, vėliau tapęs popiežiumi Pijumi XI.

Šv. Kazimiero Lietuva, Šventojo, kilusio iš Jogailaičių giminės, Lietuvos istorijos liudininko, yra glaudžiai susieta su Lenkijos istorija. Šv. Kazimieras atėjo šin pasaulin karališkuose Vavelio rūmuose, po ankstyvos mirties grįžo Vilniui, iš kurio jo proseklis Jogaila atvyko Vavelin (žiūr. Bendroji audiencija, 1990 m. rugpjūčio 4 d.). Šis šventasis yra ypatingas lietuvių simbolis bei išraiška jų vieningumo per ištisus šimtmečius, ypač sunkių istorinių bandymų metu.

Šv. Kazimiero figūra, kurią gerbia ir lenkai drauge su lietuviais kaip savo globėją, išreiškia bendrą istorinę praeitį kaimyninių tautų ir vilties spindulį darnios ateities, vai-

singo sugyvenimo, bendradarbiavimo visose valstybinio gyvenimo srityse, respektuojant visuotinai pripažintą tarptautinės tvarkos principą, pasitarnaujant pastoviai taikai toje Europos dalyje.

Lietuva palaimintojo arkivyskupo Jurgio Matulaičio, vienuolių steigėjo bei atnaujintojo, įkvėpto didelės Nekaltai Pradėtosios meilės, išvermingo ir drąsaus Vilniaus Tikinčiųjų Bendrijos ganytojo!

Kalbėdamas lietuviškai, Šv. Tėvas tęsė:

Lietuva, aš girdžiu tavo balsą, balsą tautos, gyvenančios prie Baltijos ir pasklidusią visuose žemynuose. Čia, būdamas taip arti, atsiliepiu į šį balsą. Tikiuosi, kad šis susitikimas su lietuviais Lomžoje greičiau priartins dieną, kai popiežiaus maldininko kelias ves jį į Lietuvą.

Šioje Lomžos katedroje aš pavadu savo, kaip maldininko, kelionę Lietuvon jai, kuri švyti Aušros Vartuose ir kuri yra mums visiems – jums lietuviams ir popiežiui – spindinti vilties aušra. Su šia mintimi savo dvasioje drauge su jumis ateinu prie šv. Kazimiero karsito Vilniaus katedroje ir prie palaimintojo Jurgio Matulaičio-Matulewicz kapo Marijampolės šventovėje.

Aš dar negaliu kalbėti lietuviškai, kaip kardinolas Sladkevičius – turiu dar mokytis. Dėl to buvo geras dalykas, kad mano apsilankymas Lomžoje įvyko prieš kelionę į Lietuvą.

5. Jums ir jūsų broliams bei sesėms, gyvenantiems prie Nemuno, Vilijos, Baltijos ir visur, kur tik plaka lietuviška širdis, aš šaukiu: jūs turite melstis, jūs turite pasitikėti ir išverti tikėjimo bei meilės vienybėje. Aušros Vartuose, kurie yra simbolis nepalaužiamos tautos dvasios, Gailestingumo Motina tyro nepalaužta tarp daugelio pasikeitimų, dažnai skaudžių ir tragiškų. Ji teikia prieglobą bei dvasinę paramą ne tik lietuviams, bet ir kaimyninėms tautoms. Ji yra vilties ženklas žmonėms, kurie pripažįsta išganytomą balsą, sklindantį iš jos šventovės. Tai meilės, taikos, teisingumo ir laisvės balsas (žiūr. Angelus, 1987 m. birželio 28 d.).

Kunigiškos Kristaus maldos dvasioje, kurioje Jis išreiškia taikos ir meilės Evangeliją – "kad jie pasiektų tobulą vienybę ir pasaulis pažintų, jog tu esi mane siuntęs ir juos myli taip, kaip mane mylėjai" (Jn 17, 23), linkiu jums, broliai ir seserys, trokštamo gėrio, kylančio iš vienijančios ištikimybės širdžių meilės, besireiškiančios jūsų bendruomeniame ir visos tautos gyvenime.

Mieli lietuviai! Kristus yra su jumis! Marija, Gailestingumo Motina, yra su jumis! Visa Tikinčiųjų Bendrija yra su jumis! Popiežius yra su jumis!

Visus čia esančius, jūsų šeimas, parapijas, bendruomenes ir visus esančius dvasinėje vienybėje su jumis – laiminu iš visos širdies.

Lietuvos žydai Izraelyje

Jų sąjungos veikla ir jos vadovybės pareiškimas "Gachelef" žiniaraštyje

Įvairiais keliais pasiekę Izraelį Lietuvos žydai yra apsi-gyvenę daugiausia didesniuose centruose, ypač Tel-Avivo mieste. Ten veikia ir jų sąjunga (Association of the Lithuanian Jews in Israel, Tel-Aviv 64953, 1 David Hamelech Blvd.). Ji leidžia savo žiniaraštį "Gachelef", kuriame atspindi organizacinę veiklą. 1991 m. balandžio numeryje, išleista-me anglų kalba, paskelbta naujos valdybos sudėtis: pirm. dr. Aba Gefen, vicepirm. dr. Yitzak Kashiv, išd. Assia Berlovich, gen. sekr. Shimon Shimonov.

Priekaištai

Pirmame žiniaraščio puslapyje išspausdintas minėtos sąjungos pirmininko dr. Aba Gefen'o pasirašytas pareiškimas – pranešimas apie sąjungos veiklą. Esą "perestroikos" ir "glasnost" dėka žydai galėjo iš Sov. Sąjungos emigruoti Izraelin, o Lietuvos žydų bendruomenė Vilniuje buvo įgalinta dalyvauti kultūrinėje veikloje. Deja, tuo pačiu metu Lietuvoje buvo "atsukti antisemitiniai čiaupai ir pradėta žydų naikintųjų rehabilitacija".

Pareiškime cituojamas Lietuvos aukščiausiosios tarybos pareiškimas, kuriame smerkiamas žydų tautos naikinimas nacinės okupacijos metu Lietuvoje, apgailestaujamas dalyvavimas tame naikinime ir "Lietuvos piliečių", talkinusių okupantams, taipgi pareiškiamas, kad tie nusikaltimai negali būti pateisinami, kad jiems negali būti taikytina senatis.

Dr. Aba Gefen'as šį pareiškimą laiko svarbiu, bet priekaištuoja dėl išsireiškimo "Lietuvos piliečiai". Tuo esą norima pridengti lietuvių dalyvavimą žydų naikinime. Pamerių paminkle įrašas žydų ir hebrajų kalba esą mini nacių ir vietinių kolaborantų nužudytų 70.000 žydų, o įrašė lietuvių ir rusų kalbomis vietiniai kolaborantai nesą minimi. Ir tai todėl, kad Lietuvoje viskas pasikeitė: "... tie, kurie naikino žydus, šiandieną yra tautos herojai, o gyvybės tų, kurie kovojo prieš žydų naikintojus, yra pavojus. Vakar dienos žudikai yra šios dienos patriotai. Jie planuoja Devintąjį fortą, kuriame buvo sunaikinta dešimtys tūkstančių žydų iš Lietuvos ir kitų kraštų, paversti muziejumi, pavaizduojančiu Stalino žiaurybės. Kokia istorijos perversija!"

Aba Gefen'as sako rašęs tuo reikalu Lietuvos prezidentui Vytautui Landsbergiui Izraelyje gyvenančių Lietuvos žydų vardu, prašydamas užtikrinti, kad Devintojo forto paskirtis nebūtų keičiama. Iš prezidento gavęs teigiamą atsakymą ir viliasi, kad pažadas bus ištesėtas.

Reikšdamas savo sąjungos nuostatą lietuvių tautos nepriklausomybės siekiu klausimu, Aba Gefen'as rašo: lietuviui bus nepriklausomybės verti, kai savo darbais parodys holokausto žiaurysčių apgailą: teis žydų naikintojus, pažymės masinius žydų kapus ir padarys galą pastangoms ištrinti lietuvių žiaurybės.

Reiškia nepasitenkinimą Aba Gefen'as ir antisemitiniais lietuvių leidiniais JAV-se ir kituose Vakarų kraštuose. Sąjunga išreiškusi savo pažiūras bei rūpesčius per Izraelio ir užsienio žinias klaidas.

Lietuvos žydų sąjunga Izraelyje paskyrusi stipendijas 40 studentų iš Lietuvos. Be to, ji duodanti paskolas namams įsigyti. Rūpinasi centriniu sąjungos archyvu ir nuolatine paroda "Massua" muziejuje, kurioje pavaizduota herojiška geto kova.

Skirtingi požiūriai

To pareiškimo autorius dr. Aba Gefen'as yra ne tik Lietuvos žydų sąjungos Izraelyje pirmininkas, bet ir aktyvus Izraelio valstybės veikėjas, dirbęs ilgą laiką diplomatinėje tarnyboje, išleisdingas savo dienraštį "Hope in Darkness" ir parašęs įvairių straipsnių Izraelio spaudoje. Nors lietuvių išgelbėtas nacinės okupacijos laikais, tačiau apie lietuvių tautą rašo su širdgėla, gyvena skaudžia praeitimi, mažai tevertina lietuvių gelbėjimo pastangas baisiaisiais vokiečių okupacijos laikais.

Rūsčiu žodžiu pasisako ir apie dabartinę būklę Lietuvoje, vis pabrėždamas lietuvių atsakomybę žydų naikinime. Jo rūstis nukreipta ir į Devintąjį Kauno fortą, kuris esą turėtų būti skirtas vien žydų naikinimo atminimui.

"Kauno tiesa" 1991 m. 56 nr. pateikia kiek kitokią informaciją. Pasak jos, Devintasis fortas jau daugiau kaip 30 metų yra hitlerinės okupacijos aukų muziejus. Jis buvęs vienpusiškas – vaizdavęs ne visą tiesą apie ten vykusias tragedijas. Pvz. nebuvo užsiminta, kad 1940-1941 m. tame forte buvo NKVD kalėjimas, kad ten vykęs žydų naikinimas hitlerinės okupacijos metais.

Lietuvos aukščiausiosios tarybos švietimo, mokslo ir kultūros komisija pasiūliusi dalį Devintojo forto paskirti žydų tautos tragedijos atminimui. Artimiausiu laiku esą "numatoma paruošti lankytojas tris buvusio kalėjimo kameras su atitinkama ekspozicija, o masinių žudynių lauke įrengti pagal žydų tradiciją vietą maldai, iškalti lentoje žodžius apie čia įvykdytą genocidą".

Iš minėtos informacijos matyti, kad ekspozicija apie žydų tautos tragediją bus pateikiama visos Devintojo forto istorijos kontekste". Tai reiškia, kad ten bus pavaizduotas ir raudonasis, ir rudasis teroras. Neatrodo betgi, kad Lietuvos žydai Izraelyje tuo būtų patenkinti.

Pareigūnų galvosena

Dabartiniai Lietuvos pareigūnai yra linkę parodyti abi medalių puses. Tai matyti ir iš kai kurių jų pareiškimų. Pvz. Lietuvos aukščiausiosios tarybos pareiškime minimi "Lietuvos piliečiai" dėl to, kad žydų naikinime, šalia hitlerininkų dalyvavo kaip pagalbininkai, ne tik kai kurie lietuviai, bet ir kitų tautybių žmonės, įskaitant pačių žydų policininkus Kauno gete (T. Aronštamas, M. Kopelmanas, M. Užpicas). Jie taip pat buvo Lietuvos piliečiai.

Minėtame Lietuvos žydų sąjungos žiniaraštyje yra ir niuorkiečio inž. George Birmam pasisakymas. Jis lankėsi Lietuvoje, kalbėjo su Vyt. Landsbergiu apie Devintąjį

fortą. Kai lankytojai priminė, esą tam forte įrengtas vien Stalino aukų muziejus, Vyt. Landsbergis tai griežtai paneigė. G. Birmanas, aplankęs Devintąjį fortą, rado įrengtą muziejų su 4 skyriais. Jo nuomone, jame pavaizduotos dvi pagrindinės temos: lietuvių kančia sovietinėje okupacijoje, žydų kančia Senoji linija

Aplamai, dr. Aba Gefen'o, Lietuvos žydų sąjungos Izraelyje pirmininko, pareiškimas, tęsias senąją užaštrintą liniją, nevengdamas lietuvių smerkiančių žodžių. Jo posakis "vakar dienos žudikai yra dabarties patriotai" yra netgi užgaulus, nes taikomas plačiu mastu, t.y. aplamai lietuviams, dabarties veikėjams. Stoka nuosaikumo buvusio diplomato pareiškime neprisideda prie kelių tiesimo į tautybių sugyvenimą būsimoje laisvoje, nepriklausomoje Lietuvoje.

Kitokios, t.y. nuosaikios linijos laikosi dabartinės Lietuvos žydai, dalyvaujantys naujosios Lietuvos atstatyme. Jie žvelgia į ateitį, ją kuria naujose sąlygose, o skaudžią praeitį vertina taip: dėl žydų tragedijos kaltinti reikia tikrai tuos, kurie yra nusikalte, o ne lietuvių tautą, kuri nemažiau kentėjo kaip ir žydai, nors skirtingose sąlygose.

Apgailestina Lietuvos vietovardžių rašyba "Gachelef" žiniaraštyje ir kituose Lietuvos žydų Izraelyje leidiniuose. Kaip buvę Lietuvos gyventojai, jie turėtų žinoti kaip rašomi Lietuvos vietovardžiai – ne Kovno, ne Vilna, ne Ponary, o Kaunas, Vilnius, Paneriai... Atrodo, kad žiniaraščio redaktoriai arba nežino tikrųjų pavadinimų, arba sąmoningai juos iškreipia. Tarptautinėje spaudoje dabar Lietuvos vietovardžiai rašomi originalia, t.y. lietuvių kalba. Juo labiau derėtų laikytis tos nuostatos buvusiems Lietuvos gyventojams.

Didėjanti istorinė perspektyva turėtų įgalinti ir Lietuvos žydų sąjungą Izraelyje žvelgti į skaudžią praeitį su didėjančiu nuosaikumu bei objektyvumu ir stiprinti savo dėmesį atgimstančiai Lietuvai, kad ant tragiškų praeities griuvėsių išaugtų humaniška, šviesi ateitis visiems. Pr. G.

A+ VYTUI ŽUKUI tragiškai žuvus,

giliai užjaučiame žmoną STASĘ, seserį VANDĄ
LAPIENIENĘ ir visus artimuosius –

Delhi šv. Kazimiero parapijos choras

P A D Ė K A

1991 m. birželio 16 d. mirė mūsų brangus tėvelis

a. a. VLADAS KAZLAUSKAS

sulaukęs 89 metų amžiaus.

Nuoširdžiai dėkojame generaliniam Lietuvos konsulai H. Lapui, šauliui S. Jokubaičiui, skautui F. Mockui už nuoširdžius atsisveikinimo žodžius. Toronto šaulių sąjungos nariams už suteiktą pagarbą tėveliui, išlydint jį į amžino poilsio vietą.

Tėvams pranciškonams už iškilmingas laidotuvių apeigas. Ačiū visiems draugams ir pažįstamiems už užprašytas Mišias, gražias gėles, aukas Lietuvių slaugos namams, Lietuvos skautų sąjungai, už visokią pagalbą ir užuojautą mūsų liudėsio valandose.

Dukros – Gražina Stauskienė ir Laima Butėnienė su šeimomis

P A D Ė K A

Brangiam mūsų vyrui, tėveliui ir seneliui

**A+
A**

CEZARIUI CHOROMANSKIUI

mirus 1991 m. birželio 16 d.

Gilią padėką reiškiamo Hamiltono Aušros Vartų parapijos klebonui kun. J. Liaubai, OFM, už Rožinį koplyčioje, atlaikytas Mišias ir palydėjimą į paskutinio poilsio vietą Šv. Jono lietuvių kapines Mississaugoje.

Esame labai dėkingi giminėms, draugams, pažįstamiems už lankymą koplyčioje, aukas Mišioms, atsiųstas gėles ir pareikštas užuojautos žodžiu bei raštu. Dėkojame už aukas Lietuvių fondui, Caritui, Raudonajam kryžiui, Širdies fondui.

Nuoširdžiai dėkojame karsto nešėjams, suteikusiems velionii paskutinį patarnavimą. Ačiū šeiminiškai ir visoms geradarėms už gražią paruoštus pusryčius.

Su pagarba ir dėkingumu –

žmona Marytė, dukters – Regina ir Danutė su šeima, sūnus Algirdas

Savanoriui-kūrėjui

**A+
VLADUI KAZLAUSKUI**
mirus,

duką LAIMĄ BUTĖNIENĘ ir jos šeimą, visus gimines
bei artimuosius nuoširdžiai užjaučia –

KLKMD Lietuvos kankinių parapijos skyrius

**A+
VLADUI KAZLAUSKUI**
mirus,

jo dukroms – GRAŽINAI ir LAIMAI su šeimomis
reiškiamo gilią užuojautą –

Ona ir Vytautas Pulkauninkai

**A+
VYTUI ŽUKUI**

tragiškai žuvus Hamiltone,

jo žmonai STASEI, dukroms – JŪRAI ir VIDAI su šeimomis, seseriai VANDAI LAPIENIENEI su šeima bei artimiesiems reiškiamo gilią užuojautą –

Jonas Simanas-Simanavičius

Jonas Petkėvičius

Wasaga Beach, Ont.

**A+
VYTUI ŽUKUI**
tragiškai žuvus,

jo žmoną STASĘ, dukras – JŪRĄ ir VIDĄ, seserį VANDĄ LAPIENIENĘ su šeimomis giliai užjaučiame –

M. N. Jonušaičiai

P. Z. Linkevičiai

A. Z. Vaičeliūnai

Oakville, Ont.

**A+
VYTAUTUI ŽUKUI**

mirus,

jo žmoną, dukteris, velionies seserį nuoširdžiai
užjaučiame –

J. Astas

V. Blauzdys

S. Dalius

J. Januškevičius

K. Karaška

K. Norkus

A. Prunskus

M. Repečka

H. Rimkevičius

J. Tarvydas

**A+
GAILUTEI PREIKŠAITIENEI**

mirus,

jos vyrui ALFAI, sūnams ir jų šeimoms, MARIJAI
PREIKŠAITIENEI, giminėms ir artimiesiems
nuoširdžiai užuojautą reiškiamo –

T. V. Gražuliai

Z. S. Revai

I. M. Tamošiūnai

S. A. Valiukai

M. P. Šostakai

P. A. Grigai

P. Stočkienė

A. Stočkienė

M. Andriulevičienė

P A D Ė K A

Mūsų mylima mamytė

a. a. ANELĖ ŽILINĖ,

mirė 1991 m. gegužės 11 d., palaidota gegužės 15 d.
Šv. Jono lietuvių kapinėse Mississaugoje.

Nuoširdžiai dėkojame Tėvams pranciškonams už daugelį metų lankymą namuose ir ligoninėje. Ačiū už maldas laidotuvių namuose, gedulines Mišias ir palydėjimą į kapines.

Ačiū visiems užprašiusiems Mišias, atsiuntusiems gėles ir aukas Kanados lietuvių fondui bei "Tėviškės žiburiams". Dėkojame karsto nešėjams ir visiems dalyvavusiems laidotuvėse.

Nuliūdusios dukros –

Nijolė Šimkienė ir

Aldona Tamošauskienė su šeimomis

Mielam bičiuliui

**A+
MIKALOJUI MEŠKAUSKUI**

mirus,

duką OTILIJĄ SEMAŠKIENĘ ir šeimą nuoširdžiai
užjaučiame ir kartu liūdime –

Kaspėras ir Stefanija Radvilos

Kitataučių spaudos atgarsiai

A. Sniečkus apie 1953 m. padėtį Lietuvoje

Sovietų Sąjungos kompartijos centro komitetas leidžia mėnesinį žurnalą „Izvestia“, kuriame š. m. sausio laidoje buvo išspausdinti 1953 m. liepos 3 d. įvykusio CK posėdžio stenografiniai užrašai. Posėdis, kuriame dalyvavo Chruščiovas, Vorosilovas, Malenkovas, Kaganovičius ir kiti aukšti sovietų nomenklatūros nariai, buvo suauktas Berijai pasmerkti. Posėdyje dalyvavo Lietuvos kompartijos pirmasis CK sekretorius Antanas Sniečkus. Štai kelios jo kalbos ištraukos:

“(Berijos) rašte buvo minima, kad (Lietuvos) pagrindžiai vadovauja buvęs Lietuvos buržuazinės armijos kapitonas Žemaitis, kurį pogrindis išrinko ‘Lietuvos prezidentu’. Kad tuo metu šis Lietuvos buržuazinės armijos kapitonas Žemaitis nebuvo suimtas, tai aišku, mūsų kaltė. Bet štai dabar suėmė Žemaitį ir tai be jokios Berijos pagalbos. Jį suėmė Lietuvos čekistai. Ku pasirodė esąs šis ‘Lietuvos prezidentas’? Tuo pačiu, kaip ir jo išgarsintojas Berija, Žemaitis pasakė, kad jis metais neišėdavo iš savo miško slėptuvės, turėjo tik kelis ryšius ir kad buvo visiškai atitrūkęs nuo lietuviškų visuomenės. O ką gi daro Berija? Jis liepia pristatyti Žemaitį į Maskvą

asmeniškai apklausinėjimui. Jis jį tardė praėjusios savaitės ketvirtadienį. Jį pristatė Lietuvos Tarybų Sąjungos Respublikos vidaus reikalų ministerio pavaduotojas Martavičius. Draugas Martavičius pasakojo, kad po Žemaičio apklausinėjimo Berija pasiūlė, jog su Žemaičio pagalba reikia įsteigti nacionalistinę pogrindžio organizaciją. Matote, pradžioje Berija išputė Žemaičio reikšmę, o dabar siūlo tam pačiam Martavičiui su Žemaičio pagalba įsteigti netikrą nacionalistinę organizaciją. (...) Taip pat nepaprastai smarkiai Berija išputė Katalikų Bendrijos reakcinę įtaką, sakdamas, kad 90 nuosimčių Lietuvos gyventojų yra tikintieji katalikai. Devyniasdešimt nuosimčių! Tarp kitko, tokio nuosimčio Katalikų Bažnyčia galėjo sau tik linkėti pačiais jai geriausiais buržuaziniais laikais. (...) Užsienioje yra nemažai lietuvių, iš viso apie 800.000 asmenų. Tuo tarpu Lietuvoje yra 2.700.000 gyventojų. (...) Praeitais metais sekretoriato posėdyje mums buvo iškeltas klausimas, kad į MGB (dabar KGB) organus mes negalime priimti Lietuvos komunistų todėl, kad močiutės ir tetulės, ir visokios giminės čia turi sprendžiamą vaidmenį, o ne pats žmogus, kurį mes galim rekomenduoti kaip atsidavusį

partijai asmenį, nežiūrint tamsių savybių kokių tai jo giminių. Draugas Malenkovas tada pasakė, kad banditai labiau vienas kitu pasitiki, negu mūsų MGB tarnautojai. (...) Neseniai buvo pačiuotos iš užsienio siunčiamos instrukcijos, kuriose lietuvių nacionalistų organizacijoms buvo duotas uždavinys įsiskverbti į mūsų organizacijas ir sužioti, ar nėra lietuvių komunistų tarpe tokių asmenų kaip Tito”.

Milašius apie Landsbergius

Š. m. gegužės laidoje Paryžiaus lenkų žurnalas “Kultura” išspausdino Česlovo Milašiaus straipsnį apie Jokūbo Geištoro (1827-1897) atsiminimus. Geištoras buvo 1863 m. sukilimo prieš carą Lietuvos provincijų valdymo pirmininkas. Prie knygos autoriaus Milašiaus pridėjo ir savo prisiminimus, nes Geištoras rašo apie Kėdainių apylinkės bajorus, o Milašius irgi iš ten yra kilęs. Tarp kitko juodu pasakoja apie savo kaimynus, kurių tarpe buvo Landsbergiai. Milašius rašo:

“Kazimieras Landsbergis tada ūkininkavo Liaudoje savo Šabiškių dvare prie Pociūnėlių. Landsbergių šeima jau nebebuvo vokiška ir niekuo nesiskyrė nuo lenkiškai kalbančių piliečių. Kazimieras Landsbergis, gimęs 1805 m., baigė teisių fakultetą Vil-

niaus universitete, vėliau dirbo Varšuvoje ir 1831 m. sukilime dalyvavo kaip ulonų puskarininkis. Už dalyvavimą Konarskio šamoksle buvo paimtas į carinę kariuomenę ir pasiūstas į Kaukazą. Po penkiolikos kariavimo metų buvo apdovanotas Šv. Jurgio ordinu, pakeltas į karininkus, išstojo iš kariuomenės ir apsigyveno Šabiškėse.

Jo brolis, Karolis Landsbergis, gimęs 1800 m., yra Geištoro minimas kaip vienas Panevėžio apskrities tarpininkų. 1863 m. buvo kurį laiką kalinamas. Landsbergių šeimos dvaras Triškonyšs yra į šiaurę nuo Liaudos į Panevėžio pusę. Jeigu Geištoro pažiūra į Lietuvos ir Lenkijos vienybę buvo gana visuotinė priimama, tai nereikia, kad tai turėtų būti ir vėliau, nes kai kurios šeimos pasisakė už Lietuvą. Gabrielius Landsbergis (1852-1916) studijavo Maskvoje, kur baigė teisę. Grįžęs į Lietuvą įsijungė į lietuvių tautinį judėjimą ir buvo carinės valdžios ištremtas į Rusiją. 1904 m. įsikūrė Vilniuje ir ten veikė kaip publicistas, aktorius ir besikuriančio Lietuvos teatro režisierius. Pasirašinėjo slapyvardžiu Žemkalnis ir yra kelių teatrui parašytų kūrinių lietuvių kalba autoriumi. Jo sūnus Vytautas Žemkalnis-Landsbergis, gimęs 1893 m. Linkaučiuose prie Panevėžio, studijavo architektūrą Rygos politechnikume ir vėliau Romos universitete. Aktyviai veikė dėl Lietuvos nepriklausomybės, tarpkario metais dėstė architektūrą Kauno universitete. Atsidūręs 1944 m. emigracijoje, 1959 m. grįžo iš Australijos į Lietuvą ir suspėjo įvykdyti daug savo, jų tarpe Vilniaus katedros aikštės, projektų. Vytautas Landsbergis, Sąjūdžio veikėjas, yra jo sūnus”.

Silva rerum

— “Kurier Wilenski” balandžio 4 d. laidoje rašo, kad Kauno kunigų seminarijoje yra įvesta lenkų kalba kaip privalomas dalykas tiems se-

minaristams, kurie yra ruošiami Vilniaus arkivyskupijai. Šią žinią pakartojo ir kiti lenkų laikraščiai. Lenkų kalbą dėsto polonistė Liuda Siekacka. Kadangi nėra lenkų kalbos vadovėlių, dėstytoja duoda jos pamokų lankytojams skaityti “Kurier Wilenski” ir... Varšuvos savaitraštį “Polityka”. Šis savaitraštis buvo Lenkijos kompartijos organu. Nors kompartija savo pavadinimą pakeitė, tačiau žmonės ir pažiūros liko tokios kaip ir anksčiau.

— Tas pats dienraštis balandžio 25 d. laidoje rašo, kad Lietuvos lenkų grožio karalienė tapo išrinkta Brigita Burbo. Grožio jai netrūksta, bet reikalas yra šiek tiek keblus, nes “Miss Polonia” blogai kalba lenkiškai. Vilniuje jį lankė rusišką 25-tą gimnaziją.

— To paties dienraščio kovo 15 d. laidoje Stefania Romer (prof. Roemerio giminaitė) bara lenkus už jų prosovietinę nusistatymą: “Neturime pamiršti, kad stengiamės turėti lenkišką universitetą, kad turime planus vystyti savo kultūrą ir t.t. Reikalaujame daug, bet lojalūs tam kraštui, kuriame gyvename, nesugebame būti”. Ji rašo, kad dabartinis Šalčininkų rajono pirmininkas Wysocki stagnacijos metais uždarinėjo lenkiškas mokyklas, o Vilniaus raj. pirmininkas Brodawski, kai buvo Vaidotų žemės ūkio mokyklos direktoriumi, įvedė ten rusų kalbą. Ji taip pat rašo, kad kai vienas lenkų tautybės asmuo buvo skatinamas užsiskaiti lenkišką laikraštį, atsakė: “Man vis vien į kokį laikraštį įvytioti dešrą”.

— Burokevičiaus vadovaujama Lietuvos kompartija pradėjo leisti naują lenkų kalba laikraštį “Ojczyzna” (“Tėvynė”). Šis laikraštis š. m. balandžio 3 d. laidoje pagal “Litva sovietskaja” rašo, kad Lietuvoje yra 66 omonininkai — “juodosios beretės”. Jų tarpe — 15 lietuvių. Laikraštis skundžiasi, kad pastaruosius vietiniai gyventojai vadina “judošiais”. J.B.

Vilniuje demonstruojantis tautietis savo plakatu atkreipia visuomenės dėmesį į komunizmo grėsmę, kurios dar daug kas nemato. Jis turi ir anglišką plakatą netaisyklinga kalba

Dabarties įvykiai Lietuvoje

Buvo užėmę telefono ir telegrafo stotį

Birželio 26 d. popietę, kaip praneša LIC, 50 ginkluotų “juodųjų berečių”, Sov. Sąjungos vidaus reikalų ministerijos kareivių, buvo užėmę Vilniaus centrinę telefono ir telegrafo stotį, nutraukdami ryšius pačioje respublikoje ir su visu pasauliu. Stoties tarnautojai buvo pavaryti į šalį, o kareiviai sistemingai išjunginėjo komunikacijos prietaisus. Buvo nutrauktos Vilniaus radio transliacijos, nes buvo išjungtas elektros tiekimas ne tik telefonui, bet ir radiui. Taipogi buvo nutrauktas ryšys su Ignalinos atominė jėgaine. Lietuvos pareigūnai įspėjo seimininkaujančius kareivius, kad ryšių nutraukimas su atominė jėgaine gali turėti katastrofiškų pasekmių. Kaliningrado srityje ir Lietuvoje nutrūko taip pat karinių dalinių ryšiai.

“Juodosios beretės” Vilniaus telefono ir telegrafo stotį užėmė 4.30 v.p.p. ir ją paliko 6.45 v.p.p. Sovietai pasiskelbė, kad gavę žinių, jog stotyje yra slepiami ginklai. Kareiviai iš pastato išsinešė sovinių, sprogstamosios medžiagos, namuose gamintų ginklų. Kareiviai vykdė Sov. Sąjungos vidaus reikalų ministerio Pugo įsakymą. Pastarojo pavaduotojui skambino Lietuvos atstovas Maskvoje. Toks įsakymas buvo panaigtas.

Gali pakenkti

Apie sovietų kareivių veiksmus birželio 26 d. Vilniuje rašė “The Globe and Mail” dienraštis Toronte birželio 27 d. laidoje. Šie sovietiniai veiksmai gali pakenkti M. Gorbachiovui, nes liko tik trys savaitės iki jo susitikimo su septynių, labiausiai ekonomiškai pažengusių, valstybių vadovais Londone, kur jis sieks pagalbos savo ekonominėms reformoms Sov. Sąjungoje.

N. Pamenko, sovietų vidaus reikalų ministerijos pareigūnas, pareiškęs — sovietų kareiviai užėmę pastatą, nes ja-

me įtarė slepiamus ginklus. Pasak pareigūno, sovietų kareiviai konfiskavę šautuvus, sprogstamąją medžiagą, bet nebuve suėmimu.

Lietuvos pareigūnai apkaltino sovietus, pačius padėjusius ginklus provokacijos tikslams. Viena telefono ir telegrafo tarnautoja R. Uždavinienė matė kaip sovietų kareiviai įėjo į vieną kambarį, kuriame tikrai nebuvo jokių ginklų, o išėję rodė ginklus, sakdami: “Žiūrėk, ką mes radome”.

Lietuvos prezidentas V. Landsbergis, po pasimatymo su Prancūzijos ministere pirmininke E. Cresson, pareiškė — sovietų veiksmams rodo, jog Maskva vykdo “teroristinę politiką”. Sovietai bando išprovokuoti lietuvių ginkluotam susirėmimui, kad galėtų didelle jėga sutriuškinti nepriklausomybės siekiančią respubliką. O taip pat, pridūręs V. Landsbergis, sovietai bando vakariečių reakcijas — kaip toli jie laisvai gali vartoti karinę jėgą.

“Juodosios beretės” pasiskelbė vykdžiusios vidaus reikalų ministerio Pugo įsakymą. Pastarojo įstaiga Lietuvos pareigūnams tokį įsakymą paneigė.

Per užpuolimą buvo nutrauktos Vilniaus radio transliacijos, bet veikė slapta radijas ir televizija.

Įsakė ištirti

“The Toronto Sun” birželio 28 d. laidoje rašo, kad Sov. Sąjungos prezidentas M. Gorbachiovas įsakė ištirti sovietų kareivių veiksmus Vilniuje (telefono ir telegrafo centro laikinas užėmimas). V. Ignatenko, kalbantis M. Gorbachio vardu, apkaltino prezidento priešus, norinčius pakenkti pastarojo kelionei į Londoną susitikti su 7-nių pramoninių šalių vadovais.

Prezidentas, pasak Ignatenko, buvo tuojau pat painformuotas apie įvykius Vilniuje. Jis davęs įsakymą vidaus reikalų ministeriui B. Pugo, kad būtų surasta, kodėl taip atsitiko. Vilniuje atitinkami pareigūnai tiria įvykį. Tačiau vidaus reikalų ministerijos pareigūnai pažymėjo, kad telefono ir telegrafo pastate rasti ginklai. Tokį tvirtinimą paneigė Lietuvos vyriausybė.

Labai sunku esą išvengti įspūdžio, kalbėjo Ignatenko, kad tokie provokaciniai veiksmai neturėjo tikslo apnuodyti atmosferą, prieš M. Gorbachiovui susitinkant su kitų 7-rių valstybių vadovais Londone.

Steigia naują partiją

Reuterio agentūros pranešimu, kaip skelbiama “The Toronto Star” birželio 28 d. laidoje, sovietų vadovaujantys reformistai veda pasitarimus su liberalinio nusiteikimo komunistais, radikalais ir centristais įsteigti naują partiją, kuri būtų priimtina M. Gorbachiovui. Pasitarimuose dalyvau-

ja buvęs užsienio reikalų ministras E. Ševardnadzė, pasaulio šachmatų čempionas G. Kasparovas, o taip pat A. Jakovlevas, buvęs artimas M. Gorbachiovo patarėjas, G. Popovas, naujai išrinktas Maskvos burmistras A. Murašovas, vadovaujantis radikalais, pareiškęs — ne tik Gorbachiovas remia šią partiją, bet bus sudarytos sąlygos pastarajam laimėti kitų metų rinkimus.

Vienas aukšto rango vakariečių diplomatas naujos partijos steigimo planą pavadino “instant two-party politics” (dviejų partijų politika).

Kitos žinios

— Viceprezidentas Br. Kuzmickas birželio 25 d. priėmė arkiv. A. Bačkį, kuris kaip Šv. Tėvo atstovas dalyvavo arkiv. J. Steponavičiaus laidotuvsė ir kalbėjosi Vilniaus arkivyskupijos pertvarkymo reikalais.

— Nuo liepos 1 d. Lietuvoje atlyginimai pakelti 30%, o kainos — 9%. Tėvams už kiekvieną vaiką į mėnesį bus duodama 80 rublių pašalpa.

— Birželio 26 d. Europos parlamento tarybos sesijoje buvo svarstomos Baltijos respublikų problemos. Lietuvos prez-

dentas pabrėžė, kad pilnos Lietuvos nepriklausomybės atstatymas ir jos įtvirtinimas yra tarptautinis, o ne Sov. Sąjungos reikalas. Sesijoje dalyvavęs Sov. Sąjungos atstovas giedojo tą pačią giesmę — Baltijos respublikų likimas yra tik Sov. Sąjungos vidaus reikalas.

— Lietuvos ekonomikos viceministerio V. Navicko pranešimu, žymių Amerikos ekonomistų dėka yra paruošta “Baltijos respublikų ekonominė apžvalga”, kuri bus išsiuntinėta pasaulinėms organizacijoms ir bankams. J. A.

“Kartą aš pamečiau valdžios man siunčiamą pensijos čekį, ir tai mane labai sujaudino”.

“Dabar tiesioginiu indėliu (deponavimu) pensija eina į mano sąskaitą kiekvieną mėnesį. Automatiškai”.

Patogu, saugu ir patikima. Tai ir yra to tiesioginio indėlio reikšmė žmonėms, gaunantiems pensijas ar kitokias pašalpas iš Kanados sveikatos bei gerovės įstaigos, arba iš veteranams remti įstaigų.

Tiesioginis indėlis yra iš tikrųjų naudingas dalykas. Valdžios išmokėjimai automatiškai įdedami tiesiog jūsų sąskaiton. Tiesioginis indėlis reiškia, kad jums

neberekės rūpintis dėl čekių pavėlavimo, pametimo ar net pavogimo.

Pasirinkimas yra jūsų. Tiesioginis indėlis priklauso nuo jūsų nuosprendžio. Informacija ir pareiškimų blankai gaunami daugelyje finansinių institucijų arba artimiausiose veteranų reikalams įstaigose. Taip pat Kanados sveikatos ir gerovės arba pensijas

tvarkančiose įstaigose. Sužinokite daugiau. Tada beliks pasirašyti ir džiaugtis pašalpomis.

tiesioginis indėlis Jūsų pašalpa tiesiog.

Government of Canada

Gouvernement du Canada

Canada

“Dievas teikia mums meilę,
kad mylėtume tą, kurį
Jis mums duoda”

**The
Loughheed & Barnard**
šeimos ir tarnautojai

“Žmonės, kurie atjaučia kitus”

Sudbury, Ontario

LAISVĖJANČIOJ TĖVYNĖJ

TILTUI GRAŽINO VARDĄ

Šlažų tiltas, pastatytas 1926 m. kelyje Šilutė-Rusnė, padėjo gyventojams gėlbėti nuo potvynių. Senosios kartos gyventojas Jurgis Plonaitis dar prisimena šio tilto atidarymo iškilmes, į kurias buvo atvažiuavę Lietuvos prez. Kazys Grinius. Okupacijos metais visi užmiršo, kad tiltas buvo pavadintas jo vardu. Tik dabar tiltas atgavo senąjį vardą. Tai liudija memorialinės Lietuvos prez. K. Griniaus lentos abiejose tilto pusėse.

SUĖMĖ REDAKTORIŲ

Jurbarko rajono laikraščio "Šviesa" red. M. Salį suėmė ir su vagimis kalėjimui uždarė budrūs Kaliningrado srities milicininkai. Mat jis laikraščio popieriaus trūkumą norėjo bent laikinai pašalinti, iš Lietuvos nuykęs dabar Nemanu pavaldint Ragainis ir ten nusipirkęs du rulonius iš vietinių spekuliantų. Pasiėmė jį sulaukė ir Jurbarkan vežamą popierių atėmė milicininkai, apkaltinę valstybinio turto grobstymu. Lietuvos žurnalistų sąjunga, gelbėdama kitoje Nemuno pusėje suimtą savo narį, turėjo šauktis Lietuvos vidaus reikalų ministro M. Misiukonio pagalbos.

LIETUVOS SĄSKAITA

Nepriklausomybės siekiantiems Lietuvos vadams Maskvoje jau keliskart buvo priminta, kad nepriklausomos Lietuvos laukytis didžiulę Sovietų Sąjungos sąskaita, reikalaujanti atsilyginti už jos investuotą kapitalą. Lietuvos aukštesiosios taryba birželio 4 d. nutarė paruošti ir Lietuvos sąskaitą Sovietų Sąjungai. Tarybos pirm. Vytauto Landsbergio pasirašytame nutarime pabrėžiama, kad finansinio atsilyginimo iš Sovietų Sąjungos bus reikalaujama už 1940-91 m. pažeistas Lietuvos gyventojų nuosavybės teises, 1940 m. įvykdytą ir 1944 m. atnaujintą Lietuvos okupaciją bei jos prisijungimą, atnešusią didelę žalą Lietuvos valstybei ir jos gyventojams. Ta žala buvo padaryta naikinant ir įkalinant nekaltus Lietuvos gyventojus, neteisėtai nusavinant, naikinant bei išvežant Lietuvos respublikai ir žmonėms priklausantį turtą, prievarta griauant Lietuvos ūkio struktūras, vykdančią priverstinę kolektyvizaciją bei kitais būdais. Aukštesiosios tarybos nutarimas įpareigoja Lietuvos vyriausybę sąskaitą su padarytos žalos duomenimis per savo delegaciją atiduoti Sovietų Sąjungos atstovams tarpvalstybinėse derybose ir oficialiai išskelti žalos atlyginimo klausimą.

VIENUOLIKA PARTIJŲ

Laisvėjančioje Lietuvoje jau yra vienuolika oficialiai pripažintų ir užregistruotų politinių partijų: 1. Lietuvos demokratine darbo partija (šiuo pavadinimu įregistruota 1990. XII. 19), 2. Lietuvos demokratų partija (1989. XII. 29), 3. Lietuvos socialdemokratų partija (1990. I. 17), 4. Lietuvių tautininkų sąjunga (1990. II. 23), 5. Lietuvos krikščionių demokratų partija (1990. III. 22), 6. Lietuvos humanistų partija (1990. VI. 1), 7. Lietuvos žaliųjų

partija (1990. VIII. 1), 8. Lietuvos valstiečių sąjunga (1990. X. 10), 9. Nepriklausomybės partija (1990. XI. 19), 10. Respublikonų partija (1991. II. 6), 11. Lietuvos liberalų sąjunga (1991. III. 11). Lietuvos demokratine darbo partija dabar yra vadinama buvusi Lietuvos komunistų partija, nutraukusi ryšius su Maskva, įsijungusi į Lietuvos laisvės kovą ir įsiregistravusi 1989. XII. 28. Lietuvos teisingumo ministerijoje yra įregistruotos net 223 visuomeninės organizacijos.

INFORMACIJOS BIURAS

Krokuvoje jau atidarytas Vilniaus informacijos biuras. Vilniaus tarybos pirm. Arūnas Grumadas, priėmęs to biuro raktus, "Lietuvos aidą" birželio 5 d. laidoje pasakoja: "Su Krokuvą esame pasirašę bendradarbiavimo sutartį. Kad veikla nebūtų tik kultūrinė, o apimtų ir komercijai, krovučių iniciatyva atsirado šis biuras — Krokuvos tarybos sprendimu miesto centre, Šv. Kryžiaus gatvėje Nr. 1, tiesiog bajoriškoje vietoje, paskirtos patalpos. Antrame aukšte trys kambariai skirti kontorai, o pirmame įsikurs lietuviškas restoranas. Jis turėtų duoti pajamų biurui išsilaikyti. Pirmus metus nuomos mokesčio lenkai iš mūsų neims — toje miesto dalyje mokama 30 dolerių už kvadratinį metrą. Dabar mokėsime tik už komunalinius patogumus — vandenį, šviesą, o vėliau pasirašysime sutartį dėl lengvatinių nuomos sąlygų. Reikia įrengti interjerą, nuvežti baldus. Taip pigiau, nes žlotai Lenkijoje jau mainoma valiuta. Biuro langai papuošti lietuviška atributika, per atidarymą plevėsavo lietuviška vėliava. Ji galėtų būti ten nuolatos — esame gavę pasiūlymą turėti Lenkijoje Lietuvos garbės konsulą. Panašų biurą ruošiamės atidaryti Vilniuje".

GROŽIO KARALAITĖS

Net ir šiomis politinės įtampos dienomis tęsiasi prieš trejus metus pradėtas grožio karalaitės "Miss Lietuva" rinkimas. Į siemetinį "Miss Lietuva-91" konkursą Vilniaus sporto rūmuose įsijungė 17 merginų. Jos visos turėjo pasirašyti sutartį su konkurso rengėjais neįsteigti iki 1992 m. birželio 1 d. Konkurso dalyvėms buvo sukurti vienodi drabužiai, kad nė viena savo aprangą negalėtų išsiskirti iš kitų. Pagrindinis vertintojų komisijos dėmesys teko merginų grožiui, elgesiui ir išmintčiai. "Miss Lietuva-91" karalaite buvo išrinkta Dalia Leleivaite, melynė, šviesiaplaukė dvidešimt vienerių metų Utenos medicinos mokyklos studentė, kilusi iš Kirdeikių kaimo. Pernai ji buvo tapusi "Miss Aukštaitija-90". Karūną jai atidavė Greta Bardelytė — "Miss Lietuva-90". Jos dabar abi vyks į Paryžių ir Dakarą atstovauti Lietuvai gražuolių konkurse "Miss Europ-91". Dalia Leleivaite — "Miss Lietuva-91" gavo 5.000 rublių iš "Balticon" firmos. Jos pirmąją pavaduotoja buvo išrinkta Violeta Malevskia, Vilniaus technologijos instituto absolventė ir modeliutoja, dalyvavusi ir "Miss Lietuvos lenkaitės-91" konkurse.

V. Kst.

Hamiltono lietuviai pagerbė jau dešimt metų politinį darbą dirbančią parlamentarę SHEILĄ COPPS. Iš kairės į dešinę: K. DEKSNYS, sukaktuvininkė, Kl. Deksnienė ir J. Sakalauskas

Nuotr. P. Richards

Minint sibirinių tremimų 50 m. sukaktį Hamiltone, prie paminklo žuvusiems Gore parke vainika neša Aušros Vartų parapijos klebonas kun. J. LIAUBA, OFM, ir KLB krašto valdybos pirm. J. KRISTOLAITIS

Nuotr. J. Sakalauskas

Hamilton, Ontario

LIETUVIŠKA DIENOS STOVYKL
"Gintaras" organizuojama keturių savaitėjų laikotarpį. Vaikai priimami nuo 4-12 metų. Vieta — Christ the King mokyklos patalpose. Laikas: liepos 2-5 d.d., liepos 8-12 d.d., liepos 15-19 d.d., liepos 22-26 d.d. nuo 9-12 v.p. Programoje lietuvių kalba, kultūra, papročiai, menas ir sportas. Bus organizuoti išvykai į jdomių pramogų. Registravimas pas Onutę Stanėvičiūtę tel. (416) 627-0624. Inf.

MEDŽIOTOJŲ-JŪKLAUTOJŲ

klubo Giedraitis metinė gegužinė įvyks liepos 14, sekmadienį, klubo sodybos šaudykloje. Šiais metais taip pat bus žvejybos varžybos tvenkinyje. Kviečia visus žvejus, jaunos ir senus, dalyvauti šiose varžybose. Bus skiriamos premijos. Taip pat vyks premijuotų lėkščių šaudymas, vertingų laimikčių loterija ir kitos staigmenos. Visi atvykusiųjų galės pasivaikinti lietuviškais valgiais, pyragais ir kava. Klubas Giedraitis kviečia visus Hamiltono ir apylinkių tautiečius atvykti ir praleisti sekmadienio popietę gražioje gamtos aplinkoje. Pradžią 12 v.

Klubo valdyba

AUKOS KANADOS LIETUVIŲ FONDUI. A.a. Vlodo Perkausko vienerių metų mirties atminimui žmona B. Perkauskienė aukojo \$100; \$15 — S. A. Urbonavičiai; a. a. Jono Preibio atminimui: \$20 — A. Urbonavičiai; \$10 — K. Karaška; a. a. Cezario Choromaskio atminimui: \$100 — J. H. Kšivickiai; \$50 — E. Kronienė; \$20 — St. Domeikienė, P. Žulys, L. G. Klevas, V. G. Stabinigai, A. E. Liaukai, P. Z. Sakalai, A. Bungardienė, M. I. Repėckas, J. E. Bajoraitė, J. R. Pleinai; \$15 — S. A. Urbonavičiai; \$10 — P. Šiūlys. Kanados lietuvių fondas nuoširdžiai dėkoja už aukas. **KLF**

HAMILTON TRAVEL BUREAU
764 Barton St. E., Hamilton, Ont. Reg. 1035989. Tel. 549-4149 arba 549-4140. Sutvarkome keliones į Lietuvą ir iš Lietuvos. Besilankančiams Kanadoje duodame sveikatos draudą. Pristatome jūsų pačių sudarytus siuntinius į Lietuvą. Pervežame autobusų keleivius į Montrealį ir iš Montrealio.

Įvedu šildymo ir vėsinimo sistemą, atlieku visus taisymo ir skardos darbus
(Esu "Union Gas" atstovas)

Jurgis Jurgutis
Tel. 383-9026
154 Darlington Dr.
Hamilton, Ontario L9C 2M3

HALLING ELECTRICAL
(Estonian)

- Visų rūšių atnaujinimai
- AC langai ir sienų sekcijos
- Vėsinuval
- Garažo durų atidarytojai

Tel. 762-9190

Ottawa, Ontario

VYTAUTAS IR NATALIJA TREČIOKAI 1991 m. kovo mėn. išsikėlė iš Otavos į Burlingtoną prie Hamilton, Ont., kur gyvena jų sūnus su šeima. Dabar abu, jau pensininkų amžiaus, nori būti arčiau savo vienintelio sūnaus. Vyt. Trečiokas atvyko į Kanadą 1949 m. 1950-55 m. dirbo pas vieną architektą Hullyje, Que., kadangi buvo dipl. inžinierius-architektas, baigęs mokslus Kaune ir Paryžiuje. Nuo 1955 m. dirbo kaip Viešųjų darbų m-jos architektas Otavoje. Be to, jis pademonstravo savo sugebėjimus ir mene kaip dailininkas — surengė savo darbų parodas Otavoje ir kitur. Abu aktyviai reikėsi LB-ės veikloje, buvo labai uolūs lietuviškų pamaldų dalyviai. Išleistuvinis pobūvis buvo surengtas p.p. Balsevičių namuose, kur gausiai dalyvavo vietiniai lietuviai. Pagrindinį atsiveikimo žodį tarė inž. A. Paškevičius, LF-do įgaliotinis Otavoje.

NAUJA ŠEIMA. Edmundas Šimanskis, kompiuterologas, ir Erin Louise McKelvie, žurnalistė, susituokė š.m. birželio 2 d. Rideau Park United šventovėje, gavę katalikų vyskupo leidimą (jaunoji yra nekatalikė). Ekumenines sutuoktuvų apeigas atliko kun. Gordon Webber ir kun. dr. V. Skilandžiūnas, kuris palaiminimo maldą sukalbėjo lietuviškai. Beveik pusė visų (80 asmenų) buvo lietuviai, nes Edmundas ir jo mamytė (tėvelis jau miręs) Šimanskienė yra labai aktyvūs mūsų lietuvių bendruomenės nariai. Vestuvinė puota vyko "Loch March Golf & Country Club" svetainėje prie ežerėlio ir nedidelio misko. Vestuviniams pokyliui vadovavo iš JAV-ty atvykęs Edmundo draugas Paulius Mitalas lietuvių ir anglų kalbomis. Ir pati jaunoji Erin pabaigoje, tardama padėkos žodelį, gražiai panaudojo keletą žodelių lietuviškai. Otavos lietuviai linki jauniems — Edmundui ir Erin Dievo palaimos ir geros kloties.

SIBIRINIŲ TREMIMŲ EKUMENINĖS PAMALDOS įvyko š.m. birželio 13 d. latvių ev. Iuteronų Tautos šventovėje, gausiai dalyvaujant lietuviams, latviams ir estams. Pamokslą pasakė latvių pasardas Sarma Eglite, ragindama tikėjimu įsiknyti Kristaus meilėje su vilimi į pergalę prieš prispūdą, smurtą ir išnaudojimą. Kun. dr. V. Skilandžiūnas perkaitė ištrauką iš Sen. Testamento Pradžios knygos ir maldą už pavergtus Pabaltijo tautas, gražiai įjungdamas 140 psalmę, kur kalbama apie teisiųjų maldavimus prieš nedorėlių spastus. Šių pastorių Heino Altasara perskaitė ištrauką iš Naujojo Testamento ir vadovavo visų bendrai maldai "Tėve mūsų", užbaigdamas palaiminimu visiems baltiečiams. Po pamaldų visi susirinko kavutei saleje po šventovę, kur buvo pristatyti du Kanados parlamento nariai: ponis Anderson ir ponas Flis, dalyvavę ir mūsų pamaldose. Jie abu pažadėjo visokeriopą paramą ir ragino tęsti kovą už Baltijos valstybių nepriklausomybę.

VYTAUTAS IR SOFJA BALSEVIČIAI atšventė š.m. birželio 15 d. savo vedybinio gyvenimo 35-rių metų sukaktį. Pobūvis buvo su ruoštas jų sūnaus Jono ir dukters Vidos kaip staigmena tėveliams. Susirinko gražus vietos lietuvių būrelis su kun. dr. V. Skilandžiūnu, Otavos lietuvių misijos vedėju. Sukaktuviniukų šeima yra viena veikiausių visoje Otavos lietuvių apylinkėje. Jų namai pasidarė "Lietuvių namais", kur kiekvienas mažesnio pobūdžio kultūrinis, socialinis, religinis pobūvis randa prieglobstį. Artimo meilės darbai labai pastebimi, ypač lietuvių ligonių lankyme. Linkime ir toliau skleisti tiesą, gerį ir grožį mūsų tautiečių tarpe. Ilgiausiu metu! **Kor.**

• Paremkite "Tėviškės žiburius" auką, rėmėję ar garbės prenumerata, testamentiniu palikimu. Dėkingi — "TŽ" leidėjai

Vienintelis lietuvių bankelis Kanadoje, įsikūręs nuosavuose namuose —

HAMILTONO LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVAS "TALKA"
830 Main Street East, Hamilton, Ontario L8M 1L6
Tel. 544-7125

Darbo valandos: pirmadieniais, antradieniais ir ketvirtadieniais — nuo 9 v. ryto iki 5 v.p.p., trečiadieniais — nuo 9 v. ryto iki 1 v.p.p., penktadieniais — nuo 9 v. ryto iki 7 valandos vakaro, šeštadieniais — nuo 9 v. ryto iki 12 v. ryto. Liepos-rugpjūčio mėn. šeštadieniais uždaryta.

AKTYVAI PER 34 MILIJONUS DOLERIŲ

MOKAME UŽ:
kasd. pal. čekių sask. iki...6%
santaukas 5.25%
kasd. pal. taupymo s-ta .. 4.75%
90 dienų indėlius 8.25%
1 m. term. indėlius 8.75%
1 m. term. ind. mėn. pal. 8.25%
3 m. term. indėlius 8.75%
RRSP ir RRRF (pensijos)...6%
RRSP ir RRRF 1 m. 8.75%
RRSP ind. 3 m. 8.75%
IMAME UŽ:
asmenines paskolas 14.5%
nekiln. turto pask. 1 m....10%
nekiln. turto pask. 3 m. 11.25%
Nemokamas čekių ir sąskaitų apmokėjimo patarnavimas.
Nemokama narių gyvybės drauda pagal santaukų dydį iki \$2.000 ir asmeninių paskolų drauda iki \$25.000.
Sekite kasdieninę informaciją apie procentus "Talkoje"

LIETUVIAI PASAULYJE

JA Valstybės

Detroito jūros šaulių "Švyturio" kuopos stovyklavietė "Pilėnai" vasaros sezoną pradėjo gegužės 19 d. Suvažiavusių švėčių laukė stovyklavietėje plevesuojančios Lietuvos ir JAV vėliavos, Onos Selenienės vadovaujamų švyturiečių moterų šaulių paruošti patiekalai. Jai ir jos talkininkėms padėjo jūros šaulių kuopos "Švyturys" valdybos pirm. Bronius Valiukėnas, pasidžiaugęs net penkiais švėčiais iš Lietuvos. Lietuvos šaulių sąjungos tremtyje valdybos pirm. Mykolas Abarius kalbėjo apie Kanados Ontario Hamiltone įvykusį suvažiavimą, kuriame dalyvavo ir tėvynėje atkurtos Lietuvos šaulių sąjungos pirm. Gediminas Jankus.

Lietuvių tautinių namų Čikagoje reikalai buvo aptarti XXIV-jame metiniame narių susirinkime balandžio 28 d. Valdybos pirm. Matilda Marcinkienė nusišundė didėjančioms administracinėmis problemomis. Ne visos salės yra išnuomosamos, į renginius atvyksta mažesnis dalyvių skaičius. Iš posėdžių ir susirinkimų negaunama pelno. Tiesioginės Tautinių namų pajamos jau dveji metai nepadengia administracinių išlaidų. 1990 m. balansas buvo suvestas tik banke laikomų lėšų palūkanų dėka. Direktorių tarybos pirm. Jonas Jurekūnas pasiūlė sudaryti specialią komisiją, kuri išspręstų Lietuvių tautinių namų lėšų padidinimo klausimą. Iš direktorių tarybos pasitraukianti Audronė Gulbinienė buvo pakeista Matilda Marcinkienė.

A. a. Juozas Urbšis, paskutinį prieškarinės nepriklausomos Lietuvos užsienio reikalų ministrį, Čikagos lietuvių prisiminę gegužės 25 d. Mišiomis Švč. Mergelės Marijos Gimimo parapijos bažnyčioje Marquette Parke. VLIKo, ALTos ir Lietuvos atstovo Stasio Lozoraičio užsakytas Mišias vysk. Juozas Žemaitis, svečias iš Lietuvos, koncelebravo su klebonu kun. J. Kuzinsku, prel. I. Urbonu ir kun. dr. R. Rimšeliu, MIC. Pamoksle vysk. J. Žemaitis kalbėjo apie amžinybės iškeliamą taurę lietuvių ir katalikų, kuriam teko būti paskutinio nepriklausomos Lietuvos vyriausybės tiltu ateitin, užtikrinusiu jos tęstinumą žiaurios priespaudos metais. Mišių aukas atnešė ALTos Čikagos skyriaus valdybos pirm. M. Marcinkienė ir artimiausia a.a. J. Urbšio giminaitė B. Masio-taitė-Kronienė. Po Mišių vainiką prie šios parapijos paminklinio Lietuvos kryžiaus padėjo VLIKo valdybos pirm. dr. K. Bobelis, ALTos valdybos pirm. G. Lazauskas, JAV LB atstovė B. Jasaitienė ir 1941 m. sukilimo Lietuvos laikinosios vyriausybės teisingumo ministris M. Mackevičius.

Australija

Melburno ramovėnai, su šeimomis susirinkę Kankinių koplyčioje Lietuvių namuose birželio 8 d., savo kapeliono kun. dr. Pr. Daukno atnaušautose Mišiose prisiminė visus mirusius narius. Ramovėnų skyriaus pirm. Vladas Bosikis atliko skaitymus. Kun. dr. Pr. Daukno pamoksle pabrėžė ramovėnų rūpestį savo nariams, šios karių organizacijos kultūrinio ir religinio gyvenimo reikalmis. Mišių metu giedoją iš JAV grįžusi jaunoji sol. Virginija Bruožytė, vargonėliais palydėta Zitės Prašmutaitės. Visi džiaugėsi nuo papildomų dainavimo stu-

dijų pagražėjusių jos balsu. Po pamaldų užkandai ir kavutei ramovėnai susirinko Lietuvių namų klube. Valdybos pirm. V. Bosikis nusišundė, kad mirtis retina ramovėnų eiles. Šiai organizacijai reikia jaunų jėgų. Jis kvietė į veteranų eiles įsikviti jaunuosius Australijos lietuvius, nors jiems nėra tekę tarnauti nepriklausomos Lietuvos kariuomenėje.

Aštuonioliktosios Australijos lietuvių dienos Sidnyje įvyks 1992 m. gruodžio 26-31 d.d. ALB Sidnio apylinkės valdyba rengėjų komiteto pirmininku pakvietė Alį Migū, kuris jau sudarė pareigomis pasiskirsčiusį komitetą: pirmininkas — Alis Migus, vicepirmininkas — Kęstutis Protas, sekretorė — Jūratė Traškinė, izdininkė — Laurie Cox, narė informacijai — Pajauta Pullinen. Netrukus bus paskelbti ir atskirų renginių vadovai. Pirmajame rengėjų komiteto posėdyje pasirūpinta salių išnuomojimu.

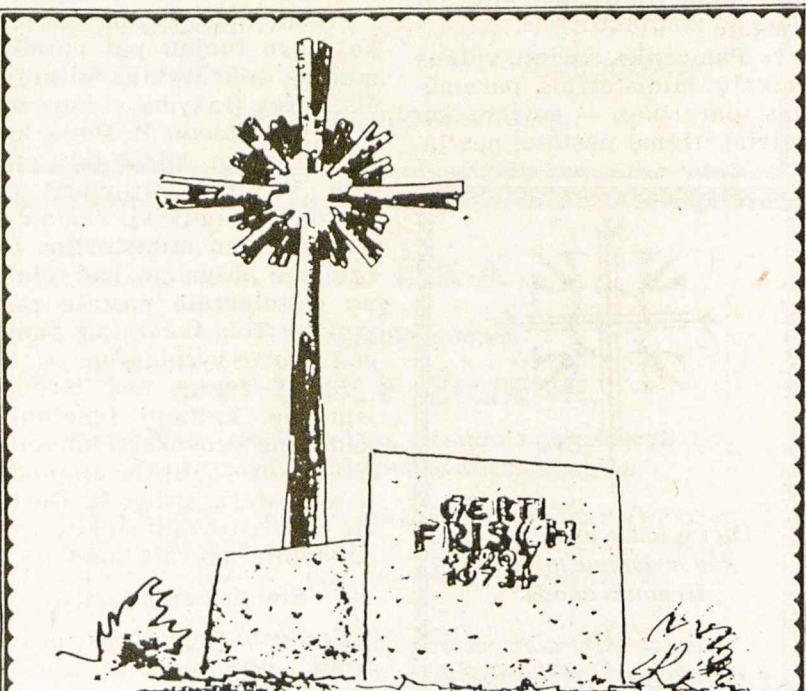
Britanija

A. a. Vincas Karpas (paskus, pensininkas, balandžio 22 d. buvo rastas miręs savo bute Northampton. Velionis, gimęs Lietuvoje 1923 m. lapkričio 19 d., jokioje veikloje nedalyvavo. Buvo vedęs anglę, su ja išaugino keturias dukras ir dvi pokukras. Prieš keletą metų išsiklykę su žmona ir vienas gyvena valdiškame bute. Jį, mirusį širdies priepuoliu, rado atėjusi aplankyti dukra. Velionis gegužės 2 d. po anglų kunigų atliktų pamaldų katedroje buvo palaidotas Kingsthorpe kapinėse. Jį su anglais į kapines palydėjo ir 10 lietuvių. Dvi dukros jo kapą papuošė Lietuvos trispalvę primenančių gėlių puokštėmis.

Lietuviška šeimos židinį sukurė londoniešis Simonas Dobbs-Dobrovolskis ir iš Vokietijos atvykusi Regina Norkaitė. Lietuvių jaunuolių santuoką Šv. Juozapo bažnyčioje Grayshotte palaimino vietinis klebonas, Mišias koncelebravęs su kun. dr. J. Šakevičiumi, MIC. Į vestuves su jaunosios tėvais, broliais ir seserimi buvo atvykę būrys lietuviško ir vokiško jaunimo iš Hamburgo apylinkės. Jaunajam taipgi netrūko vietinio jaunimo, nes jis yra Londono lietuvių tautinių šokių grupės ilgametis dalyvis, jį vadovavęs keletą metų. Vestuvinės vaišės įvyko Lietuvių sodyboje su V. Jurienės ir G. Ivanaskeienės paruoštais patiekalais. Simonas yra savarankiški dirbantis kompiuterinės sistemos specialistas, Regina — mokytoja.

Vokietija

Romovus lietuvių moterų klubo metiniame narių susirinkime gegužės 25 d. dvejų metų veiklos apžvalgą padarė valdybos pirm. Eugenija Liucienė. Romuva dabar yra vadinama prie Vasario 16 gimnazijos Hiutenfelde po gaisro atstatyta senoji pilis, jungianti VLB institucijas. Klubo valdybos pirm. E. Liucienė pranešė, kad pagrindinis moterų dėmesys dabar tenka drabužių rinkimui ir siuntimui neturtingoms šeimoms Lietuvoje. Pirmoji siunta jau pasiekė tokias šeimas. Iš jų gauta padėkos laiškas ir nuotraukų. Naujojo Romovus lietuvių moterų klubo valdybon buvo išrinktos: pirmininke — Eugenija Liucienė, sekretore — Vida Sabienė, izdininke — Ona Šiugždienė. Revizijos komisijon įsikvijo Laima Veršelinė ir Vida Endrikaitienė.

YONGE MEMORIALS LTD.
2152 YONGE ST., Toronto, Ont. M4S 2A8
Tel. 487-2147, vakarais tel. 445-8955
Meistriskas darbas, puikus lietuviški projektai
ESTŲ PAMINKLŲ BENDROVĖ

B. V. ELECTRIC

Taisau senus ir įvedu naujus:

1. ELEKTROS INSTALIAVIMUS
2. Skalavimo mašinas ir džiovintuvus
3. Elektrines plyteles
4. Vėsinimo sistemas
5. "Intercom" sistemas
6. Centrinis dulkų siurblius ir kt. įrengimus

Skambinti Vytui Bancevičiui tel. 533-0923, Toronto.

NATIONAL REAL ESTATE SERVICE

NRS WESTSIDE REALTY INC.

Jei norite pirkti ar parduoti namą, ar gauti informaciją, prašau man paskambinti. Prižadu mielai ir sąžiningai patarnauti.

Lina Kuliavienė

2323 Bloor St. West nr. 218, Toronto, Ontario M6S 4W1
(Windermere — Bloor kampas)

Tel. (416) 767-9000

Fax (416) 767-0382

Toronto jaunučiai ateitininkai susirinkimo metu - Dainius Rygelis, Lana Tamulaitytė ir Emilija Bušinskaitė

Aukojo "Tėviškės žiburiams"

\$3,000 - Kanados lietuvių fondas; \$1,000 - Priskikimo parapijos kredito kooperatyvas; \$500 - Lietuvių kredito kooperatyvas "Parama"; \$200 - Anapilio moterų būrelis; \$100 - KLKM Priskikimo parapijos skyrius, KLKM d-jos Delhi skyrius, M. Lembertienė; \$50 - kunigas M. Jarašius, L. Ulbinas, R. Dunphy; \$40 - A. Blauzdžiūnas; \$30 - R. Beke-rienė, J. Grigalius, A. Mičiūnas, L. Abramonis, J. Adomaitis, A. Jankus, dr. R. Ayre, B. Čižikas, A. Tėvelis, V. Vyčiūnas; \$18 - M. Pranaitis; \$12 - A. Pažerūnas; \$10 - V. Otto, A. Tuskenis, J. Paransevičius, A. Samušis, J. Narie- nė, J. Bulota, S. Šimkus, kun. V. Pik- turna, M. Bernotas, V. Gruzdis, L. Avižonienė, V. Mikuckas, B. McDo- nald; \$8 - B. Dundulis; \$7 - J. Kaziū- nas; \$6 - S. Zalodokas; \$5 - B. Jurge- lionis, B. Latauskienė, A. Ruzgas, A. Rimba, J. Rugelis, K. Galdikas, M. Lesčinskas, V. Prizgintas, J. Ba- ronaitis, P. Bielinis, J. Dėdinas, V. Dubinsky, P. Grušys, V. Paulionis; \$4 - I. Kaliukevičienė; \$3 - G. Gu- dauskas; \$2 - S. Janušonis, V. Eizi- nas, S. Radzevičius.

Garbės prenumeratą atsiuntė

\$100 - dr. A. Dailydė, A. Mačiulis; \$97 - L. Kirkilis; \$75 - O. Skrebiū- nės; \$50 - V. Tarvydas, R. Dementa- vičius, prel. V. Balčiūnas, O. Žadvy- das, V. Juzėnas, E. Holmes, H. Matu- šaitis, V. Levickas, O. Juodikiene, F. Statkus, A. Kudirka, J. Ardy, G. Chvedukas, A. Kublinskis, R. Gele- žiūnas, P. Jankus, R. Jocas, R. Kuli- vas, L. Monstvilas, V. Kiškūnas, P.

Gustys, S. Paulaitis, "Audra Travel" kelionių biuras, E. Baltrušaitis.

Rėmėjo prenumeratą atsiuntė

\$40 - A. Braškys, S. Jurgelis, P. Pranckevičius, G. Pamataitis, S. Jau- gelis, L. Rudis, E. Dambriūnas, A. Šmitas, J. Gaizutis, M. Rybienė, Z. Vainauskas, dr. I. Danys, D. Dab- rowski, A. Vindašius, E. Weir, V. Že- kas, B. Znotinas, J. Stankus, V. Pe- čius, A. Zander, kun. V. Kriščiū- nevičius, J. Matulaitis, V. Meilus, B. Zutauskas, O. Jakimavičienė, O. Dau- girdas, prof. R. Vastokas, A. Berno- naitis, K. Bubelis, A. Artiškoniš, M. Kušlikienė, V. Bancevičius, M. Aukš- tuolis, J. Genys, A. Augustinavičius, S. Lauruvėnas, Anglijos lietuvių Manchesterio socialinis klubas, J. Krakauskas, A. Dragašius, J. Vizgir- da, Z. Gvalda, dr. Č. Kuras, S. Meš- kauskienė, B. Matulevičius, P. Kri- lavičius, G. Ciparis, M. Kasperavi- čienė, A. Čepulis, L. Radzevičius, P. Norvilas, S. Mineika, P. Gasparonis, A. Broland, A. Mikoliūnas, I. Naras, J. Dvilaitis, A. Kikilas, L. Pilipavi- čius, S. Fidleris, Z. Griganavičius, S. Bacevičius, V. Kušneraitis, kun. J. Matukas, A. Stanėnas, V. Sičiūnas, P. Kvedaras, Londono Šiluvos Mari- jos parapija, Č. Tiškevičius, N. Straz- das.

Už dvejus metus garbės prenume- ratą atsiuntė: \$100 - P. Briks, H. Ge- lažnikas.

Už dvejus metus rėmėjo prenume- ratą atsiuntė: \$80 - A. Tėvelis.

Nuoširdus ačiū už paramą lietu- viškai spaudai. Dekojame garbės bei rėmėjo prenumeratoriams ir vi- siems, kurie siųsdami reguliarią prenumeratą, prideda ir auką.

Klausimai, kurie nesensta

Profesoriaus Prano Dovydaičio iškelti klausimai prieš 80 metų yra aktualūs ir dabar. Tai buvo ryškų Toronto ateitininkų surėngtoje metinėje šventėje

VINCAS KOLYČIUS

Nors Toronto ateitininkai negali pasigirti gyva veikla, tačiau kas metai yra ruošiami metinė šventė. Šiais metais ta šventė įvyko bir- želio 15 d. Nekaltai Pradėtosios Marijos seselių patalpose. Šventė prasidėjo Mišiomis, kurias laikė kun. Augustinas Simanavičius, OFM. Savo pamoksle jis pabrėžė ir išryškino ateitininkų šūko reikš- mę. "Visa atnaujinti Kristuje" — tai gyventi Kristui, Jį nešti į visas gyvenimo sritis.

Po Mišių sekė jaunučių žodis, kurį davė šie jaunučiai: Tomas Jo- naitis, Darius Karka, Rima Pute- rytė, Aura Rygelytė ir Saulius Si- monavičius. Jaunučius šiais me- tais globojo ir įžodžiu paruošė Ramūnė Sakalaite-Jonaitienė ir Gabija Petrauskienė. Gabija tuo metu lankėsi Lietuvoje, tai visą jaunučių programą šventėje pra- vedė Ramūnė. Įžodžiu pasibaigus, sekė įdomūs ir originalūs jaunu- čių pasirodymai. Grupė jaunučių gyvais vaizdeliais pademonstavo visus 5 principus. Kaip buvo pa- aiškinta, tie vaizdeliai buvo jų pa- čių sugalvoti, tačiau viską apipa- vidalino ir režisavo viena iš jau- nųjų motinų — Rūta Rygelienė. Vai- dino šie jaunučiai: Lidija Putery- tė, Dainius Rygelis, Viltė Barkaus- kaitė, Vilija Petrauskaitė, Liana Tamulaitytė ir Emilija Bušinskaitė. Programos užbaigimui jau- nutis Stasys Kuliavas pademonst- ravo 5 ateitininkų principus savo paruoštomis skaidrėmis. Visus vaizdus aiškino jis pats, įjungda- mas įvairiais klausimais ir žiūro- vus. Reikia pasidžiaugti ir stebė- tis, kiek kūrybingumo yra pas jau- nus žmones, jeigu kas sugeba juos paraginti, motyvuoti ir jiems va- dovauti.

Šventėje dalyvavo ir svečių iš Hamiltono. Davusius žodį jaunu- čius sveikino jaunutis iš Hamil- tono — Lukas Gudinskis. Toronto studentų ateitininkų draugovės pirmininkas Leonas Ehlers papa- sakėjo apie studentų veiklą pra-ėjusiais mokslo metais. Džiugu — Toronto studentai ateitininkai vėl atgijo ir jų veikla gėėja.

Pirmajai daliai pasibaigus, visi liko pietų ir užkandžiaudami da- linosi savo išpuždžiais. Jautėsi visų, lyg vienos ateitininkiškos šeimos gražus bendravimas.

Simpoziumas

Po pietų sekė antroji šventės dalis — simpoziumas tema: *Trys prof. Dovydaičio pamatiniai klau- simai 1911 ir 1991 metais*. Simpo- ziumo tikslas — paminėti 80 metų sukaktį nuo tų klausimų pasiro- dymo pirmame "Ateities" numery- je 1911 m. vasario mėnesį. Tie trys pagrindiniai klausimai, ku- riuos prof. Dovydaičis iškėlė įstei- gdamas ateitininkus, yra: 1. Kuo save vadiname ir kodėl? 2. Ką mes matome aplink save? 3. Mūsų pareigos, siekiai ir keliai prie jų.

Simpoziumo pradžioje jo mode- ratoriaus Vincas Kolyčius trumpai supažindino dalyvius su Do- vydaičio asmeniu. Pamatėme, kad prof. Dovydaičis buvo šakota, pil- nutinė asmenybė. Jis gyveno ne sau, bet kitiems. Jo pagrindinis tikslas — vesti lietuvišką švie- suomenę prie Kristaus. Pr. Dovy- daitis nebuvo tik idėjų skleidė- jas, teorikas, bet ir pats praktiš- kai gyvenime tas idėjas vykdė. Buvo "Ateities" redaktorius, Atei- tininkų federacijos vadas, Vasa- rio 16 akto signataras, ministeris pirmininkas, Vytauto Didžiojo universiteto profesorius, Lie- tuvos katalikų mokslo akademi- jos steigėjas, krikščionių darbi- ninkų sąjungos vicepirmininkas, "Naujosios vaidilutės" įsteigė- jas ir redaktorius, "Lietuvos mo- kyklos" steigėjas ir redaktorius. Taip pat įsteigė ir redagavo gam- tos mokslų žurnalą "Kosmos", re- ligijos — "Logos" ir religijos moks- lo žurnalą "Soter". Prof. Dovydai- tis buvo išvežtas iš Lietuvos 1941 m. pavasarį ir Sibiro tremtyje su- naikintas 1942 m. lapkričio mė- nesį.

Pirmieji trys simpoziumo daly- viai trumpai aptaskojo, kaip prof. Dovydaičis suprato tuos klau- simus 1911 metais. Dr. O. Gustai- nienė kalbėjo apie pirmąjį klau- simą: "Kuo save vadiname ir ko- dėl?" Esame krikščionys, katali- kai, kurių gyvenimo centre yra Kristus: "Kristus yra viso tvėri- mo tikslas, pradžia ir pabaiga; Kristus — visos pasaulio istorijos centras".

Antrąjį klausimą "Ką mes mato- me aplink save?" apibūdino Stasys Dargis. Matėme, kokia ateistinė buvo tų laikų aplinka. Daugelis, o jų tarpe ir lietuviai intelligen- tai, atmetė tikėjimą į Dievą. Prof. Dovydaičis rašo: "Mūsų laikų žmo- gus nenori priklausyti nuo aukš- tesnės būtybės 'tarnauti', jis nori būti 'laisvas', jis nori būti 'žmo- gum', bet ne 'vergu', jis nori atsi- palaiduoti nuo antgamtinio jungo, kaip tie augmenys pasakoje, užsi- geidę atsipalaiduoti nuo saulės jungo".

Balys Sakalas apibūdino Dovy- daičio trečiąjį klausimą "Mūsų pareigos, siekiai ir keliai prie

jų". Jis taip pat pasidalino savo išpuždžiais iš asmeniško susitiki- mų su Dovydaičiu, kai jis ateida- vė į moksleivių susirinkimus 1932-34 metais. Dovydaičis paskelbė ateitininkams šūkį "Visa atnaujin- ti Kristuje", sakydamas: "Tai išta- rusieji paimame ant savęs pirmu- tinę didžiausią pareigą atnaujin- ti Kristuje save, atnaujinti Kri- stuje savo gyvenimą, parodyti savo gyvenimu, savo darbais ir elgesiu, kad mums šie žodžiai tai ne tuščia frazė, kad mes savo gyvenime va- dovaujamės kitokių mokslu ir kito- kiais principais, kad mes savo gy- venime siekiame kitokio tikslo."

Trys pagrindiniai klausimai 1991 metais

Jaunesnės kartos simpoziumo dalyviai pažvelgė į tuos klausimus dabar, po 80 metų. Tie klausimai yra lygiai aktualūs šiandien, kaip ir anais laikais.

Dana Grajauskaitė, dabartinės Studentų ateitininkų sąjungos centro valdybos pirmininkė, pa- teikė gerai paruoštą ir giliai iš- mąstyta pirmąjį klausimą, kaip ji mato jį šiandien. Pagrindinė jos mintis — esame sutverti į Dievo panašumą, esame Dievo kūriniai, tačiau esame ir kūrėjai. Šias pa- grindines mintis ji smulkiai iš- ryškino, pabrėždama ateitininkų organizacijos kristocentriškumą. "Kokia mūsų aplinka?" Šiuo me- tu, tai antras klausimas. Apie tai kalbėjo dr. Rimas Petrauskas, ori-

1991-92 m. renginių kalendorius Toronto

Birželio 29-30 d.d. — "Atžalynas" dalyvauja tarptautiniame festiva- lyje Cornwall vietovėje, Ont.; bir- želio 30 — liepos 27 d.d. — vaikų stovyk- la "Kretingoje", Wasagoje.

Liepos 7 d. — "Gintaras" šoka lat- vių dainų šventėje Maple Leaf Gar- dene; liepos 10 d. — "Volungės" iš- leistuvinis koncertas 7.30 v.v. Prisi- kėlimo parapijoje; liepos 12 d. — "Vo- lungės" choras išvyksta į Lietuvą; liepos 14 d. — "Atžalyno" gegužinė Boyd Conservation parke; liepos 17 d. — Toronto lietuvių pensininkų klubo gegužinė High Park'e; liepos 24 d. — sportininkai išvyksta į Lie- tuvą.

Rugpjūčio 3-10 d.d. — jaunų šeimų stovykla "Kretingoje" Wasagoje; rugpjūčio 4 d. — lietuvių pamaldos Midlande; rugpjūčio 4-17 d.d. — skau- tų stovykla "Romuvoje"; rugpjūčio 6-11 d.d. — "Baltieji Suite" suvažiavi- masas Toronto; rugpjūčio 10-18 d.d. — "Gintaro" dainininkės ir muzikan- tai atlieka programą "Folkloramo- je" Winnipege; rugpjūčio 18-25 d.d. — tautinių šokių vadovų kursai Dai- navoje; rugpjūčio 22 d. — "Gintaro" ansamblio atlieka programą CNE parodoje.

Rugsėjo 8 d. — skautų metinės veik- los atidarymas; "Sėpos" teatras iš Šiaulių atvyksta į Torontą; rugsė- jo 21 d. — prasideda Toronto Mairo- nio mokyklos pamokos; rugsėjo 22 d. — Lietuvos kankinių parapijos me- tinė šventė; rugsėjo 28 d. — baltie- čių moterų pietūs.

ginaliai išryškindamas šiandie- ninę aplinką krikščioniškoje, tau- tinėje ir socialinėje plotmėje. Jis priminė šiais laikais vyrau- jančius kraštutinius: vieni vi- siškai atmeta Dievą, kiti — prie- šingai, ieško artimo ryšio su juo. Taip pat pasireiškia ir paviršu- tiniškumas, žmonės eina į bažny- čią iš pareigos, tai sekmadieni- niai katalikai. Daug kas nepriima Bažnyčios mokymo, bet pasirenka tik tai, kas jam patinka, kas pa- togu.

Kitas kraštutinis — visiškai Vatikano II atmetimas, pasigie- das lotyniškų Mišių. Taip pat jau- čiamas autoriteto paneigimas. Jeigu Dovydaičio laikais, 1911 m., Dievas buvo tiesiog puolamas, prieš Jį kovojama, tai dabar Jis ignoruojamas, lyg visiškai Jo ne- būtų.

Trečiąjį klausimą "Mūsų pa- reigos, siekiai ir keliai prie jų" svarstė Ramūnė Sakalaite-Jonai- tienė. Praktiškai ji jį pavadino "veikti, paveikti ir įveikti", pa- brėždama, kad siekiai šiandien yra tie patys, kaip ir 1911 metais. Reikia grįžti prie pagrindų — stiprinti savo organizaciją. Davė keletą konkrečių pasiūlymų, kaip padėti, dalintis, surengti vadovų kursus.

Simpoziumui pasibaigus, buvo dar keletas pasisakymų iš daly- vių pusės. Atrodo, kad panašūs susiejimai ir pasidalinimai min- timis yra daugelio pageidaujami. Jų reikėtų dažniau.

Šventę užbaigė trumpu žodžiu ir malda Toronto ateitininkų veiklos koordinatorė dr. O. Gus- taitienė.

Spalio 5 d. — "Šaltas baltas" šokiai, rengiami Lietuvių jaunimo sąjungos; spalio 6 d. — "Atžalyno" koncertas Lietuvių namuose; spalio 9 d. — To- ronto lietuvių pensininkų klubo renginys; spalio 12 d. — skautų vado- vų suvažiavimas Klivlande; spalio 13 d. — G. Apanavičienės koncertas Lietuvių namuose; spalio 14 d. — Pa- dėkos diena; spalio 18 d. — lapkričio 3 d.d. — A. Tamošaitienės paroda muziejaus archyvo patalpose Anapi- lyje; spalio 20 d. — Lietuvos religinei šalpai koncertas Anapilyje; spalio 26 d. — Kaulių vakaro šokiai, ruošia- mi Lietuvių jaunimo sąjungos; "Ne- priklausomos Lietuvos" spaudos baltus.

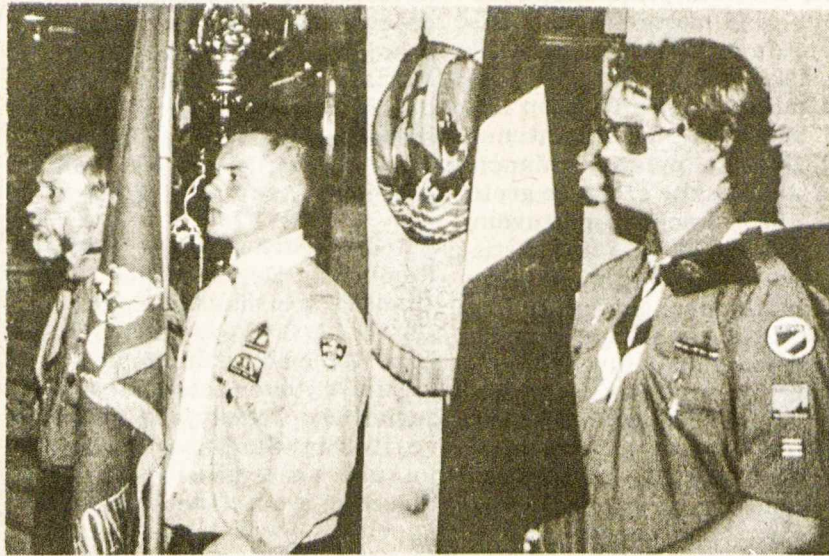
Lapkričio 1 d. — TLB renginys Pri- sikėlimo parapijos salėje 8 v.v., pro- gramą atlieka muzikantai iš Klaipė- dos; lapkričio 2 d. — "Monte Carlo" vakaras, rengiamas "Atžalyno"; lap- kričio 3 d. — lietuvių kapinių lanky- mo diena; lapkričio 10 d. — skautų įsteigimo Lietuvoje paminėjimas; lapkričio 17 d. — Lietuvių namų ba- lius, minint 40 metų veiklos sukaktį; lapkričio 30 d. — Suvalkų krašto lie- tuvių išeivijos sambūrio rudens šo- kiai su programa.

Gruodžio 7 d. — Maironio mokyklos kalėdinis koncertas "Vilniaus" na- muose; gruodžio 8 d. — skautų Kū- čios; gruodžio 14 d. — "Atžalynas" šo- ka Casa Loma; Maironio mokyklos Kalėdų eglutė Priskikimo parapi- joje 10 v.r.; gruodžio 15 d. — "Volun- gės" kalėdinis koncertas 4 v.p.p. Pri-

Trys jaunos baltietės ekumeninėse pamaldose birželio 14 d. Sv. Pauliaus katedroje Toronte, minint 50 metų sibirinių tremimų sukaktį. Dešinėje — lietuvaitė INDRE SAKUTĖ

Nuotr. J. Raudkivi

Sibirinių tremimų 50 metų sukakties minėjimo ekumeninėse pamaldose birželio 14 d. Sv. Pauliaus katedroje Toronte su vėliavomis dalyvavo baltiečių skautai. Viduryje — lietuvis skautas LINAS NARUŠIS

Nuotr. J. Raudkivi

sikėlimo parapijoje; gruodžio 18 — sausio 4 d.d. "Atžalynas" išvyksta į tarptautinį festivalį Floridoje; gruodžio 18 — sausio 5 d.d. "Gintaro" an- samblis vyksta į Pasaulio jaunimo kongresą Pietų Amerikoje; gruodžio 21 d. — "Vilniaus" namuose pensin- ninkų Kūčios; gruodžio 22 d. — vaikų Kalėdų eglutė Anapilyje; gruodžio 31 d. — Naujų metų sutiktuvės Anapi- lyje, Priskikimo parapijoje, Lietu- vių namuose ir "Vilniaus" namuose.

1992 m. sausio 13 d. — "Juodojo sek- madienio" minėjimas; sausio 19 d. — Klaipėdos atvadavimo minėjimas, rengiamas skautų ir šaulių.

Vasario 9 d. — skautų Vasario 16- tosios Mišios ir sueiga; vasario ? — Lietuvių namų karnavalas; vasario 16 d. — Vasario 16-tosios minėjimas; vasario 23 d. — Priskikimo parapi- jos metinė vakariene; "Monte Carlo" vakaras, rengiamas "Atžalyno".

Kovo 1 d. — skautų "Kaziuko mu- gė" Priskikimo parapijoje; "Para- mos" bankelio metinis susirinki- mas; kovo 8 d. — Kovo 11-tosios Mišios katedroje; kovo 14-21 d.d. žie- mos atostogos mokiniams.

Balandžio 4 arba 11 d. — "Atžalyno" metinis koncertas; balandžio 9-12 d. — rekolekcijos Anapilyje; balan-

džio 17 d. — "Volungės" vėlykinis koncertas; balandžio 19 d. — Vėly- kos; balandžio 25 d. — "Tėviškės žibu- rių" spaudos baltus Anapilyje; balan- džio 26 d. — Pirmos Komunijos Mišios Anapilyje ir Maironio mokyk- los švietimo paroda.

Gegužės 3 d. — Pirmos Komunijos Mišios Priskikimo parapijoje ir Mai- ronio mokyklos švietimo paroda; gegužės 10 d. — Motinos Dienos pietūs Anapilyje; gegužės 22 d. — Maironio mokyklos abiturientų išleistuvės ir banketas Priskikimo parapijoje; gegužės 24 d. — metinis "Gintaro" ir "Volungės" koncertas MacMillan teatre; gegužės 31 d. — lietuvių kapi- nių lankymo diena.

Liepos 3-5 d.d. Tautinių šokių šven- tė Čikagoje.

Rugsėjo 27 d. — Lietuvos kankinių parapijos metinė šventė Anapilyje.

Spalio 9 — 11 d.d. Lietuvių dienos Toronte.

Lapkričio 1 d. — lietuvių kapinių lankymo diena.

• Lietuviškas žodis vaikui yra kaip sėkla dirvon, kuri su laiku pra- žysta gėlių žiedais

SIUNČIAME JŪSŲ ŠEIMOMS IR DRAUGAMS SIUNTINIUS Į

LIETUVĄ, ESTIJĄ, LATVIJĄ, GUDIJĄ, UKRAINĄ, MOLDAVIJĄ, LENINGRADĄ, MASKVĄ

NAUJA — UŽ TORONTO RIBŲ NEMOKAMAS SIUNTIMO ĮSTAIGOS TELEFONAS 1-800-661-0210. Siųskite šiuo adresu: 63 Galaxy Blvd., Unit 7, Etobicoke, Ontario M9W 5P1

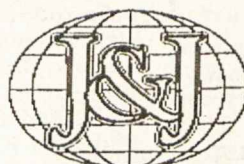
- Siunčiame naujų ar senų drabužių siuntinius, nemažesnius 5 kg arba 12 svarų. NĖRA MAKSIMUMO RIBOS.
- Standartinius, reguliariai pristatomus maisto ir vaistų siuntinius.
- Per 14 dienų, skubiai pristatomus maisto siuntinius.
- Greitai pristatome JAV dolerius — per 7 darbo dienas tiesiog iš rankų į rankas jūsų nurodytam asmeniui.
- Reguliariai pristatome per 3-4 savaites (JAV dolerius ar rublius tiesiog iš rankų į rankas).
- Besilankantiems Kanadoje duodame draudą ir darome iškvietimus.
- Pasiunčiame gėles.

TORVIL Ltd.
FORMER J&J CANADIAN-EUROPEAN EXPORT-IMPORT CO.

Head office: 63 Galaxy Blvd. unit 7
Etobicoke, Ontario M9W 5P1
Tel: (416)798-3320 Fax: (416)798-3321

404 Roncesvalles Ave.
Toronto, Ontario M6R 2M9
Tel: (416)534-3860 Fax: (416)533-4910

"TORVIL" Ltd.
FORMER J&J CANADIAN-EUROPEAN EXPORT-IMPORT CO.

HEAD OFFICE
63 Galaxy Blvd. unit 7, Etobicoke,
Ontario M9W 5P1
Tel: (416)798-3320 Fax: (416)798-3321

404 Roncesvalles Ave. Toronto, Ontario,
Canada M6R 2M9
Tel: (416)534-3860 Fax: (416)533-4910

PER 14 DIENŲ

STANDARTINIAI MAISTO SIUNTINIAI Į:

- LIETUVĄ
- ESTIJĄ
- LATVIJĄ
- UKRAINĄ
- GUDIJĄ
- MOLDAVIJĄ
- MASKVĄ
- LENINGRADĄ

REMKIME KANADOS LIETUVIŲ FONDĄ!

Iki šiol šis fondas išleido per 700,000 dolerių lietuviškai kultūrai, menui, švietimui paremti. Pagrindinis fondo kapi- talas yra neliečiamas, tiksliai palūkanos skiriamos lietuviškai veiklai įvairiose srityse.

Sudarydami testamentus, bent dalį turto palikime Kanados lietuvių fondui (Lithuanian-Canadian Foundation).

Tapkime šio fondo nariais ir aukokime jam! Visos aukos atleidžiamos nuo valstybinių pajamų mokesčių.

Testamentines ir kitas aukas siųsti:

Lithuanian-Canadian Foundation, 1573 Bloor St. W.,
Toronto, Ont. M6P 1A6.

Šio fondo šūkis: **"Kapitalas Lietuval, palūkanos — lietuviųbei išėilvoje!"**

Lietuvos dailininkė, palaidota Kanadoje

Sofija Remerienė – “Polish baroness”

A. LAURINAITIS

“Tėviškės žiburių” 1991 m. 24 nr. paskutiniame puslapyje užtikau žinutę apie dailininkę Sofiją Remerienę. Jau senokai, galbūt prieš 30 metų ar net daugiau, užėjęs buvau į Eaton'o prekybos namuose Toronte, College ir Yonge gatvių kampe, esančią paveikslų galeriją. Ten vienoje salėje pamaciau didžiulį iš trijų dalių susidedantį paveikslą — triptiką, vaizduojantį švč. Mariją su Kūdikiu ant rankų. To paveikslą dugnas atkreipė mano dėmesį. Jame atpažinau man artimą ir gerai pažįstamą Tytuvėnų apylinkės vaizdą: tolu moje du balti šventovės bokštai, iškilę virš miestelių supančio pušyno viršūnių, kaip kad jie buvo matomi žiūrint nuo geležinkelio pylimo, einančio pro Aukštikių ežerą ir gretimai pro Remerių Tytuvėnų dvarą, kuris dažnai ir Aukštikių dvaru buvo vadinamas. Net nepasitikrinęs spėjau to paveikslą autorę esant Sofija Remerienę, gerai tytuvėniškiams žinomą dvarininkę, kurios viena kitą paveikslą man teko pasirodydavo “Naujojoje Romuvoje” ir kituose prieškarinės Lietuvos žurnaluose.

Tuo pačiu metu Eaton'o galerijoje buvo ir daugiau parodai išstatytų Remerienės paveikslų, pasižyminčių puikia vandeninių dažų technika, taip kad jie atrodė lyg būtų aliejiniais dažais tapyti. Dauguma jų lietuviško turinio, portretinio pobūdžio paveikslai, vaizduojantys galbūt Tytuvėnų apylinkių kaimiečius-tes. Kartu su paveikslais ant sienos buvo

iškabinta vietinio angliško laikraščio iškarpą, kurioje apibūdinta dailininkės kūryba ir autorė pristatyta kanadiečiams kaip “Polish baroness Sophie Roemer”. Nė vienu žodžiu neprisiminta, kad ji buvo augusi, gyvenusi ir kūrusi Lietuvoje. Todėl nenuostabu, kad ji Kanados lietuviams nežinoma, kaip kad “TŽ” pastebima.

Bajorai Remeriai tačiau buvo gerai žinomi Tytuvėnų ir Rasielių apylinkėse, pasižymėję savo stipriu pakrypimu į lenkiškumą. Tai tačiau nekliaudė vienam iš jų, Mykolui Remeriui, būti Vytauto Didžiojo universiteto rektoriumi. Girdėjau Tytuvėnuose žmones pasakojant, kad dvarininkai Remeriai reikalaujavo iš savo dvaro kumečių lenkų kalbos mokėjimo ir darbymečio metu samdydavo tik lenkiškai mokančius kalbėti darbininkus.

Red. pastaba. Dail. Sofija Remerienė-Dembovskytė yra gimusi Tartu mieste, Estijoje, 1890.II.16. Ištekėjo už Eugenijaus Remerio, ekonomisto, gimusio Tytuvėnuose, mirusio sovietinėje tremtyje Kuibysheve 1943 m. Studijavo Vokietijos universitetuose ir parašė disertaciją apie Lietuvos ūkio istoriją ir gavo daktaro laipsnį. Ūkininkavo Tytuvėnų dvare, dalyvavo vietiniame ūkiniame gyvenime. Sofija iš Sibiro tremties gavo leidimą emigruoti užsienin. Kurį laiką gyveno JAV-se ir Kanadoje. Mirė 1972 m. rugpjūčio 23 d. Montrealyje, palaidota St. Adele vietovėje. Kanados lietuviams liko nežinoma, nes su jais nebendravo.

Remerių giminė buvo plati. Vieni jų reikėsi lenkų, kiti lietuvių veikloje. Pzv. Mykolas (1778-1853) buvo žymus lietuvių visuomenės veikėjas Vilniuje, reikėsi masonų veikloje, buvo jų ložės “Gorliwy Litwyn” (uolus lietuvis) magistras. Kitas Mykolas Remeris (1880-1945) buvo žymus Lietuvos teisininkas, Vytauto D. universiteto rektorius. Tadas Remeris, gimęs 1894 m. Zarasų aps., reikėsi lenkų veikloje, dirbo Lenkijos diplomatinėje tarnyboje, 1943 m. buvo egzilinės lenkų vyriausybės užsienio reikalų ministru. Kurį laiką dėstė prancūzų literatūrą McGill universitete Montrealyje. Tokias žinias pateikia “Lietuvių enciklopedija”.

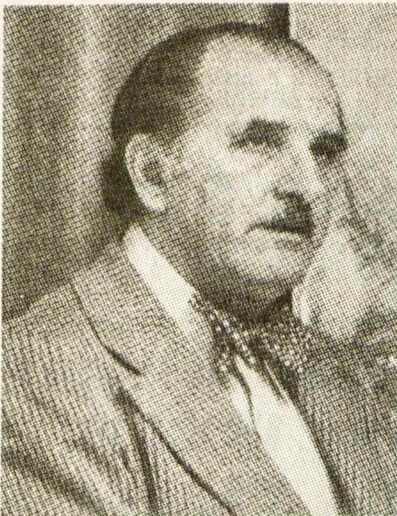
SENI ŽMONĖS LIETUVOJE. Iš H. Paulausko knygelės “S. Remerienė”. Ši Lietuvos dailininkė mirė 1972 m. Montrealyje. Palaidota St. Adele vietovėje, netoli Montrealio

Iš namų į namus

Atsisveikinant su a.a. JONU RŪTENIU

Matome ir pergyvename atsisveikinimo valandų dažnėjimą. Šiandien čia, rytoj kitur. Tai vienas, tai kitas: taip retėja mūsų kartos gretos. Darosi vis platesni tarpai, pro kuriuos plūsta neramus klausimai — kas ir kada tas tuštumas užpildys? O nesuvaldomas graudumas suima, kai atsisveikinti reikia su išeivijos rašto žmonėmis, su kultūriniškai ir kūrėjais. Bet tuoj pat švysteli ir paguodžianti mintis: jų pėdsakai gilesni ir palikti mums visiems.

Stovime prie neseniai supilto Jono Rūtenio kapo. “Surūdijusiomis vinimis pėrvėrė/Tavo kojas ir rankas/Tavo krauju sukruvinom/Savo sielas...” — dar visai neseniai velionis šitaip įtūto. Kūrė dailiuosius žodžius ir teptukus. Ir iš tikrųjų sunku būtų pasakyti, kur jis buvo daugiau save suradęs: išsakykame žodyje ar linijų, spalvų sukuriuose? “Dainuokim drauge, mano mūza / Dainuokim apsaigę abu” — skaitome 1986 m. pasirodžiusioje eilėraščių ir dialogų knygoje “Vaivos juosta”. Tikiu, kad velionis apie kūrybinį svaigulį galvojo, kai sakė “negaliu nekurti”, nors visada būdavo pilnos rankos ir kitų niekada nesibaigiančių darbų. “Devyni amatai”, — juokaudamas pasakojo apie save, mums vos tik susipažinus. Atviras, mėgstas pasakoti, draugiškas po pirmo formalaus susipažinimo, pokalbiuose nevengęs sunkesnių klausimų, bet kar-

A. a. dail. JONAS RŪTENIS

Vertinga dovana Lietuvos mokykloms

Mokslo metams besibaigiant, North York miesto švietimo taryba nusprendė padovanoti Lietuvos mokykloms didelį skaičių mokyklinių kompiuterių. Nuo ateinančių mokslo metų pradžios North York valdiškose pradžios mokyklose bus vartojami Macintosh gamybos kompiuteriai. Šis pasiekimas dėka Lietuvos mokyklos gaus Commodore gamybos sistemas, kurios, nors senesnės technikos, tebevartojamos daugely Ontario mokyklų.

1990 m. gruodžio mėn. KLB humanitarinės pagalbos komitetas, sužinojęs apie vartotus kompiuterius, per North York švietimo tarybą darbuotoją G. Stanionį, pateikė prašymą Lietuvos kultūros ir švietimo ministerijos vardu. Tuo metu kompiuteriais suinteresuoti buvo ir Jamaikos bei kai kurių Kanados indėnų grupių atstovai. Buvo manoma, kad su rinkus kompiuterius iš mokyklų, jie bus padalinti tarp trijų jais besidominčių grupių. Praėjusių šešių mėnesių eigoje pateikti keli pakartotini prašymai, jų tarpe ir Lietuvos respublikos švietimo ministro Dariaus Kuolio laiškas. Birželio mėnesio viduryje gauta žinia, kad visi kompiuteriai perleidžiami KLB-nei persiuntimui į Lietuvą.

Artejan varšos atostogoms, kompiuterius reikėjo labai sku-

tu ir šviesaus žvilgsnio, galbūt su-siformavusio tikėjimo gilumoje — “Ir aš gi Tavo kancijos kelią / Palmių šakomis klojau...”

Velionis gimė 1912 m. birželio 21 d. Mintaujoje. Baigė Simano Daukanto mokytojų seminariją, vėliau karo mokyklą. Studijavo li-tuanistiką. 1931-1940 m. Lietuvos kariuomenės karininkas. Po karo Vokietijoje progimnazijos direktorius ir lietuvių kalbos mokytojas. JAV 1949 m. baigė technikos kolegiją Čikagoje, 1969 m. Kachina meno mokyklą. Dalyvavo parodose, rengė sąvąsias, Niujorke reikišis įvairių organizacijų ir bendruomenės veikloje. Laikraščių bendradarbis. 1954 m. dalyvavo “Gabijs” literatūriniame metraštyje. Skelbė beletristiką — romanų fragmentus periodikoje. “Karyje” spausdino 3 v. lyrinę dramą “Velnias”. Už veiklą “Trys” (Mindaugas, Kristijonas, Miškinis) laimėjo Australijos lietuvių fondo literatūrinę premiją. Atskirais rinkiniais išleido: knygele vaikams “Gintareliai”, eilėraščių rinkinį “Šventieji dūmai” ir jau minėtą “Vaivos juostą”.

A. a. Jonui Rūtenui skirtas laikotarpis jau praeitis. Nuo jo velionis ta pacia kryptimi, galima sakyti nusekė iš paskos savo bičiulį a. a. Stasį Santvarą. “Bet neverk širdie / Čia ne tu viena / Visu kraštų keleivių dideli būriai / Pro čia į Teismą eina”, — ramina jis drauge einančius ir laukiančius savo eilės. Paliko raštai, knygos, paveikslai, baigti ir ne, paliko nuosavas pušynėlis, kur ir sušluoti spygliuokai tvarkingai rikiuodavosi, tartum laukdami patikrinimo. Mirė 1991 m. gegužės 17 d. Nu-lūdime paliko žmoną Veroniką, dukterį Margaritą, sūnų Grožvydą su šeimomis bei seserį O. Osmolskiene. Palaidotas iš Centerville Our Lady of Victory šventovės, Hyannis, MA, St. Francis Xavier kapinėse. Vietos klebonui asistuojant, gedulines Mišias atnašavo ir jautrų pamokslą pasakė Mill Hill vienuolis kun. Pranas Špauskas. “Atsimink mane savo dangiškuos namuos” — velionies žodžius jungiamo prie savųjų “Amžiną atilsį...” Č. Senkevičius

GYDYTOJAS PATARIA

Orai ir savijauta

Dr. VYTAUTAS MEŠKA

Orai — meteorologinių veiksnių (oro temperatūros, drėgnumo, atmosferos slėgio, vėjo krypties ir greičio, debesų, kritulių, atmosferos cheminių, elektrinių ir magnetinių reiškinijų) visuma veikia žmogų. Šis veikimas yra dvejopas — neigiamas ir teigiamas.

Kurortologams, ir ne vien tik jiems, gerai žinoma, kad nedidelės gamtinių-klimatinių veiksnių dozės grūdina organizmą, jis tampa atsparesnis ne tik peršalimui, bet ir kitų žalingų aplinkos veiksnių poveikiui, pagerėja medžiagų apykaita, neurodinamika, normalėja neurovegetacinės reakcijos, sustiprėja imunitetas jausminei įtampai.

Šiuo teigiamu orų poveikiu būtina naudotis kuo dažniau. Juo labiau, kad miestų gyventojai, įsikūrę betoninių blokų būstuose, retokai atsitraukia nuo televizoriaus ir beveik visą laiką praleidžia uždarose patalpose. Žmogus — gamtos kūdikis. Atlpėstas nuo jos, jis silpnėja, o tada ir pradeda jausti neigiamą orų poveikį, kurio kaimo gyventojai dažniausiai net nežino.

Kurortologijos mokslinio tyrimo laboratorija, bendradarbiaudama su Sov. Sąjungos Medicinos mokslų akademijos Sibiro filialu, dalyvauja sąjunginės problemos sprendime. Atlikti tyrimai sinchroniškai matuojant meteorologinius veiksnius ir pagrindinius sveiko bei sergančio organizmo fiziologinius bei patofiziologinius parametrus ore, ant žemės, po žeme ir vandenyje, parodė, jog didžiausią įtaką žmogaus sveikatai turi Saulė.

Saulėje vyksta termobranduolinės reakcijos. Be to, Žemės planetą pasiekia kosminiai spinduliai. Žinoma, arti Žemės jų energija nedidelė, tačiau žmogaus organizmui minėti spinduliai turi įtakos.

Gigantiški Saulės termobranduoliniai sprogimai (vadinamasis padidėjęs Saulės aktyvumas) kartojasi vidutiniškai kas 11 metų. Tačiau ir dažni, astronomų kalba tariant, vidutiniškai arba nedideli Saulės aktyvumo sustiprėjimai taip pat turi įtakos orams. Medicininei klimatologijai didžiausią informaciją duotų žinios apie Saulės aktyvumą, jonosferos, geomagnetines audras, atmosferos ir litosferos elektrinius išlydžius. Tada iš tikrųjų būtų galima pateikti kvalifikuotas biometeorologijos, kurių nauda neabejotinai.

Kokia čia galėtų būti išeitis? Pati paprasčiausia. Atsiradus be priežasties blogai nuotaiškai, padidėjus irzlumui, sutrikus miegui, — nereikėtų laukti galvos ar širdies skausmų, o pasitarus su savo gydytoju, vartoti tam tikrus farmakoterapijos preparatus, vadinamuosius adaptogenus (pavyzdžiui, vitaminus, ypač E ir C, metioniną, kalcio gliukonato tabletes, eleuterokoko lašus ir kt.).

Padidėjus irzlumui, atsiradus blogai nuotaiškai, naudinga vartoti raminančius vaistus (valerijono, konvalijos, gudobelės lašus ir t.t.). Pagyvenusių amžiaus žmonėms nereikėtų vengti vartoti valodolių, ypač jaučiant bendrą silpnumą, dūslų, spaudimą krūtinei. Reiktų visuomet turėti po ranka nitroglicerinę, kad, atsiradus stipresniems skausmams širdies plote, būtų galima juos laiku nuraminti. Ne pro šalį

krašto valdybai. Visus gautus kompiuterius (250) bei programas ir mokymų pritaikytus priedus laivu persiųsti Lietuvos kainuos maždaug \$10,000. Šią sumą padalinus į 250 dalių, išryškėja, kad maždaug už \$40 galime Lietuvos mokykloms pristatyti vieną kompiuterio komplektą. Savo laisše North York švietimo tarybai, ministeris D. Kuolys mini, kad šiuo metu Lietuvoje yra per 200 mokyklų, kuriose nėra nei vieno kompiuterio. Tad nors bendra numatyty išlaidų suma nemaža, ji Lietuvos mokykloms neapskaučiuojama nauda. Taip pat, jei išlaidos bus pasidalintos tarp 250 ar 500 asmenų, paaaukojančių po \$40 ar \$20, projektas bus gana lengvai įvykdomas. Galintys prisidėti prie kompiuterių siuntos išlaidų padengimo prašomi aukoti KLB-nei pažymint KLB — kompiuterių siuntai. R.G.

būtų dažniau apsilankyti ir savo poliklinikos profilaktikos kabinete (išmatuoti arterinį kraujospūdį, padaryti kardiogramą).

Kurortologijos mokslinio tyrimo laboratorijoje sukurti aparatai ir metodai, naudojami kurortinės diagnostikos tikslams, taip pat leidžia nustatyti besirūpinančių orų poveikį organizmui. Tai įvairūs elektrofiziologiniai, biofiziniai ir psichologiniai testai.

Reikėtų žinoti ir tai, kad šalto atmosferos fronto zonoje susidarys aukštas atmosferos

slėgis dažniausiai blogai veikia ligonius, sergančius hipertoniine ir išemine liga, bronchine astma, tulžies pūslės ir inkstų akmenlige. Šalto atmosferos fronto zonoje susidarys žemas atmosferos slėgis pa-blogina savijautą ligoniams, turintiems sumažintą kraujospūdį.

Sveikatai nepalankiems orams įtakos sveiki ir sergantys asmenys gali šį savo jautrumą kiek sumažinti ir be vaistų. Kokiomis priemonėmis? Sisteminga rytine mankšta, vėsiu dušu, pasivaikščiojimais, racionali mityba, geru poilsiu, ugdant imunitetą jausminei įtampai bei kitomis organizmą stiprinančiomis procedūromis.

“Plaukia upėmis” - nauja knygelė vaikams

ADELĖ ABROMAITIENĖ

Algis Trakys ir Taksiukas Šleivys — tai vaikučių pažįstami, mieli draugai, kurie juos džiugina įdomiais nuotykių serijose knygučių: “Kova su gaidžiu”, “Užpuola bitės”, “Žuvininkai” ir kiti.

Šių knygučių autorius Algirdas Gustaitis Kalifornijoje šiais metais paruošė vaikams jau VI dalį serijos “Algis Trakys ir Taksiukas Šleivys. PLAUKIA UPĖMIS. Nutikimai Lietuvoje”.

Knygutė didelio formato, 28 psl. apimties. Iliustravo Jutta-Jūra Gustaitienė dviem spalvomis. Iliustracijos kiekvienam puslapy vaizdžiai papildo turinį.

Autorius nukelia skaitytoją į Lietuvos gamtą, kurioje svarbiausieji veikėjai Algis Trakys ir Taksiukas Šleivys savo padaryta baidare plaukia upėmis į Baltiją. Keliaujant jie sutinka įvairių gyvūnų, su kuriais išsivysto įdomūs pokalbiai.

Ežį, kiškį, gaidį ir voverę jie kelia baidare į kitą pusę upės. Prie užtvankos juos sulaiko bebras ir nurodo kelią į mišką. Jiems bemiegant pelėdos pradeda supiti savo vaikus baidarėje, o barsukai kepti bulves židiny.

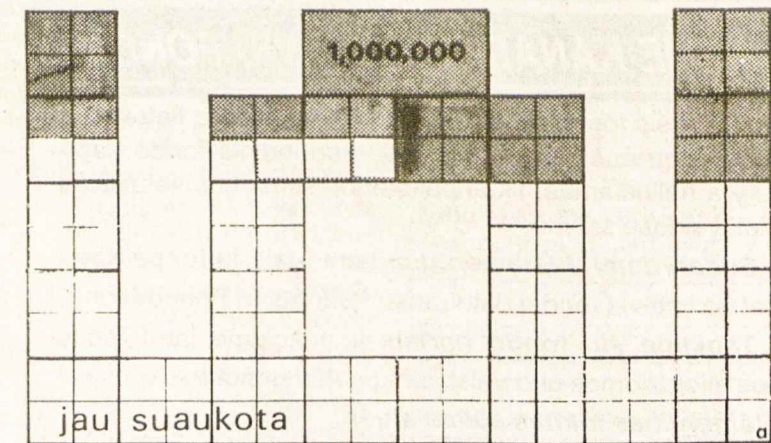
Sielių vyrai pakviečia Algį ir Taksiuką užlipti ant sielių, kad nereikėtų irkluoti. Iš jų sužino apie Lietuvos senovę, Baltvyžio miškus. Su jais kartu vakarienauja ir klausosi lietuviškų dainų (Algis armonikėle groja lietuviškas dainas). Pabaigoje susitinka su Lietuvos upių ir ežerų valdovu Giliniu, kuris pakviečia juos į savo karalių, pasiekus Baltiją.

Turinys intriguojantis, pilnas veiklos, sudomins vaikus, sukels smalsumą — o kas toliau? Gyviai prakalba vaikų

ALGIS TRAKYS ir TAKSIUKAS ŠLEIVYS PLAUKIA BAIDARE. J. J. Gustaitienės iliustracija leidinyje “Algis Trakys ir Taksiukas Šleivys plaukia upėmis”, kurio autorius — Algirdas Gustaitis

MILIJONAS DOLERIŲ LIETUVAI

ar jau atidavei savo dalį?

Čekius rašyti: Kanados lietuvių bendruomenė — PLV Aukus siųsti: Pagalbos Lietuvai vajus (PLV), 1011 College Street, Toronto, Ontario M6H 1A8 Canada.

LIETUVA LAUKIA LAISVĖS REMK IR AUKOK TAUTOS FONDUI!

Jūsų auka TAUTOS FONDUI garsina Lietuvos laisvės bylą laisvajame pasaulyje. Šešiomis kalbomis ELTOS ir radijo žinios nesulaikomai skleidžia informacijas įvairiuose kraštuose apie Lietuvos laisvės kovą ir ją skatina.

REMKIME TAUTOS FONDA

aukomis, darbais, palikimais. Kiekvienas paaaukotas centas artina Lietuvai laisvės aušrą.

TAUTOS FONDO ATSTOVYBĖ KANADOJE

Aukus arba palikimus siųskime Tautos fondui: 310 Rathburn Road, Etobicoke, Ont. M9B 2L8

MEDELIS CONSULTING

1407 Sarcee St. Oshawa, Ont. L1G 4N2

Per trumpiausią laiką išrupinam iškvietimus ir vizas kelionėms į Lietuvą aplankyti savuosius ar važiuoti verslo reikalais. Jūsų giminėms iškvietimus atvykti į Kanadą pristatom per porą dienų. Parūpinam įjems bilietus, atvykus — draudimą ir pervežimą iš Montrealio. Patvirtinam ar pakeičiam jų grįžimo datą. Be to, ĮVAIRIAUSI PATARNAVIMAI LIETUVOJE! Kreipkitės vakarais į Stefą ar Algį Medelius, tel. 1 - 416-434-1847. Reikalui esant, atvažiuojam į namus.

Tarp liepos 12 ir 28 dienos būsime Lietuvoje. Visais reikalais prašome kreiptis prieš nurodytas datas arba po jų.

ALGIS MEDELIS

Tel. (416) 593-0600

KELIONĖS Į LIETUVĄ TORONTAS-KOPENHAGA-RYGA

Išskrendam penktadieniais ir grįžtam sekmadieniais, nežiūrint, kaip ilgai viešėtumėt. Parūpinam iškvietimus, vizas, apsisistojimo vietą (pagal pageidavimą, viešbutyje arba privačiuose butuose).

DĖMĖSIO! DĖMĖSIO!

1992 metams užsakytos 3 kelionės lankyti šventas vietas — Vilniaus, Kau-no, Šiaulių ir Žemaitijos rajonus. Bus lankomos šventovės, vienuolynai, kapinės, kryžkalniai ir t.t. Visur lydės lietuvis kunigas. Amerikiečiai yra kviečiami prisidėti, sutvarkysim kelionę iš visų JAV miestų.

Teiraukitės jau dabar asmeniškai pas ALGĮ ir STEFĄ MEDELIUS. Tarp liepos 12 ir 28 dienos būsiu Lietuvoje. Visais kelionių reikalais tuo laiku kreipkitės į Betty McKee.

Kennedy Travel Bureau Ltd., 296 Queen Street West, Toronto, Ontario M5V 2A1

SAS

SCANDINAVIAN AIRLINES

Kai kelio galo nematyti

Algirdo Gustaitis dienoraštis "Karas braukia kruviną asarą"

Č. SENKEVIČIUS

Išėjimoje vis gausėjantius atsiminimų skaitinius stambia, net 940 psl., knygą papildė Algirdas Gustaitis. Kietuose viršeliuose įspausas pavadinimas "Karas braukia kruviną asarą" skaitytoją pristabdo pagalvoti: karas asaras išspaudė ar nubraukė? Bet tiesioginės prasmės ieškojimas gal tik suklaidintų, keldamas bereikalingų abejonių.

Knyga — dienoraštis, beveik diena iš dienos rašytas, detalūs įvykių ir pergyvenimų registracija, sakytume, tikras ir platus protokolas, pradėtas "Pietiškiu kaime, Žvirgždaičių valsčiuje, Šakių apskrityje. Data: 1944 m. liepos mėn. 21 d." ir baigtas 1946 m. lapkričio 23 d.

Leidiny suskirstytas į vienuolika skyrių. Pirmajame — Lietuvos nepriklausomybės pabaiga, 13 baidarininkų kelionė į Vilnių, studentų eiseną atgavus Vilnių, sovietų okupacija ir sukilimas, vokiečiams veržiantis į Lietuvą.

Antrasis skyrius — vokiečiai. Tie abu skyriai, parašyti suglaustų prisiminimų forma, sudaro tartum įvadą į dienoraštį. O jame jau traukiamasis ir vakarus, vargai, nuotykių, egzodo tamsybės ir prošvaisčių, apkasų kasimas, darbai ūkiuose. Lietuviai darbščiausiai. Apie lenkus prancūzas belaisvis pasakęs: "Jei lenkui kirs ryškė, jis bėgdamas dėkos, jei nekirs — jis tau kirs" ... Per Rytprūsius prabėgom nepraeinama. Autorius čia stabtelėjęs, sakytume, ne ūkiuose priverčiamųjų darbų dirbti, bet ieškoti istorijos ir išlikusio lietuviškumo, kurį jis savo užrašuose, kiek tik galimybės leidžia, su pagrįstu pasididžiavimu atskleidžia.

Šeštajame skyriuje — įsikūrimas Berlyne, darbas Lietuvos globos įstaigoje (Hilfstelle). Gausu pranešimų iš karo eigos, kasdieniniai bombardavimai, lietuvių veikla — koncertai, pamaldos, kun. dr. Jono Pušio knygynėlis, aprašomi sunkumai ne vien tik su vokiečiais, bet ir su savikiais.

Septintajame — amerikiečiai. "Lietuvaitės įteikia amerikiečiams gėlių", (...) "negras šauda žmones ir vištas", (...) "naciai nužudė apie 4.500.000 žydų. O kiek ne žydų?" ...

Aštuntajame skyriuje viskas apimsta. Kūrimasis ir gyvenimas vienoje iš pačių didžiausių Hanau stovyklų, kurios gyvenimui skirta 230 puslapių. Šakotas ir įvairiai organizuotas stovyklinis gyvenimas prateistas ir devintajame skyriuje. Visko čia pilna: "Pradės veikti Baltijos universitetas", "Dairykis, kad padangų nenumautų", "Sporte lietuviai pirmiau", "Čiurčilis nemoka ištarti Lietuvos vardo", "Pukioji meno paroda Wiesbadene", "Ragina atšaukti Jaltos susitarimus", "Lietuvių žurnalisto suvažiavimas", "Italai surado Musolinio lavoną", "Pokalbis su prof. Vaclovu Biržiška".

Ir taip kone kiekviena diena turi savo antraštelę. Tokių gausybę akimis permetęs jau gali susidaryti vaizdą, kad dienoraštis nėra vien tik privataus gyvenimo užrašai, bet jau gerokai platesnės apim-

ties dokumentas, kurio nauda abejoti nereikėtų.

Jis dargi perpintas gausiomis iliustracijomis: nuotraukomis, atspaudais, žemėlapiams, laiškų faksimilėmis. Ne viskas papildo lėtai slenkantį pasakojimą, bet yra savaip įdomu ir vertinga. Pats tasai dienoraštis pasakojimas lyg koks būgnas dunda monotonią. Ir kaip kitaip galėtų būti, kai tos skurdžios ir vienodos dienos, o ne ranka vedžiojo dienoraštį rašiusio plunksnų. Knyga užsklandžiama dviem plačiais vardynais.

Galimas daiktas, kad ateities istorikai, rinkdami medžiagą apie pokarinę išsiviją, iš to leidinio galės ką nors pasirinkti. Kad į tai šiek tiek kreipiamas, galima suprasti ir iš atskirai knygos pradžioje išspausdintų eilučių "Lietuvių tautos istorija — raktas Europos istorijai". Tuo "Credo" autorius jaučiamai vairuoja visą tą platųjį Antrojo pasaulinio karo ir pokarinį aprašą.

Tokio kruopštaus dienoraščio paruošimas spaudai — iš tikrųjų didelis darbas. Ką nors panašaus atlikti tegali darbstūs ir lietuviška rašiją mylintys žmonės. Tuo tik galima pasidžiaugti.

Ir kaip viskas baigtusi gražiuoju, jei ne tos kalbinės dulcės, pakylančios ir negailestingai graužiančios akis. Kone kiekviename puslapyje vis kas nors ne taip. Štai keli pavyzdžiai. "antrąją mano dienoraščio dalį pradėjau (...) "nuomavo dvarą" (...) "pamatau mano tarnautoją" (...) "nei momentą negalima pailsėti" (...) "apleidžiame Lietuvą" (...) "Amerikoniai stropiai saugo" (...) "jūs turbūt šposuoliate" (...) "Kas link komisijų ir jų darbų" ... Pavadinimai rašomi didžiosiomis: "Spaudos Darbuotojų Sambūrio "Baltija". Tikriausiai per neapsižiūrėjimą išspausdinta: "Didž. Liet. Karaliaus Gėdiminio pulko vadas". Užkliūva ir toks teigimas: "Lietuviai mane, kad JAV, Anglija ir Prancūzija susitaukys su Vokietija ir bendromis jėgomis puls Sovietų Sąjungą". (Galbūt taip manė tik kai kurie?). Tai čia, tai ten pasitaiko ir bereikalingų susimulkinimų. Pvz. "Šašai labai niežti, stengiuosi nekrapatyti". Kai kur pasirodo gana keistas žodžių parinkimas: "iš antrosios dviračio padangos išlindo visos oras".

Pataisius gana gausias kalbines negeroves, pakeitus netikslumus, — skaitytojai pasidarytų lengviau pasinerti į aprašomąjį laikotarpį, kuriame ne vienas ir save gali surasti. Nieko pataisyti, deja, nebeįmanoma — reikia priimti tai, kas yra. Galima prielaida, kad autorius sąmoningai paliko kalbines klaidas, norėdamas pabrėžti autentiškumą dienoraščio, rašyto "kaip pasitaikė". Bet vargu, ar tuo galima būtų teisinti nemalonias kalbines puslapių duobes.

Į knygą neįraštas, tik sulankstytas ir atskirai įdėtas Lietuvos žemėlapis su žymiai praplesta teritorija, ypač vakaruose.

Algirdas Gustaitis, KARAS BRAUKIA KRUVINĄ ASARĄ. Antrojo pasaulinio karo dienoraštis. Devenų kultūrinio fondo leidinys nr. 10, 942 psl., Čikaga, 1990 m. Spausdino M. Morkūno spaustuve. Tiražas ir kaina nepažymėti.

Iš Lietuvos atvykę muzikantai G. Aleksiusas (kairėje), V. Lukoševičius, R. Bernatavičius ir R. Druktenis atlieka programą Karavano Vilniaus pavidone Toronto Prisikėlimo parapijos salėje

Paveikslai, vaizduojantys baltų istoriją Karavano "Vilniaus" pavidone, Toronto Prisikėlimo parapijos salėje. Nuotr. St. Dabkaus

Vakarietiškas universitetas Kaune

Atkurtas Vytauto Didžiojo universitetas Kaune baigė antrus mokslo metus

J. V. DANYS

Grupė veržlių Lietuvos mokslininkų, susisiekusių su išsivijos mokslininkais nutarė atkurti Vytauto Didžiojo universitetą Kaune ir suteikti jam Vakarų pasaulio mokslo pobūdį. Pasitarime 1989 m. balandžio 28 d. nutarta VDU steigti ir mokslo metus pradėti tą pačią metų rugsėjo 1 d. Pirmaisiais mokslo metais priimta 140 studentų, o antraisiais — 420 į pirmus du kursus ir 200 laisvųjų klausytojų. Nemanoma išvystyti labai didelio universiteto, planuojama tik iki 2,000 studentų (iš pokalbio su universiteto rektoriumi dr. Algiu Avižieniu "Pasaulio lietuvių" 1991 m. 5 nr.).

Pirmieji mokslo metai buvo labai sunkūs, nes ant greitųjų reikėjo susirasti laikinas patalpas ir dėstytojus. Antrais metais buvo jau daug geriau — gautos neblogos patalpos ir buvo laiko sukurti dėstytojus. Trečiaisiais metais bus galima veikti jau visai gerai.

Dabar yra 6 fakultetai — humanitarinių mokslų, ekonomikos ir teologijos-filosofijos fakultetai (miesto centre, rūmuose prie Daukanto ir Doneičio gatvių kampo, prie pat Muziejus; anksčiau ten buvo komunistų partijos politinė mokykla), informatikos, matematikos-biologijos ir fizikos fakultetai yra Šančiuose, aštuonių aukštųjų pastatų, kurį geromis sąlygomis išnuomojo Lietuvos mokslo akademija.

VYTAUTAS KASTYTIS

Be tėviškės kelių

Tau saulės žiedai,
Man lapai šalnos pakąsti.
Veide tau jaunystė pažais,
Man — asara skausmo karti.

Keleliai, keliai,
Ar jūs besugrįšit kada?
Kentėta, svajota ilgai, oi ilgai
Sumindytų skausmo dienų sutemoj.

— Sugrįšim! —
Prašneko keliai. —
Mus širdgėla tąsyk surišo giliai.
Ryšių tų be laiko būtis nenutrauks!...

Štiorenas, Norvegija
1945 m. gegužės 13 d.

Nuotr. M. Pranevičius

Dėstytojų šiais mokslo metais būta netoli šimto (Avižienis, "Pas. lietuvis", 1991-5). Daugelis jų dėstė tik po kelias valandas savaitėje. Kaune yra Žemės ūkio akademija, Veterinarijos akademija ir Technikos universitetas (buvęs Politechnikos institutas), su kuriais artimai bendradarbiauja VDU ir gauna iš jų kvalifikacijų pagalbinį dėstytojų.

Ateinantiems mokslo metams numatyta apie 70 etatinių dėstytojų ("Lietuvos aide", 1991 m., 112 nr., skelbiamas konkursas į tas vietas). Universiteto mokamasis personalas taip klasifikuojamas: profesorius-mokslininkas, turintis mokslų daktaro laipsnį ir nemaziau 10 metų mokslinio-pedagoginio darbo stažą aukštojo mokykloje; docentas, turintis mokslų kandidato laipsnį ir nemaziau 6 metų mokslinio-pedagoginio darbo stažą; dėstytojas-mokslininkas, turintis mokslų kandidato laipsnį; lektorius, turintis aukštojo mokslo diplomą ir nemaziau 3 metų pedagoginio darbo aukštojo mokykloje stažą; asistentas, turintis aukštojo mokslo diplomą.

VD universitetas teiks tokius mokslo laipsnius: bakalauro, magistro ir mokslų daktaro — panašiai į S. Amerikos sistemą. Sovietinėje sistemoje vidurinis laipsnis yra mokslo kandidatas.

Šiuo metu iš išsivijos yra dešimt dėstytojų: dr. Algis Avižienis (informatika), dr. Liucija Baškauskaitė (antropologija), dr. Kęstutis Skrupskelis (filosofija), dr. Arvydas Žygas (matematika) — visi iš JAV; dr. Milda Danytė (humanitariniai m.) iš Kanados ir kun. dr. Vytautas Kazlauskas (teologija) iš Romos. Dar iš JAV yra Počiūtė ir Rita Stukaitė (dėstė anglų kalbą), broliai Kalvaičiai, padedantys mokyti anglų kalbos.

Taigi esminė išsivijos parama yra iš JAV. Iš Kanados tėra dr. Milda Danytė, kuri dėstė anglų kalbą pažengusiems antro kurso humanitarinių mokslų ir ekonomikos fakulteto studentams. Ji taip pat dėstė specialų vieno semestro kursą anglų kalbos mokymams ir vadovavo specialiems seminarams mokytojams apie anglų kalbos dėstytojų metodus kitatėviams S. Amerikoje. Seminarai vyko Technikos universitete Kaune, pedagoginiuose institutuose Šiauliuose ir Marijampolėje. Septintajame mokslo ir kūrybos simpoziume dr. M. Danytė skaitė paskaitą "Anglų kalbos mokymas Lietuvoje perėinamame laikotarpyje" pedagoginėje sekcijoje Vilniuje.

VD universitetas skiria daug dėmesio anglų kalbai. Užsienio kalbų katedroje iš 35 katedros etatų anglų kalbai ir literatūrai skiriamas 25.

Dėl ateities ir svarbiausių uždavinių rektorius dr. Avižienis pareiškė ("Pas. lietuvis" 1991-5). Dabar svarbiausias uždavinys — surasti gerus dėstytojus. Lietuvoje yra 14 aukštųjų mokyklų, ir jos visos nori "sumodernėti" VDU turėtų būti pavyzdžiu.

Sovietinė sistema pabrėžia siaurą specializaciją, kuri Lietuvai nenaudinga.

Mums reikia žmonių, kurie galėtų prisitaikyti prie esančių sąlygų. Todėl išsilavinimas turi būti vispusiškas.

VDU turėtų tapti Kauno humanistinių mokslų centru. Dabar sąlygos yra labai geros, Kauno miesto valdyba ir taryba VDU labai remia. Kaip minėta, yra trys kitos aukštosios mokyklos Kaune: žemės ūkio, veterinarijos ir technikos, su kuriomis bus galima sudaryti ir bendras programas.

Universitetas yra autonominė įstaiga, pavaldi parlamentei (Aukščiausiajai tarybai). Universiteto reikalus sprendžia pačių mokslininkų išrinkta mokslo taryba, kuri S. Amerikoje vadinama "Board of Trustees".

O ar atsižvelgiama į politinę būklę? "Viską darome, galvodami, jog darome ateitį, matydami, kad dabar tai įmanoma daryti", — pareiškė rektorius Avižienis. Tikimės, kad mūsų darbas išliks. Jei sovietai sugriau, tai bus tik laikinai. Jie šią mokslo įstaigą gali uždaryti, bet ne sunaikinti, tai būtų tik laikinas sustabdymas, nes gyvenimas eina į priekį kitokiomis kryptimis."

A.a. dail. J. Dagio skulptūra iš leidinio "Dagys klajoja ir galvoja"

Atsiųsta paminėti

Vincas Ignaitis, ŽMONIŲ SOCIALINIS GYVENIMAS. Toronto, Ontario, 1991, 62 psl. Tai studija apie demokratinę santvarką. Gaudama "TŽ" administracijoje, skiriant auką "Pagalba Lietuvai vajui".

Filatelistų draugijos LIETUVA biuletenis nr. 12(10) Čikago 1991. Spaudai paruošė Liudas Kairys. Biuletenis apima filateliją, numizmatiką, istorinę liuanistiką ir kitas artimas sritis. Administracijos adresas: Kazys Rožanskas, 3450 W. 62nd St. Chicago, IL 60629.

Jonas Dainauskas, LIETUVOS BEI LIETUVIŲ KRIKŠTAS IR 1387-JI METAI. Išleido Vydūno fondas. Chicago, 1991 m., 352 psl. Tai istorinė studija, paremta gausiais šaltiniais ir naujaisiais srities literatūra įvairiomis kalbomis. Pridėtas vardynas ir 10 iliustracijų. Leidėjo adresas: Vydūno fondas, 3001 W. 59th Street, Chicago, IL 60629-2501, USA.

KULTŪRINĖJE VEIKLOJE

Lituanistikos ir studijų centras Čikagoje praturtėjo dvidešimt penkiais IX-XII š. archeologiniais Lietuvos rodiniais, kuriuos ilgam laikui paskolino Lietuvos istorijos ir etnografijos muziejus. Juos su parodos "Lietuvos prisiminimai" rodiniais atvežė muziejaus direktorius Eugenijus Skrupskelis.

Susitikimui su rež. Jonu Vaitkumi skirtą kultūrinę popietę balandžio 14 d. Lietuvių piliečių klube surengė Lietuvių tautodailės instituto Bostono skyrius, vadovaujamas Saulės Šatienės. Popietės dalyvių su svečiu iš Vilniaus supažindino filmuotojas Romas Sležas. J. Vaitkui, 1974 m. baigusiam Leningrado teatro, muzikos ir kinematografijos institutą, ilgus metus teko dirbti vyr. režisieriumi Kauno dramos teatre, nuo 1981 m. dėstytoju Lietuvos konservatorijos Vilniuje aktorinio meistriškumo katedroje, o pastaraisiais metais ir vyr. rež. Vilniaus dramos teatre. Bostonian jis atvyko sausio pradžioje, pakviestas svečių profesoriumi vienam semestriui Emersono katedroje. Rež. J. Vaitkus kalbėjo apie kūrybinį darbą teatre ir ateities planus. Popietės dalyviams buvo parodyta įdomi vaizdajuostė su jo režisuota operine kompozitoriaus Broniaus Kutavičiaus ir poeto Sigitos Gedos poema "Strazdas — žalias paukštis".

Sol. Gražinos Apanavičiūtės, Lietuvos operos soprano, koncertą Čikagos lietuviams gegužės 5 d. Jaunimo centre surengė "Margučio" vadovas Petras Petrutis. Viečnia, baigusi prof. Aleksandro Staškevičiūtės dainavimo klasę Lietuvos konservatorijoje Vilniuje 1969 m., debiutavusi Rachelės vaidmeniu studentų atlikime J. Halevy "Žydės" spektaklyje, Lietuvos operos ir baletu teatre dainuoja nuo 1968 m. Pirmoji sol. G. Apanavičiūtės koncerto Čikagoje dalis buvo skirta kompozitorius Felikso Bajoro, Aleksandro Kačanausko, Vytauto Kairiūkščio, Vytauto Juozapaičio, Juozo Tallat-Kelpšos originalioms ar harmonizuotoms lietuvių liaudies dainoms. Antrojoje dalyje skambėjo tarptautinių klasikų dainos, operų arijos iš Vytauto Klovo "Pilėnų", Amilcaro Ponchiello "La Giocondos", Richardo Wagnerio "Skrajojančio olando". Sol. G. Apanavičiūtė akompanavo čikagietis pianistas Manigridas Motekaitis, koncertą papildęs Giedros Gudauskienės "Trim lietuviškų patarių impresijom", ištraukomis iš Aleksandro Čerėpino "Dvylikos preludų".

XXXVIII-ji Europos lietuviškųjų studijų savaitė liepos 28 — rugpjūčio 4 d. įvyks Vasario 16 gimnazijoje Vokietijoje, 6840 Lempertheim-4. Tel. 06256-322. Oficialią dalį liepos 29 d. atidaryme tartu žodžiu pradės dr. Kęstutis Girnius. Savaitės programon yra įtraukta vienuolika paskaitų: Artūro Hermano — "Rytprūsių gyventojai Lietuvoje 1945-48 m.", Lietuvos ministerio pirm. Gedimino Vagnoriaus — "Dabartinė Lietuvos padėtis", Vinco Bartusevičiaus — "Vokietijos politika Lietuvos atžvilgiu", kun. prof. dr. Pauliaus Rabikausko, SJ, — "Iš Lietuvos jėzuitų istorijos", Lietuvos sąjūdžio seimo tarybos pirm. Juozo Tumelio — "Lietuvos kultūros istorija", Lietuvos užsienio reikalų ministerio pavaduotojo Voldemaro Katkaus — "Baltijos sąjunga kaip nepriklausomybės ir saugumo garantija", dr. Jono Norkaičio — "Keletas ekonominių Lietuvos problemų užsienio perspektyvoje", Lietuvos aukščiausiosios tarybos atstovo prof. Kęstutis Glavecko — "Lietuvos kelias į laisvą rinką", Vasario 16 gimnazijos direktoriaus Andriaus Šmito — "Išsivijos jaunimo švietimo problemos", Lietuvos švietimo ir kultūros ministerio Dariaus Kuolio — "Švietimas Lietuvoje ir užsienyje", 1941 m. sukilimo dalyvio inž. Pilypo Naručio — "Sukilimas be šūvio". Tėvynės valandėlėn (įsijungus PLB valdybos pirm. prof. dr. Vytautas Bieliauskas ir "Klaipėdos statybos" tresto kultūros namų kaimiška kapela "Žvelsa" su savo vadovu Petru Mateika. Studijų savaitės koncerte programa atliks du solistai: Violeta Hermanaitė-Sarrach — mezzo-sopranas iš Miuncheno ir Gintaras Vyšniauskas — tenoras iš Vilniaus. Bus surengta Lietuvos dailės darbų paroda. Rytmetines Mišias atnašaus kun. prof. dr. Jonas Jūraitis. Numatytos ekskursijos į Heidelbergą ir Reinu į Mainą.

Simono Daukanto, Lietuvos istoriko ir švietėjo, paminklo projektų konkursą laimėjo klaipėdiečiai skulptorius Regimantas Midvikis ir architektas Adomas Skiesgalas. Paminklas bus pastatytas su S. Daukanto gimtavičė susijusiose Skuodo rajono Lenkimuose, kur yra jo motinos Kotrynos kapas. Statybai 70.000 rublių žada parūpinti Lenkimų ūkis. Mažesnę dalį sudarys gyventojų aukos.

Kazimieras Tumkevičius, Šiaulių dramos teatro aktorius ir režisierius, deimantinę amžiausios kaktį paminėjo Antano Škėmos "Žvakidėje" atliktu Klebono vaidmeniu. Jis yra gimęs 1915 m. spalio 6 d. Trakiškuose, dabartiniam Marijampolės rajone, Kauno dramos teatro studiją baigęs 1939 m. Beveik visa jo kūrybinė veikla susieta su Šiaulių dramos teatre. Ten jis yra atlikęs 83 vaidmenis, paruošęs 47 spektaklius, Šiauliams padovanojęs savo sulektą Lietuvos teatro istorijos archyvą.

Rašytojos Ievos Simonaitytės (1897-1978) paminklo pastatymu Priekulėje rūpinasi prie Lietuvos kultūros fondo sudaryta iniciatorių grupė, kurion įsijungė rašytojai, mokslininkai, dailininkai, paties fondo ir Priekulės miestelio atstovai. Paminklo autore pasirinkta skulptorė Dalia Matulaitė, sukūrusi daug dekoratyvinių skulptūrų, puošiančių Lietuvos miestus. I. Simonaitytės paminklui Priekulėje ji planuoja pasinaudoti 1985 m. sukurta ir parodoje jau ne kartą rodyta skulptūra "Šventvakarių Evė" — moters figūra, turinčia Klaipėdos krašto žmonių charakteriui labai būdingus santūrumo, išdidumo ir valingumo bruožus. Rašytojos I. Simonaitytės atminimą įamžinantis paminklas bus pastatytas centrinėje Priekulės miestelio aikštėje. Lėšos jam telkiamos visoje Lietuvoje. Vieniems priekuliečiams tai būtų per didelė finansinė našta.

Niujorkiečio skulptoriaus Vytauto Kašubos Lietuvai dovanojti kūrinių paroda gegužės mėnesio buvo atidaryta Radvilų rūmuose Vilniuje. Jų atvežimu Lietuvon rūpinosi lėšas telkusi Beatričė Kleizaitė-Vasarė. Pirmajai V. Kašubos parodai Lietuvos sostinėje buvo sulektą apie 120 skulptūrų bei skulptūrinių kompozicijų. Parodos atidaryme apie skulptorių V. Kašubą, jo kūrybą ir dovana Lietuvai kalbėjo menotyrininkė I. Paškevičiūtė. Atidarymo dalyviams ji priminė, kad Lietuvon su šia paroda grįžta labai didelio masto skulptorius, dabartį prakilnusi klasika, laisva nuo tikrovės nesutartinė ir prieštaravimų kūryba, sau nesiekianti jokios naudos, nieko neperkanti ir neparduodanti. V. Kašuba yra išsikimas savo pradinei žmogaus temai, žmogiškajai egzistencijai, dramatiškai asmenybės būčiai ją supančiame pasaulyje. Turbūt didžiausio parodos lankytojų dėmesio susilaukė V. Kašubos sukurta skulptūriniai Lietuvos kunigaikščių portretai.

Žydų kultūros palikimui Lietuvoje buvo skirta tris gegužės dienas trukusi tarptautinė konferencija "Lietuvos žydų švietimas ir kultūra iki katastrofos", kurią Vilniuje surengė kultūros ir švietimo ministerija, Mokslų akademijos Lietuvos istorijos institutas, Vilniaus žydų tautinė mokykla ir Lietuvos pedagogų draugija. Tarptautinė konferencijon atvyko Lietuvos žydų kultūros tyrinėtojų iš JAV, Izraelio, Britanijos ir Lenkijos. Žydų mokyklos direktorius S. Levinas, pradėdamas konferenciją, pabrėžė, kad po pusės šimtmečio pirmą kartą atsirado galimybė susipažinti su neįkainojamais kultūros lobiais, Vilniuje veikusios didžiausios pasaulyje žydų leidyklos darbai, kuriuos dabar tęsia Niujorkan perkeltas ir Jivų pavadintas Vilniaus žydų mokslinis institutas. Mokytojų namuose buvo surengta vilniečio žydų dail. M. Percovo tapybos darbų paroda "Prisimink", susieta su getu ir amžinybe. Konferencijos dalyviams buvo įteiktas neseniai iš Vilniaus Izraelin persikėlusio istorijos dr. S. Atamuko monografija "Žydai Lietuvoje", lietuvių ir jidiš kalbomis išleista "Lituanus" leidyklos. Su konferencija sutapo gegužės 10 d. įvykęs žydų senkapių, išdraskytų palaikų perlaidojimas. Senųjų Klaipėdos žydų kapinių memorialinį projektą yra paruošęs klaidietis architektas S. Manomaitis.

V. Kst.

PRISIKĖLIMO
PARAPIJOS KREDITO KOOPERATYVAS

999 College St., Toronto, Ontario M6H 1A8
Telefonai: (416) 532-3400 ir 532-3414

KASOS VALANDOS: Pirmadieniais, antradieniais ir trečiadieniais – nuo 9.30 v. ryto iki 3.30 v.p.p.; ketvirtadieniais ir penktadieniais – nuo 9.30 v. ryto iki 8.00 v.v.; šeštadieniais – nuo 9.00 v. ryto iki 1.00 p.p.; sekmadieniais nuo 9.00 v. ryto iki 12.30 v.p.p. SKYRIUS ANAPILYJE: Sekmadieniais nuo 9.30 v. ryto iki 1.00 v.p.p.

MOKA UŽ:	IMA UŽ:
90-179 d. term. ind. .... 8 %	Asmenines paskolas
180-364 d. term. ind. .... 8 %	nuo ..... 11 3/4 %
1 metų term. indėlius .... 8 %	Sutarties paskolas
2 metų term. indėlius .... 8 1/4 %	nuo ..... 11 3/4 %
3 metų term. indėlius .... 8 1/4 %	Nekiln. turto paskolas:
1 metų GIC-mėn. palūk. ... 8 1/4 %	Su nekeičiamu nuosimčiu
1 metų GIC-met. palūk. ... 9 %	1 metų ..... 10 1/4 %
2 metų GIC-met. palūk. ... 9 1/4 %	2 metų ..... 10 1/2 %
3 metų GIC-met. palūk. ... 9 1/4 %	3 metų ..... 10 3/4 %
RRSP, RRIF ir OHOSP ... 8 %	Su keičiamu nuosimčiu
RRSP ir RRIF-1 m. term. ind. 9 %	1, 2 ir 3 metų ..... 9 3/4 %
RRSP ir RRIF-2 m. term. ind. 9 1/4 %	
RRSP ir RRIF-3 m. term. ind. 9 1/4 %	
Taupomąją sąskaitą ..... 7 1/4 %	
Kasd. pal. taupymo sąsk. 7 1/2 %	
Kasd. pal. čekių sąsk.iki ... 5 3/4 %	

Duodame asmenines paskolas iki \$50,000 ir mortgičius iki 75% įkainoto turto vertės. Parduodame pinigines perlaides (money orders) ir keliolikius čekius (traveler's cheques). Neiname mokesčio už išrašytus čekius bei apmokamas įvairias sąskaitas.

AKTYVAI per 49 milijonus dolerių

Mūsų tikslas – ne pelnas, bet sąžiningas patarnavimas

STEPHAN'S FURS 406 Roncesvalles Ave.
2239 Bloor Street West. Telefonas 536-5936 ir
Telefonas 762-7775
Parduodami kailiniai apsiaustai ir įvairaus kailio kepurės.
Priimami užskaymai. Daromi pataisymai bei persiuvimai.

DRAUDA "ALL THE CHOICE IN THE WORLD"

MASKELL INSURANCE BROKERS LTD. (Savininkas Balys Maskeliūnas)

Tel. 251-4864, 251-4025, 251-4824 • Namų: 277-0814
2405 Lakeshore Boulevard West, Suite 403
Toronto, Ontario M8V 1C6

VISŲ RŪŠIŲ DRAUDA • 35 METŲ PATIRTIS
• ĮVAIRIŲ DRAUDOS BENDROVIŲ ATSTOVYBĖ •

AUTOMOTIVE FIBER
AUTOBODY AND COLLISION REPAIRS

Visų rūšių automobilių išorės (body) taisymas ir dažymas:
sąžiningas darbas, pigios kainos.

Savininkas – RICHARDAS KYBARTAS,
22 BELVIA ROAD,
Etobicoke, Ont. M8W 3R3 Telefonas 252-8863

Kokia
jūsų namo
vertė?

Skambinkite dar šiandien dėl
nemokamo jūsų namo įkainojimo.

ANTANAS GENYS
an independent member broker

RE/MAX professionals inc. Realtor

1 east mall crescent
etobicoke, ontario M9B 6G8

232-9000
res: 231-2839

MARGIS DRUG STORE

408 Roncesvalles Ave. Tel. 535-1944

PRIIMA "ONTARIO DRUG BENEFIT" RECEPTUS.
Pensininkams 10% nuolaida nuo visko (išskyrus cigaretes)

NEMOKAMAS PRISTATYMAS Į NAMUS
MARGIS DRUG STORE turi "Lottario" loterijos
skaitytuvą (kompiuterį)

Greitas ir tikslus patarnavimas!

DRAUDA

gyvybės, automobilių, gaisro atveju,
nuomininkų turto, verslo ir komercijos

Juozas Eimis Ramas
Tel. 231-5641, namų 766-5857

Allstate 5233 Dundas St. W. (arti Kipling)
Islington, Ontario M9B 1A6
Klientų patogumui, susitarus, atvažiuoju į namus

SPORTAS

Redaguoja SIGITAS KRAŠAUSKAS,
32 Pasadena Gardens, Toronto, Ontario, M6S 4R5,
telefonas (416) 766-5367

Prisikėlimo parapijos klebonas kun. Augustinas Simanavičius, OFM, 1991 m. birželio 16 d. 25 kilometrų eitynių dalyvis, Antano Rašymo registruojamas patikrinimo punkte prie savosios parapijos Nuotr. Sig. Krašausko

Lešoms suteikti žygis

"Walk-A Thon", 25 km eitynės, buvo organizuotos baltiečių 1991 m. birželio 16 d. Toronte. Tai antri metai iš eilės Baltijos kraštams remti lešoms suteikti žygis. 1990 metais buvo surinkta \$135 tūkst., o šiais metais tikėtasi pasiekti \$250,000 sumą. Šūkis šiam kilniam tikslui "The Baltic Way in Canada" pasirinktas prisiminti 1989 m. rugpjūčio 23 d., kada daugiau kaip milijonas baltiečių, susikabinę rankomis, sudarė grandinę Talinas-Ryga-Vilnius, pasauliui rodydami šių kraštų solidarumą, siekiant laisvės ir nepriklausomybės.

Šių metų eitynėse, greta latvių ir estų, dalyvavo 36 Toronto ir Hamiltono lietuviai, o taip pat sportininkų atstovai. Lietuvių surinkti pinigai iš rėmėjų bus skiriami Lietuvai, Toronto lietuvių slaugos namams ir vykstantiems sportininkams ir IV PLS žaidynėms Lietuvoje. Sportininkų dalyvių į šias eitynes organizavo ir pats žygiavo veteranas Juozas Balsys.

"Vyčio" žinios

Tradicinė Toronto lietuvių sporto klubo "Vytiš" metinė krepšinio stovykla vyks Prisikėlimo parapijos stovyklavietėje, Wassaga Beach vietoje 1991 m. rugpjūčio 18-24 d. Kvietiami jaunieji krepšininkai joje dalyvauti ir patyrusių trenerių globoje pasitobulinti šioje sporto šakoje.

Stovyklos mokestis \$200 asmeniui, \$150 tiems, kurie stovykloje nenakvos. Registruotis pas klubo pirmininką Rimą Sonda "Vytiš Basketball Camp", 158 Howard Ave., Toronto, Ont., M6R 1V6. Daugiau informacijos teirautis pas Ed. Stravinską tel. 416-767-9306, A. Klimą tel. 416-245-7210 ir A. Blauzdžiūną tel. 416-588-3605 (visiems skambinti po 6 v.v.).

Stovyklos administracija – Arvydas Blauzdžiūnas ir Edis Stravinskas. Vyriausias instruktorius V. Južėnas. Stovyklos viršininkas A. Klimas.

Vizos į Lietuvą gautos

Kanados lietuviams sportininkams ir su jais keliaujantiems turistams į Lietuvą vizos iš sovietų ambasados Otavoje jau yra gautos. 1991 m. birželio 19 d. Toronto lietuvių namuose buvo suaukštas vykstančiųjų susirinkimas, kuriame Kanados išvykos į IV-sias PLS žaidynes komiteto pirm. Rimvydas Sonda padarė pranešimą ir davė daugiau informacijos apie šią kelionę. Sekančią dieną, birželio 20, nuykęs į Hamiltoną, Rimas Sonda hamiltoniešiams pakartojo tą pačią informaciją. Kaip žinome, išvykstama 1991 m. liepos 24 d. ir grįžtama rugpjūčio 9 d., kita grupė – rugpjūčio 21 d. Į Lietuvą iš viso vyks apie 170 asmenų, iš jų 70 sportininkų.

Visuomenė ir sportininkų artimieji prašomi paremti jaunimą, vykstantį į PLS žaidynes, kurios po ilgų dešimtmečių vėl apjungs lietuvių

FUTURE.I
REAL ESTATE LTD. REALTOR

Nijolė Bates
Namų pirkimo
bei pardavimo
bendrovės atstovė
verslo 769-3300
namų 769-1835

• Patarnauja lietuvių kalba.
• Nemokamas namų įvertinimas

130 Kennedy Avenue,
Toronto, Ontario M6S 2X9

**Pirkite namus
geresnei savo atečiai**

T. ir T. SERVICE CENTRE GARAŽAS
1814 Berkel Rd., Mississauga L4X 1M7
Telefonas: 625-0707. Savininkas – Tom Thompson

sportininkus, pasklidusius po pasaulį. Aukas siūsti: R. Sonda, 158 Howard Park Ave., Toronto, Ont. M6S 1V6.

Detroito "Kovas" į Lietuvą

Į IV-sias PLS žaidynes Lietuvoje Detroito "Kovas" vyksta su 47 sportininkais: vyrų krepšinio komanda – 14 asmenų ir paskiri lauko teniso, lengv. atletikos, tinklinio, ledo ritulio, biliardo, dviračių, šaudymo bei kėglavimo sportininkai. Su sportininkais vyksta du gydytojai, "Draugo" korespondentė Liuda Rugienienė, 5 "Cheerleaders" ir 1938 m. Lietuvos tautinės olimpiados dalyvis Albinas Blūdžius.

Klubo vadovybė labai išsamiai yra pateikusi informaciją vykstantiems apie kelionę, viešbučius, gyvenimą Lietuvoje ir žaidynių programą. "Kovo" sportininkai išvyks 1991 m. liepos 23 d. į Niujorką, o iš ten "FinnAir" oro linija į Helsinkį. Liepos 24 d. turės laisvą dieną apžiūrėti Suomijos sostinę ir liepos 25 d. laivu išvyks į Taliną, iš kur Lietuvos autobusais bus nuvežti į Vilnių.

Detroito "Kovo" sportininkai jau yra įsigiję dovanas-suvenyrus Lietuvos sportininkams, taip pat naujas uniformas ir paradinius kostiumus. Išvykai į IV PLS žaidynes Detroito sportininkams vadovauja klubo pirmininkas ir ŠALFASS-gos veikėjas Algis Rugienius.

ALGIS RUGIENIUS, Detroito lietuvių sportininkų išvykos į PLS žaidynes vadovas Nuotr. J. Urbono

Garastas jau nebereikalingas...

Buvęs Kauno "Žalgirio" krepšinio komandos vyriausias treneris, sėkmingai laimėjęs 1985-87 m. Sov. Sąjungos meistrių titulą, taip pat su šia komanda pasiekęs laimėjimų Europos taurės ir kitose varžybose, o pastaraisiais metais dirbęs kaip Sov. Sąjungos krepšinio rinktinės vyriausias treneris, Vladas Garastas jau pakeistas kitu.

Sov. Sąjungos krepšinio rinktinės vyriausio trenerio pareigas Garas-

Kanados įvykiai

(Atkelta iš 1-mo psl.)

Šiaurinės Kanados reikalų ministeris T. Siddonas dalyvavo tarptautinėje konferencijoje Suomijos Rovaniemyje. Šiame šiaurės mieste susirinko JAV, Kanados, Sovietų Sąjungos, Norvegijos, Švedijos, Danijos, Islandijos ir Suomijos vyriausybės atstovai aptarti Arktika vadinamo šiaurės asigalio gamtos saugos reikalų. Stebėtojus konferencijon atsiuntė Vokietija, Lenkija ir Britanija, neturinčios teritorijų Arktikos srityje.

Konferencijai buvo paruošta 500 puslapių studija, atskleidžianti Arktikon atneštos taršos problemas. Aštuonių valstybių atstovai pasirašė sutartį pradėti kovai su tarša. Iš Arktikos oro ir vandens reikės pašalinti nuodingus chemikalus, pastatų, DEW apšviesto radaro tinklo atmatas. Kanados ministeris T. Siddonas pasiūlė susirinkti Kanadoje ir įsteigti nuolatinę Arktikos tarybą.

Ontario parlamentas pradėjo vasaros atostogas, duosiančias politinį atokvėpį NDP socialistų premjerui Bob Rae, penkiolika savaitę trukusiame posėdyje susilaukusiam didelių įtampų. Ją atnešė vieno ministerio atleidimas iš pareigų, kito ministerio atsistatydinimo priėmimas, dviejų atsistatydinti norėjusių ministrų pasilikimas kabinete, trijų ministrų gnyimas nuo juos puolantių opozicijos narių ir nenutilstantis triukšmas dėl finansų ministerio F. Laughreno paskelbto biudžeto su rekordiniu \$9,7 milijono deficitu. Vasaros atostogų išvakarėse buvo paskelbti du viešosios nuomonės tyrimo duomenys,

tas pradėjo eiti po Seulo olimpiados, pakeisdamas tuometinį vyr. trenerį A. Gomelskį, kuris su lietuvių V. Chomiciaus, A. Sabonio, S. Marčiulionio ir R. Kurtinaičio pagalba laimėjo aukso medalį Sov. Sąjungai. Garastui perėmus Gomelskio darbą, sovietų rinktinėje jau buvo atsisakę žaisti mūsų iškiliųjų krepšininkai. Jam vadovaujant sov. rinktinė, ji jau nebuvo "aukso vertės". Natūralu, Vakarų sporto pasaulyje tokių komandų treneriai išsilaiko tol, kol komanda neša laimėjimus. Kitu atveju, dažnai jie keičiami. Taip atsitiko ir su Vladu Garastu Sov. Sąjungoje.

Vilniaus "Sporto" 1991 m. gegužės 3 d. laidoje rašoma: "TSRS valstybinio sporto komiteto kolegija, atsižvelgdama į TSRS krepšinio federacijos vykdomojo komiteto sprendimą bei trenerių tarybos rekomendacijas, vietoj kauniečio V. Garasto TSRS vyrų krepšinio rinktinės vyr. treneriu paskyrė leningradietį V. Kondrašną".

Vilniaus futbolininkai Austrijoje

Valdas Ivanauskas ir Arminas Narbekovas, abu Vilniaus "Žalgirio" futbolo komandos žaidėjai, baigia pirmąją sezoną Vienos "Austrijos" klube. Ši komanda po 28 ratų yra pirmoje vietoje – laimėjo paskutines 6 rungtynes, o likusios rungtynės prieš pernykštį meistrį Insbruko "Tirolį" bus lelimamos.

Austrijos televizijos komentatoriai ir spauda abu lietuvius labai giria. Narbekovą laiko komandos vadovu, o Ivanauską "generaliniu konstruktoriumi". Jie dažniausiai pelno įvarčius arba sudaro jiems progas.

Antrojo aštuntuko pirmąjaančioje komandoje Linco "Voest" žaidžia dar vienas lietuvis – Ričardas Mažeika. Iš viso vokiškai kalbančiuose kaštuose, Austrijoje ir Vokietijoje, žaidžia 10 Lietuvos futbolo žaidėjų, kitaip sakant, visa pirmoji "Žalgirio" komanda.

("Draugas" 1991 m. gegužės 31 d. laida)

Skautų veikla

• Birželio 22 d. į "Romuvą" suvažiuavo per 20 tautininkų. Atlikta daug darbų bei pataisyimų, tačiau nemažai jų dar liko. Trečioji talka organizuojama liepos 20 d. Stovykla prasideda rugpjūčio 4 d. ir tęsis iki rugpjūčio 17 d.

• "Romuvos" stovyklos vadovų posėdis birželio 25 d. praėjo sklandžiai. Vadovų-vių bus iš Klivlando, Ročesterio ir Detroito. Registracija į stovyklą auga. Iš Lietuvos 2. Koleškins atvyks tik antrai savaitei. Juo rūpinasi PLB valdyba per I. Lukoševičienę. Stovykloje numatomos geros programos.

• Į amžinuosius namus po ilgos ir sunkios ligos iškeliavo j.p.s. Petras Gorys, kilęs iš Šiaulių. Iš Prisikėlimo šventovės birželio 26 d. palaidotas Forest Lawn mauzoliejuje. Paliko žmoną Anną, sūnus – Viktorą, Juliją ir Paulių su šeimomis. M.

liudijantys pirmosios Ontario NDP socialistų vyriausybės ir jos premjero Bob Rae populiarumo kritimą. Spaudoje pasigirdo balsų, kad jau pasibaigė medaus mėnuo tarp šios vyriausybės ir rinkėjų, 1990 m. rugsėjo 6 d. savo balsus atidavusių NDP socialistams. Už juos tada balsavo 38% rinkėjų, už liberalus – 32%, už konservatorius – 24%, už kitų grupių atstovus – 6%.

Nuomonių pasikeitimą atskleidė dienraščio "The Toronto Star" užsakytas viešosios nuomonės tyrimas, kurį birželio 12-24 d.d. pravedė "Environics Research Group" atstovai. Remiantis jų duomenimis, dabar jau 36% apsisprendusių Ontario provincijos gyventojų pasirinktų liberalus, 34% – NDP socialistus, 23% – konservatorius ir 7% – kitų grupių kandidatus.

Paskelbtus rezultatus būtų galima sutikti skeptiškai, nes dienraštis "The Toronto Star" yra nenuilstantis ir federacinės, ir provincinių liberalų partijų rėmėjas, daugelio laikomas liberalų tvirtove. Jais abejoti betgi neleidžia ir Galupo instituto birželio 12-15 d.d. atlikto tyrimo panašūs rezultatai, neužsakyti dienraščio "The Toronto Star". Jie taip pat konstatuoja rinkimus pralaimėjusių Ontario liberalų sugrįžimą pirmo vieton su 41% apsisprendusių rėmėjų. Antroje vietoje su 37% jie paliko NDP socialistus, trečioje su 15% – konservatorius, ketvirtoje su 7% – kitas politines grupes. V. Kst.

"SAMOGITIA" Knygų rišykla
"SAMOGITIA"
meniška įrūša
knygas bei žurnalus
A. Plenys
3333 Grassfire Cres., Mississauga,
Ont. L4Y 3J8 Tel. (416) 625-2412

LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVAS

MOKA:

8 % už 90 dienų term. indėlius
8 % už 6 mėnesių term. indėlius
8 % už 1 m. term. indėlius
8.25% už 2 m. term. indėlius
8.25% už 3 m. term. indėlius
8.25% už 1 m. GIC mėn. palūk.
9 % už 1 m. GIC invest. pažym.
9.25% už 2 m. GIC invest. pažym.
9.25% už 3 m. GIC invest. pažym.
8 % už RRSP ir RRIF ind. (variable rate)
9 % už RRSP ir RRIF 1 m. term. ind.
9.25% už RRSP ir RRIF 2 m. term. ind.
9.25% už RRSP ir RRIF 3 m. term. ind.
8 % už namų planą - OHOSP (variable rate)
7.25% už taupymo sąskaitą
7.50% kasd. pal. sąsk. virš 10.000
5.75% už kasd. pal. čekių sąsk.

IMA:

už asmenines paskolas nuo 11.75%
už nekilnojamo turto paskolas (mortgages): su nekeičiamu nuosimčiu
1 metų ..... 10 %
2 metų 10.25%
3 metų ..... 10.50% (fixed rate)

su keičiamu nuosimčiu
1, 2 ar 3 metų .... 9.75% (variable rate)

Asmenines paskolas duodame iki \$65,000 ir mortgičius iki 75% įkainoto turto. Kitos paskolos: (Line of Credit) ir antrieji mortgičiai.

Nuosimčiai gali pasikeisti savaitės eigoje.

AKTYVAI per 87 milijonus dolerių

MasterCard Kredito kortelė

Visų narių gyvybė apdrausta santaupų dydyje, bet ne daugiau \$2,000. Asmeninės paskolos mirties atveju apdraustos iki \$30,000. Nemokamas čekių ir sąskaitų patarnavimas. Gaunama pinigines perlaides, kelionės čekiai (American Express).

KASOS VALANDOS: pirmadieniais, antradieniais ir trečiadieniais – nuo 9 v. ryto iki 3.30 v. po pietų; ketvirtadieniais ir penktadieniais – nuo 9 v. ryto iki 8 v. vakaro; šeštadieniais – nuo 9 v. ryto iki 1 v. po pietų

BŪSTINĖ: Lietuvių namai –
1573 Bloor Street West, Toronto, Ontario M6P 1A6
Telefonas 532-1149

A. W. GARBENS REAL ESTATE INC.

1211 Gorham St. Units 1&2, Newmarket, Ont. L3Y 7V1,
Telefonai: (Toronto linija) 416-773-9591,
(Newmarket linija) 416-836-1415.

Alfonsas Garbenis, jn. savininkas
Namų įkainojimo skyrius
YORK SIMCOE APPRAISAL CORPORATION

1211 Gorham St., Units 1&2, Newmarket, Ont. L3Y 7V1.
Telefonas (Toronto linija):
416-773-3779 FAX 1-416-836-1029
ALFONSAS W. GARBENIS, jn., B. Econ. CRA, SRA, kvalifikuotas įkainotojas nuosavybių – mortgičių, palikimų, investicijų, (V. Day Capital Gains) ir patarėjas kituose nekilnojamo turto reikaluose.

KINGSWAY NATIONAL REAL ESTATE LTD.

1614 Bloor St. W., Toronto, M6P 1A7 (Arti Toronto lietuvių namų)
PERKANT – PARDUODANT NAMŲ VISADA JUMS SAŽINGAI IR DRAUGIŠKAI PATARNAUS
STASYS JOKUBAITIS.
Telefonai **535-2331** arba **537-2869**

AMBER GLOBUS LTD.

SUPAŽINDINA JUS SU NAUJAI PATARNAVIMAI, PALAIKANT RYŠIUS SU LIETUVA ARBA KITOMIS BALTIJOS RESPUBLIKOMIS

– pristatome oro paštu siuntas per maždaug 3 savaites (drauda įskaičiuota)
– pristatome vertingą valiutą jūsų artimesiems asmeniniu būdu
– parūpiname lėktuvų ar traukinių bilietus
– išskvėtimus ir vizas
– bet kokių kelionių draudas (įskaitant ir Kanados lankytojus)

Kainos yra labai prieinamos ir jūsų pageidavimai bus prižiūrimi su dideliu atidumu bei paslaugumu. To jūs esate vertas!

Smulkesnių informacijų teikia:
AMBER GLOBUS LTD.,
2300 Bloor St. W., 2nd Floor, Toronto, Ontario M6S 1P2.
Tel. (416) 604-9750 arba (416) 604-9751.
FAX (416) 604-9748.

PARDUODAME ĮVAIRIŲ PLOČIŲ BATUS

BunTon SHOES SPECIALIZING IN **WIDE-WIDTHS** SINCE 1953

LADIES SHOES LADIES BOOTS MEN SHOES
• FASHION • DRESS • WIDE WIDTHS • SIZES 4-13
• CASUAL • CORRECTIVE • EXTRA WIDE CALFS & FOOT • WIDTHS EEE-EEEE
• SIZE 3-13 • SIZES 4-12 • WIDTHS D-EEE-EEEE (NOT ALL SIZES IN EACH STYLE)
• ALWAYS A SIZE & WIDTH BETTER

786-1702 783-8839
684-A EGLINTON W.W. OF BATHURST

ALGIRDAS VAIČIUNAS, KLB švietimo komisijos pirmininkas, neša kryžį "Baltijos kelio" eitynėse birželio 16 d. Toronte. Nuotr. Z. Šimkaus

Negausus, bet gyvas susirinkimas

KLB Toronto apylinkės tarybos susirinkimas įvyko birželio 25 d. Toronto Lietuvių namuose. Susirinkimą atidarė KLB apylinkės valdybos pirm. K. Budrevičius, pateikė darbotvarkę ir pakvietė susirinkimui pirmininkauti H. Stepaitį, o sekretoriauti D. Pargauskaitę. Praeitą susirinkimo protokolą skaitė D. Pargauskaitė. Valdybos pirm. K. Budrevičius pranešime pažymėjo, kad pirmininko pareigas perėmė iš R. Strimaitio, kuris neuzbaigė savo kadencijos. Valdyba surengė Vasario 16-sios minėjimą, buvo prisimintas Kovo 11 dienos Nepriklausomybės atstatymo aktas, apmokėtos demonstrantų autobusų kelionės išlaidos į Otavą. Iš išdinininko J. Ažubalio pranešimo paaiškėjo — valdyba savo išde turi \$15,000. Revizijos komisijos vardu kalbėjo D. Keršienė, pažymėdama, kad komisijos nariai negalėjo patikrinti metinių apyskaitų, nes jos nebuvo pristatytos. Rin-

kimų į KLB Toronto apylinkės tarybą komisijos pirm. Pr. Berneckas nusiskundė, kad neatitinkant reikiama kandidatų skaičius. Apylinkės tarybą sudaro 25 nariai, o kandidatų atsirado tik 12. Jie be rinkimų buvo paskelbti KLB Toronto apylinkės tarybos nariais. V. Kulnys, kultūros ir socialinių reikalų komisijos pirmininkas, pranešė apie surengtus įvairius kultūrinius renginius kartu su Lietuvių namų panašios komisijos pagalba.

A. Barysaitė priminė, kad "Baltic Way" eitynėse dalyvavo 36 lietuviai. Jos manymu, tai nedidelis skaičius. Siūle pagalvoti, ar verta dalyvauti kitų metų eitynėse. Susirinkimo dalyvių nuomone, šiais metais buvo parinkta netinkama data lietuviams. Stipriai pasisakyta už tolimesnį dalyvavimą.

Susirinkimas nepasizymėjo dalyvių gausumu. Tik maža dalis atvyko naujai išrinktų tary-

bos narių. Mažai dalyvavo ir organizacijų atstovų. Tačiau vyko gyvos diskusijos. Susirinkimo dalyviai pasigedo, kad nebuvo rūpinasi atitinkamai atstovauti Toronto lietuviams, nebuvo iniciatyvos ir veiklą koordinuojančių pastangų. Buvo siūlyta susirūpinti Toronto apylinkės kultūrine bei liuanistinio švietimo veikla. Neseniai kultūros ir švietimo vienetų atstovų susirinkime buvo nutarta ateiti valdybai į pagalbą, jei ji sudarys sąlygas. Į pačią valdybą turėtų neatsisakyti įeiti pajėgūs veikti asmenys.

Valdyboje kadenciją baigė: K. Budrevičius, R. Strimaitis, D. Pargauskaitė, R. Sonda. Rinkimai vykdomi rotacine tvarka. Kitai kadencijai išrinkti: D. Pargauskaitė, A. Barysaitė, K. Budrevičius ir G. Sendžikas, o į revizijos komisiją — St. Dargis.

Susirinkimas baigtas Tautos himnu. A.

Ontario transporto ministerija praneša, kad nuo š.m. liepos 1 d. automobilių vairuotojai turi žiūrėti į mokyklinių autobusų signalus ir rodomas ženklus ne tik mokiniams vežant į mokyklą ar iš jos, bet visą laiką, kai tik jie matomi gatvėse. Taisyklių nesilaikantiems mažiausia bauda \$253.75.

Inf.

Neakivaizdinis mokymasis

Ontario provincijoje veikia neakivaizdinis-korespondentinis mokymasis, teikiamas Independent Learning Centre — ILC. Kiekvienas Ontario gyventojas gali įsiregistruoti į ILC kursą. Pamokos, vadovėliai ir kitos mokymosi priemonės atsiunčiamos į namus nemokamai. Kursą baigus ar jį nutraukus, visas mokymosi priemonės reikia grąžinti. Namų darbai yra tikrinami kvalifikuotų mokytojų. Kursą galima pradėti bet kokių laikų ir jį baigti taip pat bet kokių laikų. Galima pasirinkti dalykus pagal reikailą ir sugebėjimą. Yra dviejų pakopų kursai — žemesnio ir aukštesnio lygmens. Pirmame studijuojantys paruošiami įvairiems darbams, o antrame — įstoti į universitetus ir kitas aukštąsias mokyklas. Apie šiuos kursus rašyti ar teirautis šiuo adresu: Independent Learning Centre, 909 Yonge St., Toronto Ont. M4W 3G2, tel. (416) 965-2657 arba tel. 1-800-387-5512 (nemokamas). Kitas adresas: Independent Learning Centre, 2141 La Salle Boulevard, Sudbury, Ont. P3A 2A3, tel. (705) 688-3045 arba tel. 1-800-461-6257 (nemokamas).

Inf.

Dr. Gina J. Ginčauskaitė
optometristė
1551 Bloor Street West,
Toronto, Ont. M6P 1A5
(prie Lietuvių namų)
Priima pacientus pagal
susitarimą
Telefonas 532-7115
Susitarus priima pacientus
ir vakarais

Dr. Gina J. Ginčauskaitė
optometristė
1551 Bloor Street West,
Toronto, Ont. M6P 1A5
(prie Lietuvių namų)
Priima pacientus pagal
susitarimą
Telefonas 532-7115
Susitarus priima pacientus
ir vakarais

IMMACULATA
vedamas Nekalto Prasidėjimo Marijos seserų, jau registruoja vaikučius nuo 2,5 iki 6 metų amžiaus ateinantiems mokslo metams. Skambinti telefonu 534-5773 Toronte.

SKAITYTOJAI PASISAKO

PLŪSTAMĖS

Dėkoju už laisvą ir linkeėjimą Dievo palaimos išverti ir laimėti. Deja, skaudžiai plūstame vieni kitus, juodinam kaimo žmones, Justiną Marcinkevičių, nesidėdam į galvas, širdis rimtų, svarbių reikalų. Apie vilniečių suvažiavimą valstybės laikraštis "Lietuvos aidas", "Tiesa", "Lietuvos rytas" ir kiti laikraščiai neįdėjo nė vienos eilutės! Po 50 metų esame tokie, o dar pakursto mus iš šalies... Bet nenuleidžiame rankų ir tikimės geresnių laikų. X.Y., Vilnius

KASDIENINIAI RŪPESČIAI

Lietuvos gyvenimas pilnas rūpesčių ir baimės. Neaiškus rytojus. Kasdien įvyksta įvairios provokacijos. Džiugu, kad svarbiausiu klausimu visi yra vieningi ir trokšta laisvos nepriklausomybės. Knugų išeina tik išvežtųjų ir kalinių atsiminimai. Nėra kam rašyti. Juk mūsų rašytojai kitos dvasios, nėra popieriaus.

Žmonės nebadauja, neapiplėš, nors viskas su kortelėmis. Prekės pabrango 10-15 kartų. Spekuliacija — aukščiausio laipsnio.

Skustis negalime. Miestų moterys rengia mitingus, kuriuose protestuoja prieš pakeltas mėsos kainas. Mat neturi kuo šunis maitinti. Lietuvos liga miestuose — beveik kiekviena šeima turi šunį. Skelbiami importuotų šunų pardavimai, rūšys, kraujas. Jų kainos — nuo 10.000 iki 25.000 rb. Taigi dar vejame Dievą į medį, kaip liaudis sako.

Moterys yra susirūpinusios madomis, ieško žurnalų, siuvėjų. Mūsų gyvenimo sąlygose tai beprotėybė. Yra spekuliantų milijonierių, bet tokie labdaros neįžino ir alkanos nepavalgydins.

Daug kas išnaudoja savo gimines Amerikoje. Viena tautietė, gyvenanti Vilniuje, turinti namus, automobilį, gaunanti pensiją (duktė turi gerą tarnybą) parašė seseriai Amerikoje laiška, prašydama gelbėti, nes esanti nuoga ir basa. O tokių yra daug. Jonas, Vilnius

DĖL HIMNO, VĖLIAVOS IR VYČIO

Keista, bet visuomet atsiranda žmonių, kuriems vis kas nors nepatinka ir kurie nori viską keisti... Taip dabar vieni nori keisti Lietuvos himno žodžius, kiti vėliavos spalvas, dar kiti keičia Lietuvos herbą Vyčį...

Lietuvos himno žodžiai yra gal patys prasmingiausi iš visų kitų himnų. Jie tinka visiems. Vincas Kudirką irgi rašė jį visiems. Lietuvos himnas jungia visus lietuvius ir net visus Lietuvos žmones! Jei pradėtume jį keisti, pradėtume skaldymą...

Dėl Lietuvos trispalvės, tai ji tokia yra jau beveik 3/4 šimtmečio. Sovietams Lietuvą okupavus 1940 metais, Lietuvos vėliava išliko tremtyje iki šių laikų, o Lietuvoje trispalvė atgimė 1988 m.

Per visą tą laiką (nuo 1940 m.) jokia kita valstybė nesikėsino į Lietuvos vėliavą: geltoną, žalią, raudoną! Naujos Afrikos (ir kitos)

valstybės rinkosi įvairius spalvų derinius, bet niekas nepaėmė Lietuvos trispalvės (nes daugelis valstybių, nepripažino Sovietų okupacijos). Spalvos, iš esmės, yra visos panašios, nes jų nėra taip daug. Svarbu yra spalvų suderinimo eilė. Taigi Lietuvos trispalvė vėliava yra vienintelė tokia pasaulyje!

Niekas valstybių vėliavų nekaltuoja, nebent kai kraštą okupuojama svetima valstybė... Lietuvos vėliavos spalvos yra "gyvos", ir saulės apšviesta Lietuvos vėliava tikrai gražiai atrodo!

"Tėviškės žiburioose" 21 nr., 1991 m. gegužės 21 d. A. M. Balašaitienė klysta rašydama, kad "lygiai tos pačios ir tokia pat tvarka išdėstytos spalvos yra Ekvadoro vėliavoje". Visai ne! Ekvadoro vėliavoje jos pusę viršutinio ploto užima geltona spalva, o likusią pusę mėlyna ir raudona juostos. Taigi Ekvadoro vėliava ne tikrai turi kitą spalvą (mėlyną), bet yra ir kitaip sudaryta (nelygios juostos).

Dėl raudonos spalvos, tai ji nėra sovietų nuosavybė ar monopolis... Ji buvo vartojama jau nuo seniausių laikų. Lietuvos valstybinė vėliava irgi buvo raudonos (tamsiai) spalvos su baltu Vyčio ženklu (Lietuvos D.K.). Sovietinė raudona spalva yra šviesesnės atspalvio.

Dėl Vyčio — yra blogiau, kai pradedama keisti istorinis Lietuvos ženklas — herbas. Lietuvos didžiojo kunigaikštijos herbas Vytis, išsilaikęs 400 metų, turėjo puosnią gūnią su trim galais, pasidariusią vienu iš esminių Vyčio bruožų. Jau nuo 1939 m. pasireiškęs noras Lietuvos Vyty "sumoderninti", tai yra pašalinti gražiąją gūnią, tikiai sumenkino puikų Vyčio ženklą. Kiekvienas gali matyti, jog, gūnią ir atidengus žirgo papilvę, pasidarė per ilgus tuščias tarpas. Išnyksta visa Vyčio ženklo simetriją...

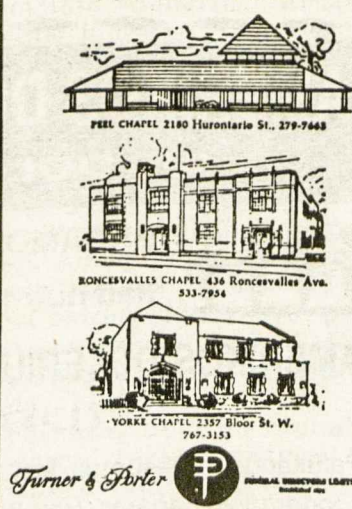
Mums nėra būtina vartoti Jogailos Vyty (ten nėra gūnios), bet reikia vartoti Vyty pačios gražiausios jo istorinės formos. Toks Vyčio ženklas buvo vartojamas Lietuvoje iki 1939 metų. Nuo tada prasidėjo Vyčio keitimas ir jo išvaizdos menkinimas... Kaip matome tas dar tebesitęsia... Dar kiti vaizduoja Vyty, stovintį "piestu". Vyty turi lėkti šuoliais, nes pats žodis "vytis" tai rodo!

P.S. Pačiuoju apie Vyčio ženklą žiūr. knygėje "Lietuvos reikalais", išleistas 1984 m. Čikagoje.

Marijus Blynas

• Spaudai parama būtina: be lietuviškos spaudos nebūs nė Tėvynės laisvos.

Turner & Porter
laidotuvių namai
436 Roncesvalles Ave,
Toronto 3, Ont.
Tel. 533-7954

LIETUVIŲ VAIKŲ DARŽELIS,

vedamas Nekalto Prasidėjimo Marijos seserų, jau registruoja vaikučius nuo 2,5 iki 6 metų amžiaus ateinantiems mokslo metams. Skambinti telefonu 534-5773 Toronte.

Optical Studio

OPTIKAS R. SCHMID
1586 Bloor Street West,
Toronto, Ont. M6P 1A7
(Prieš Lietuvių namus)

Telefonas 535-6252

Greitas patarnavimas, neaukštos kainos. Gaunami kontakto lęšiai (contact lenses).

HALLING CONTRACTING (Estonian)

- Atnaujinimai — visų rūšių
- Koklinių plytelių (tile) idėjimas
- Vandentiekio vamzdžių taisymas
- Dažymas
- Vėdinimo įvedimas
- Elektrinio šildymo taisymas

Tel. 762-9190 Lic. E 1044

Advokatas

ALGIS S. PACEVIČIUS, B.Sc., LL.B.

2 Jane St., Suite 500

Bloor ir Jane gatvių kampas

Toronto, Ontario M6S 4W3

Telefonai:

(įstaigos) (416) 762-7393

namų 233-0303

Advokatas

VICTOR E. RUDINSKAS,

B. Eng., M. Eng., B.C.L., LL.B., M.B.A.

15 John St., Suite 2

Weston, Ontario M9N 1J2

(arti Lawrence ir Weston Rd.)

Tel. 240-0594

(24 valandas)

FAX 248-5922

Advokatas

PETRAS K. ŠIMONĖLIS B.A. M.L.S. LL.B.

perėmė a.a.advokato Algio Puterio bylas ir testamentus

3425 Dundas St. W., Suite 200

prie Windermere Ave.

Toronto, Ontario M6S 2S4

Telefonas

(įstaigos) (416) 763-3362

Vaidotas Jonynas, M.B.A., C.F.A.

Telefonai — (416) 864-2734

1-800-387-1883 (toll free)

- Turi daugiau kaip 13 metų patyrimą investicijų srityje
- Asmeniškai pataria apie "T-Bills", "Canada Savings Bonds", RRSPs, "Mutual funds", auksą ir sidabrą
- Sąžiningai patarnauja lietuviškai arba angliškai

Moss, Lawson & Co. Limited
1 Toronto Street, Toronto, Ont. M5C 2W3

RE/MAX
west realty inc., realtor
an independent member broker

Juozas (Joseph)
Norkus
namų pirkimo ir
pardavimo atstovas

patarnauja lietuvių kalba
Nemokamas namų įvertinimas

Lietuvių pensininkų namuose "Vilnius" I-me aukšte.

1700 bloor street west
toronto, ontario M6P 4C3

769-1616

Century 21

FAX 233-0285

3830B Bloor St. W., Islington, Ont. M9B 1K8

Patarnavimai visose pirkimo ir pardavimo srityse.

Kreipkitės į Valterį Drešerį. Kiekviena įstaiga tvarkosi atskirai. Didžiausia pirkimo ir pardavimo organizacija pasaulyje.

DRESHER Ltd.
Real Estate
Member Broker

Tel. 233-3334

DRESHER

INSURANCE
BROKERS

Fax 233-0285 - Tel. 231-2661

3830B Bloor Street West, Islington, Ontario M9B 1K8

Lietuvių kalba patarnauja — V. DREŠERIS ir

RIMA (Petkutė) DREŠERIENĖ

Darbo valandos: 9 v.r. — 7 v.v., šeštadieniais — 9 v.r. — 5 v.p.p.

Narys "Better Business" biuro

Patarnavimas — greitas ir tikslus!

V. Dauginis — telefonai (416) 533-1121, (416) 822-8480

Lilija Pacevičienė — telefonai (416) 533-1121, (519) 853-3652

* GAISRO * AUTOMOBILIŲ * ATSAKOMYBĖS *

* GYVYBĖS * KOMERCINĖ *

DRAUDA — INSURANCE

Walter V. Dauginis Insurance Broker Limited,

1613 Bloor St. West, Toronto, Ont., M6P 1A6

(416) 533-1121 FAX 533-1122

ENCHANTE INC.
IMPORTERS EXPORTERS

110220 V • MULTI-SYSTEM • TV • VIDEO • AUDIO • APPLIANCES • CRYSTAL & CHINA

TEL: (416) 769-0631 2938 Dundas Street West,
FAX: (416) 769-0586 Toronto, Ontario, Canada
M6P 1Y8

220V — 50 Hz
Video players — (PAL-SECAM)

Video kasetės
(PAL-SECAM) E120
\$2.60

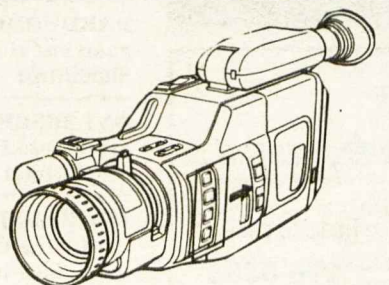
Multisystem VCR's
(PAL-SECAM-NTSC)

Taisome
ir
turime
naujų
dalių
Vilniuje,
Lietuvoje

Audio
kasetės
90 minučių
tik \$0.75

Atidaryta
Pirmad. ir antrad. 10 v.r. iki 6 v.v.
Treciad, ketvirtad., penktad. 10 v.r. iki 8 v.v.
Šeštadienį 10 v.r. iki 4 v.p.p.

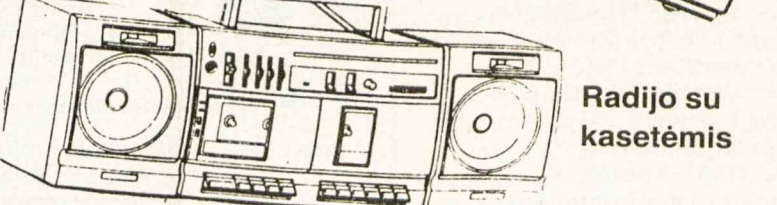
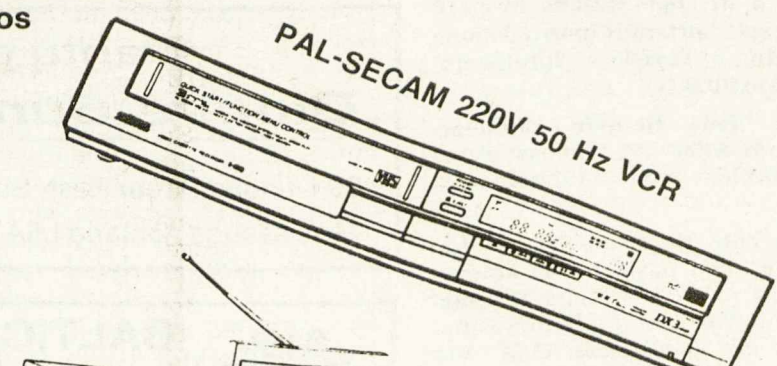
ENCHANTÉ

PANASONIC & HITACHI
Video kameros

VHS
PAL SECAM

Mes taip pat pakeičiame
video juostas iš PAL į
NTSC ir iš NTSC į PAL
Speciali kaina 3v. tik \$30.

Radio su
kasetėmis

